

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 03129

www.libtool.com.cn

YIDISH

Aaron Bergman

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
www.libtool.com.cn
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

א. בערגמאן, א. גאלדבערג

www.libtool.com.cn

י י ד י ש

ארבעטבוך אויף שפראך

פארן פערטן און פיפטן לערניאר

צווייטע רעוידירטע אויפלאגע

קאאפעראטיווער פאלקס פארלאג
פון אינטערנאציאנאלן ארבעטער ארגן

5—80 טע עוועניו, ניו יארק.

. 1940

www.libtool.com.cn

Copyright, February, 1940
YIDDISH COOPERATIVE BOOK LEAGUE
OF THE JEWISH SECTION
INTERNATIONAL WORKERS ORDER
80 Fifth Avenue, New York

209

אינהאלט

www.libtool.com.cn

זייט	
68	נאך וועגן קיין
69	סינאגאגן
70	זען באשטימיקער ארטיקל
71	זען מיין
	ווי אזוי מען פארמירט
72	דעם 2טן מיין
73	דימינאציע
74	דימינאציע מיט דל און כל
76	זען מיין—אריינמיטלעכע
81	א לעקציע אין געאגראפיע
84	מערצאל
84	מערצאל מיט ער און ים
87	מערצאל
88	צאל-ווערטער
90	וואָס און מאַס
92	אדיקטיוו
93	ווי מען פארמירט אדיקטיוו
95	אדיקטיוו-ענדונגען
97	פארגלויך-פארמעס פון אדיקטיוו
100	אומגעלעכטע גראדאציעס
101	אָרדענאָ-צאלן
103	האָמאָנימען
105	סוביעקט, אביעקט
109	דריי פרעפאָזיציע
111	יידיש איז אנדערש ווי ענגליש
112	צייט און דאָטעס
	אומדירעקטער אביעקט מיט
114	א פרעפאָזיציע
120	נאָמען וואָס ביימ זיך בייס בייגן
121	פאָטענציע
123	ביינאָמען
125	פּרֶזֶנטינג-פּאַנעלס
127	אָדווערב
128	פארגלויך-גראדן פון אָדווערבן
130	יידיש איז אנדערש ווי ענגליש
131	דער אַלעפּבֵּייט
	ווערמעכטליכ פון העברעאישע
133	ווערטער
143	ענטפערס
144	צו די לערער

זייט	
5	ווערב
7	פּרֶזֶנטינג
8	איצטיקע צייט
10	כּס
11	כּס
12	כּס
13	כּס
14	אידאָמען
15	אָן—ען
17	יידיש איז אנדערש ווי ענגליש
19	פארגאנגענע צייט
23	קומענדיקע צייט
24	בייגונג פון ווערבן
26	פאָרשונג
27	סינאגאגן
29	אינפֿיניטיוו
31	פאָרשונג
35	יידיש איז אנדערש ווי ענגליש
37	פֿילאָליקע פארגאנגענע צייט
39	באָדנאָ-פאָרש
40	בייגונג פון באָדנאָ-פאָרש
41	באָפֿיל-פאָרש
43	בייגונג פון ווערב
44	אָנאָמימען
47	ווערבן מיט פרעפֿיקסן
	ווערבן מיט פרעפֿיקסן אין
48	פארגאנגענער צייט
49	פרעפֿיקס אין איצטיקער צייט
52	נימ-אַקצענטירטע פרעפֿיקסן
	איצטיקע צייט פון ווערבן מיט
53	נימ-אַקצענטירטע פרעפֿיקסן
54	בייגונג פון ווערבן מיט פרעפֿיקסן
55	צו—זע
57	סינאגאגן
59	ווערבן מיט „זיך“
60	באָרענדיקע ווערבן
62	פאָטענציע ווערבן
64	דער סובסטאַנטיוו
65	דער ארטיקל
66	אָן
67	אומבאַשטימיקער ארטיקל קיין

www.libtool.com.cn

ווערב

www.libtool.com.cn

הויב אויף דיינע אויגן און זע די געמיינע גרויסע פאבריקן,
וואו ארבעטער זעגן, און הובלען, און וועבן, און נייען,
און שטריקן,
און שמידן, און פיילן, און מאַכן, און שניצן, און גלעטן,
און פויצן,
און שאַפן די סכורע, און שאַפן דאָס רייכטום צום מענטשלעכן נוצן.
(י. באַוואַנדער.)

ווערטער וואָס באַטייטן מואונגען זיינען ווערבן.
זעגן, הובלען, וועבן — זיינען ווערבן.
א ווערב איז אין ענגליש — verb.
טייל מאל באַטייט א ווערב א צושטאנד: שלאָפן, זיצן.

ארבעט 1.

שרייב ארויס אלע ווערבן פון דער פאָעמע.

אמעריקע גייט!

אמעריקע גייט!
זע אַמעריקעס זין און טעכטער —
מינען-אַרבעטער, פאַרם-הענט און פערלער!
דער, וואָס זיצט ביי דער ניימאַשין,
און דער וואָס פירט די באַנען.

אלע זיינען דאָ:
דער, וואָס שרייבט און מאלט איז דאָ,
דער, וואָס קנעט פאַר אונדז דאָס ברויט,
און דער, וואָס קערט אין גאָס דאָס מיסט.
אלע פאכן זיינען דאָ פאַרמאָגן.

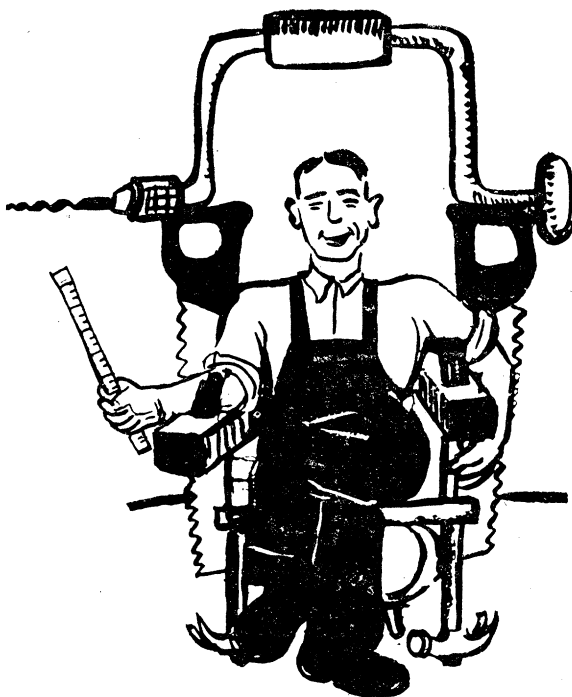
אמעריקעס זין און טעכטער!
וועלדער האָקן זיי אויס
און זיי בויען אויס שטעט.

זיי מאכן פרוכטבאר די ערד.
זיי ארבעטן. זיי מוען זיך
www.libtool.com
אמעריקעס זין און מעכטער,
פארטרעטער פון מיליאנען!

(ל. מילער.)

ארבעט 2.

שמעל צוזאמען א ליסט פון ארבעטער און וואס זיי טוען :
דער שניידער ניט. דער וועבער וועבט.

א מעלאכע איז א מעלדע

פערזאנען

www.libtool.com.cn

איך לערן אין א יידישער שול. איך קען שוין לייענען און שרייבן. מיין שוועסטערל איז נאך צו יונג, זי גייט נאך ניט אין שול. און דו לערנסט אין א יידישער שול? מיר לערנען, מיר ווילן קענען. הערי און ביטרים זיינען שוין גרויסע, זיי גייען אין מיטלשול. וואו לערנט איר? אויך אין דער אַרדן-שול.

ווען מען רעדט וועגן זיך אליין, זאגט מען: איך — מיר.

ווען מען רעדט צו עמעצן, זאגט מען: דו — איר.

ווען מען רעדט וועגן עמעצן, זאגט מען: ער, זי — זיי.

איך — מיר	איז ערשטע פערזאן
דו — איר	איז צווייטע פערזאן
ער, זי — זיי	איז דריטע פערזאן

אָרבעט 3.

שרייב אַרויס אַלע ווערבן פון דעם פאַראַנראַף, שטעל זיי אויס לויט די פערזאנען:

ערשטע פערזאן	צווייטע פערזאן	דריטע פערזאן
איך גיי	דו גייסט	נאָראַ גייט

ביים מיטינג

נאָראַ גייט צום מיטינג פון קינדער-קלוב. טרעפט זי אויפן וועג אידעל.

- וואוהין גייסטו? — פרעגט נאָראַ.
- איך גיי אַהין וואו דו גייסט — ענטפערט אידעל — צום מיטינג.
- און וואו איז סימאָר? ער קומט ניט צום מיטינג?
- סימאָר איז שוין דאָרטן. ער אָרבעט אויף דער וואַנטצייטונג.
- קומען זיי ביידע, נאָראַ און אידעל, אַריין אין שול.
- א גערויש, א טומל, א געלעכטער. סילווע שפילט אויף דער

פיאנע, הערי שרייט, עטל לאכט, יאנקל פייפט. סימאך איז פארטאן
 אין דער וואנטצייטונג. מערי העלפט אים. בייזערט זיך אידיט :
 — סילווע, הער שוין אויף קלאפן אויף דער פיאנע. פארוואס
 שרייבסטו נישט איבער דיין קאמפאזיציע ? און דו, יאנקל ? דו מוזסט
 פייפן ? נעם בעסער און שנייד אויס בילדער. דו מעגסט אויך עפעס
 טאן פאר דער וואנטצייטונג. מיר מוזן היינט פארטיק ווערן.

אי צ ט י ק ע צ י י ט

מערצאָל

מיר לייענען

איר לייענט

זיי לייענען.

איינצאָל

1. איך לייען

2. דו לייענסט

3. ער לייענט

ארבעט 4.

שרייב אין אלע פערזאָנען, איינצאָל און מערצאָל :

איך שרייב ; איך לייען ; איך מאַל ; איך לויף ; איך פאַר.

ארבעט 5.

גיב די זאצן אין אלע פערזאָנען, איינצאָל און מערצאָל :

1. איך בין א גומער שילער.

2. איך האָב א שיין קאַל.

קוק זיך צו :

וועלכע אויסעס קומען צום סאָף אין דער צווייטער פערזאָן ?

וועלכע אויסעס קומען צום סאָף אין דער דריטער פערזאָן ?

איך	קלאָפּ	זינג	טרינק
דו	קלאָפּסט	זינגסט	טרינקסט
ער	קלאָפּט	זינגט	טרינקט

איך	טאנץ	רעד	נאש
דו	טאנצסט	רעדסט	נאשסט
ער	טאנצט	רעדט	נאשט

www.libtool.com.cn

געדענק!

די צווייטע פערזאן	די דריטע פערזאן
האט די ענדונג סט	האט די ענדונג ט
(ערשטע פערזאן + סט)	(ערשטע פערזאן + ט)
קלאפ+סט, מרינק+סט,	קלאפ+ט, זינג+ט,
נאש+סט.	רעד+ט.

ארבעט 6.

בייט איבער די סטראפּעס אין דער צווייטער און דריטער פערזאן, איינצאל.

ביים פענצטער

איך האב איין פאר שיד
מיט צען פאר לעכער,
זיין איך ביים פענצטער
און קוק אויף די דעכער.

איך בין שוין אויסגעוואקסן,
פון טאטן באלד העכער,
איך האב א פאר שיד —
וואקסן דארטן לעכער.

הונגעריק בין איך,
עס ווילט זיך אַזש וויינען,
נעם איך א ביכל,
איז מיר קאלט צו לייענען.

(יאָטל קאָטלער.)

אײַך וואָש	דו וואָשסט
אײַך קרעכץ	דו קרעכצסט
אײַך פאַטש	דו פאַטשסט
אײַך בלאָז	דו בלאָזסט

שרייב די ענדונג —סט אין דער צווייטער פערזאָן, איינצאַל, אפילע ווען דו הערסט ניט קלאָר די ס.

אַרבעט 7.

שרייב איבער אין דער צווייטער פערזאָן, איינצאַל :

אײַך קוש	אײַך שלוקערץ	אײַך גליטש זיך
אײַך ווייז	אײַך קראַץ	אײַך פאַטש
אײַך נאַש	אײַך קרייץ	אײַך צעקנייטש
אײַך פאַרלעש	אײַך שווייץ	אײַך ווינטש
אײַך מיש	אײַך שנייץ	אײַך בענטש

אײַך לאָז	אײַך גלעט
אײַך ווייז	אײַך האַלט
אײַך מוז	אײַך היט
אײַך רייז	אײַך וואָרט
אײַך האַלדז	אײַך רייט.

אַרבעט 8.

שרייב איבער די זאַצן אין דער צווייטער פערזאָן, איינצאַל :

אײַך גליטש זיך אין פאַרק אויפן אייז.
 ער צעהיצט זיך זייער שנעל.
 זי היט זיך פאַר אונדז.
 אײַך פאַרלעש דעם לאַמפּ.
 ער פאַרטוישט יעדעס מאל דאָס הימל.
 זי פאַרטוישט אלע שווערע ווערטער.
 ער רייזט אַרום איבער דער וועלט.
 ער גלאַצט אויס אויף מיר אַ פאַר אויגן.
 ווינטער פרייט ער, זומער שוויצט ער.

דו פארגעסט

דו הוסט

www.libtool.com.cn

איך פארגעסט

איך הוסט

ווען די ערשטע פערזאן ענדיקט זיך מיט ס, גיב צו
אין דער צווייטער פערזאן בלויז מ (ניט ס).

ווען די ערשטע פערזאן ענדיקט זיך מיט סט, קריגט
די צווייטע פערזאן ניט קיין ענדונג.

ארבעט 9.

גיב די צווייטע פערזאן, איינצאל :

באגריס, עס, פארשלים, שמועס, שים.

הוסט, טרייסט, מעסט, פאסט, פארוויסט.

— ס ט ו

דו לויפט און לויפט. וואוהין לויפטסטו ?

דו דערציילסט א מייסע. וואסערע מייסע דערציילסטו ?

ווען דו קומט נאכן ווערב, פאלט די „ד“ ארויס און
ס'ווערט איין ווארט מיט ענדונג — סטו.

ארבעט 10.

גיב צו ענדונג סט אדער סטו :

דו וויל — גיין צו דער פארשטעלונג ? וואס פרעג —, דו
וויי — דען ניט ? בי — גרייט צו גיין ? וואס דריי — זיך
אונטער די פיס ? פארוואס טו — ניט עפעס ? פארוואס העלפ —
אונדז ניט ? וואס ווע — איצט זאגן ? דו רעד — און פלוידער —
און דערצייל — גאנצע מייסעס, פארשטיי — כאטש וואס דו
זאג — ? קענ — לייענען, וואס דו שרייב — ? פאר — אוועק,
וואוהין פאר — ? וואס מאכ — עפעס גוטס ? וואס שלאפ —
אזוי שפעט, וואס שטיי — ניט אויף ? „ווען דו דערוואכ — אמאל,
מיין קינד, געפינ — מיך ניט מער.“

אליין קענסטו עסן, אבער ניט ארבעטן.

ער זאגט
ער קלאפט

איך זאג
איך קלאפט

פארוואס שרייבט מען זאגט (ניט זאגט)?

געדענק! ווען דו ביסט ניט זיכער צי מען שרייבט
ב אדער פ, ג אדער ק, ז אדער ס, וו אדער פ, זע ווי עס
ענדיקט זיך די ערשטע פערזאן.

ארבעט 11.

שרייב איבער אין דער דריטער פערזאן, איינצאל:

איך פארב	איך שרויף	איך שווייג
איך שטרעב	איך פראוו	איך בארג
איך הויב	איך שארף	איך בענק
איך קניפ	איך ווייז	איך ברענג
איך זופ	איך ווייס	איך דינג
איך שמופ	איך פרעס	איך שווענק.

ארבעט 12.

שטעל אריין דאס ריכטיקע אס:

ז—ס	עס בלא—ט א קאלמער ווינט און ריי—ט אראפ די בלעמער.
ג—ק	דער גלאק ווע—ט עפּשער פינף און צוואנציק פונט.
ג—ק	דער זייגער קלינגט און ווע—ט יאנקלען.
ב—פ	ער בליי—ט שטענדיק דער לעצטער.
וו—ט	ער זיי—ט זיך איין דאס פאנעם.
ז—ס	דו וויי—ט כאטש וואס היי—ט א סטרייק?
וו—ט	ער האט געפרו—ט, אבער עס העל—ט ניט.
ב—פ	לאבזיק זעט ווי מען שמו—ט זיך.
ז—ס	מיר ווערן געהא—ט און געטריבן.
ג—ק	מיר ווערן געיא—ט און פארפאל—ט. (ד. עדלשטאט.)
וו—ט	פלינק די נאָדל איינגעשרוי—ט.
וו—ט	ברומט דער מאַטאר און לוי—ט. (מ. בירנבוים.)

— ד ט

www.libtool.com.cn

ער רעדט
ער שניידט

איך רעד
איך שנייד

שרייב דט אין דער דריטער פערזאן איינצאל, אויב די
ערשטע פערזאן איינצאל האט צום סוף א ד.

ארבעט 13.

שרייב איבער אין דריטער פערזאן, איינצאל :

איך לייד	איך לאד איין	איך באד זיך
איך מייד אויס	איך לאד אן	איך פארבינד
איך קלייד זיך	איך פארשווינד	איך שמיד
איך ווענד זיך	איך צינד אן	איך שייד זיך

איך ליי געלט. ער לייט געלט.
איך לייד צארעם. ער ליידט צארעם.

ווען שרייבט מען לייט און ווען ליידט?

ארבעט 14.

מאך זאצן מיט די פאלגנדיקע ווערטער אין דריטער פערזאן, איינצאל :

שנייט—שניידט. זינגט—זינקט. וועגט—וועקט.
ווייסט—ווייזט. וועבט—וועפט. רייסט—רייזט.

ארבעט 15.

שרייב אין אלע 3 פערזאנען, איינצאל :

ער קען	ער וויל	זי טויג	זי בעט
ער דארף	ער מעג	זי ארבעט	זי היט

וואס מען פארזייט, דאס שניידט מען.

אידיאמען

www.libtodd.com.cn

ער „מאכט זיך הארץ“

וועלוול האט ליב מאַלן בילדער.
אין קלאס האבן מיר לעצטנס איינ-
געפירט א בוך מיט יידישע שפּריכ-
ווערטער און אידיאמען. האט
וועלוול זיך גענומען באפוצן אונ-
דזער בוך. ער טייטשט אויס די
אידיאמען ניט אזוי ווי מיר פאר-
שטייען זיי, נאר ווערטערלעך.
אט איז איינע פון וועלוולס
צייכענונגען.

ער מאכט זיך הארץ.

„ער מאכט זיך הארץ“ מיינט: זיך שטארקן, זיך אנגעמען מיט מוט.

אידיאם מיינט א כאראקטעריסטישער אויסדרוק פון
דער שפראך. יעדע שפראך האט אירע אידיאמען. די
אידיאמען בארייכערן די שפראך, מאכן זי מער בילדלעך.

ארבעט 16:

דערקלער די פאלגנדיקע אידיאמען:

1. ער האט אנגענומען א פול מויל מיט וואסער.
2. ער דרייט מיטן מויל.
3. ער האט אנגעשמעלט מויל און אויערן.

ארבעט 17:

שרייב איבער די פאלגנדיקע אידיאמען (אלע מיט „הארץ“) און פאר-
טייטש זיי; טראכט צו נאך אידיאמען מיט „הארץ“ און „מויל“.

1. אויסגיסן דאס הארץ — מיינט: זיך אראפערעדן פאר
עמעצן, עמעצן דערציילן וועגן זיך.
2. א גאלדן הארץ.
3. האבן א הארץ אויף עמעצן.
5. אראפנעמען א שטיין פון הארצן.
5. דאס הארץ ציט.
6. א שטיינערן הארץ.

— ו, — ע ו

איינצאל	מערצאל	איינצאל	מערצאל
אין זיין	מיר זיצן	אין זע	מיר זעען
דו זיצסט	איר זיצט	דו זעסט	איר זעט
ער זיצט	זיי זיצן	ער זעט	זיי זעען

ווען מען שרייבט ען.

- מען שרייבט — ען אין דער ערשטער און דריטער פערזאן, מערצאל, ווען די ערשטע פערזאן ענדיקט זיך מיט :
1. א וואקאל — מיר, זיי שריי—ען, זע—ען, רו—ען.
 2. נאך א קאנסאנאנט — מיר, זיי זאמל—ען, זומל—ען.
 3. מ, נ, נג, נק — מיר, זיי נעם—ען, לייענ—ען, זינג—ען, בענק—ען.

ארבעט 18.

שרייב צו :

אין לויף	אין שריי	אין זאמל	אין קלינג
דו	דו	דו	דו
ער	ער	ער	ער
מיר	מיר	מיר	מיר
איר	איר	איר	איר
זיי	זיי	זיי	זיי
אין בענק	אין נעם	אין לייען	
דו	דו	דו	
ער	ער	ער	
מיר	מיר	מיר	
איר	איר	איר	
זיי	זיי	זיי	

- ווי ווערט געשאפן די ערשטע פערזאן, מערצאל ?
ווי ווערט געשאפן די צווייטע פערזאן, מערצאל ?
ווי ווערט געשאפן די דריטע פערזאן, מערצאל ?

ארבעט 19.

www.libtool.com.cn

גיב אלע פערזאנען מערצאל פון די פאלגנדיקע ווערבן :

איך ווארט	איך עפן	איך הער
איך קום	איך מאַן	איך ברענג
איך לאַך	איך מאַל	איך שלינג
איך גיי	איך שלאָף	איך בוי
איך טומל	איך זע	איך טרינק

ארבעט 20.

שטעל אַרײַן ן אָדער ען :

לאַכ — קינדער לוסטיק, מונמער.
 זע — די קינדער יוניאָנס שפּאַנ, זאָג — די קינדער :
 אַרבעטער וויל — מיר זיין.
 די קינדער שלאָפּ — איין, מיד פון טאַנצ — און זינג —.
 זיי זיצ — צוזאַמען און שמועס — שוין לאַנג. (י. ל. פערעץ).
 ער האָט זיך אויפגעהויב — און איז אַנטלאָפּ —,
 וואו די אויגן האָב — אים געטראָג —.
 שוואַרצע קאַרשן רייס — מיר, רויטע לאָז — מיר שטיין.
 (פאַלקליד.)
 אייביק יאָרן וועל — שמראָם —,
 אייביק גרינ — וועט דאָס פעלד. (א. פערער).
 זיצ — זיבן ווייבער ביי אַ קוואַל און ברונעם. (פאַלקליד.)

אַז דו וועסט וועל — וויס —, — צי האָט איר ניט געזען
 אַז דו וועסט וועל — וויס —, צי האָט איר ניט געזען,
 זאַלסטו לייט פרעג — : מיין ליב האַרציק קינד ?
 (פאַלקליד.)

רעטענישן

1. אַ קינד זאָגט צום טאַטן : — דו ביסט מיין טאַטע און איך בין ניט דיין זון.
2. וואָס געהער צו דיר און אַנדערע באַנוצן זיך מיט דעם מער ווי דו ?

א מייסע מיט „ברעקפיש“

מיר זעצן זיך עסן וועטשערע. דא **הויסמאן** **וואלף** **בראָבע** האט פיינט אַט דאָס וואָרט, ווי אַן ערלעכער ייד האָט פיינט כאָזער. נאָך אַ וואָרט איז פאַראַן, וואָס מיינן שוועגערין קאָן ניט אַריבערטראָגן. דאָס איז אַ „ווינדע“. אַ „ווינדע“ הייסט דאָ אַ פענצמער. היינט קען זי ניט הערן, אַז מען זאָגט „סטאַקינגס“. איר וועט קיין מאָל ניט פאַלן דערויף, אַז „סטאַקינגס“ זיינען זאַקן. אָדער אַ

שטייגער וואָס וועט איר זאָגן אויפן וואָרט „דישעס“? אָדער וואָס קאָן זיין פאַשעמער פון אַ לעפל? ניין, לוינט זיי ניט. ביי זיי קומט אויס, אַ לעפל איז אַ „ספּון“. ניט אומזיסט זאָגט בראָבע אַ ווערטל (זי האָט זיך אירע אייגענע ווערטלעך): „אַמעריקע איז אַ לאַנד, סטייט איז אַ מייכל, פאַרק איז אַ גאַפל און ענגליש איז אַ שפּראַך.“

אָנמעלטן האָבן זיך עליע און פיניע צע-

אַמפּערט און שיר ניט צעשלאָגן איבערן וואָרט „ברעקפיש“—אַנבייסן. דערפאַר, זאָגט עליע, איז אַן אַנבייסן „ברעקפיש“, ווייל צום אַנבייסן עסט מען פיש אָדער הערינג. זאָגט פיניע: „וויבאלד אַז הערינג, פאַר וואָס זשע זאָגט מען ניט „ברעקהערינג“? זאָגט אים עליע: „בעהיימע, וואָס דו ביסט! און וואָס איז אַ הערינג, ניט קיין פיש?“ פילט זיך פיניע, אַז ער איז געשלאָגן, זאָגט ער: „ווייסטו וואָס? לאַמיר פרעגן ביי אַן אַמעריקאַנער יידן.“ און מע פוילט זיך ניט און מע שטעלט אָפּ אַ יידן אין מיטן גאַס און מע מוט אים אַ פרעג: „איר זענט שוין לאַנג אין אַמעריקע?“ זאָגט ער: „דרייסיק יאָר. וואָס איז דען?“ זאָגן זיי: „מיר ווילן אייך עפעס פרעגן: גיט אונדז צו פאַרשטיין, פאַר וואָס זאָגט מען ביי אייך אויף אַן אַנבייסן „ברעקפיש“? קוקט זיי אַן דער ייד און זאָגט צו זיי: „ווער האָט דאָס אייך געזאָגט, אַז אויף אַן אַנבייסן זאָגט מען ביי אונדז ברעקפיש?“ „ווי אַזוי זשע דען זאָגט מען?“ „ברעקפּעסט! ברעקפּעסט! ברעקפּעסט!“ שרייט זיי אויס דריי מאָל דער ייד גלייך אין פאַנעם אַריין.

(שאַדעט אַלייכעט.)

www.libtool.com.cn

- הער זיך צו ווי מען זאגט אין יידיש. מ'קען ניט שמענדיק באנוצן דעם זעלבן אויסדרוק ווי אין ענגליש.
- געדענק:** ווען מ'רעדט צו א דערוואקסענעם פרעמדן מענטשן זאגט מען צוליב העפלעכקייט ניט דן, נאר איר.

זעץ איבער:

1. How are you today? Very well, thank you.
2. Come on, let's go to the picnic.
3. Please pass the butter, Mr. Green.
4. Here you are.
5. Thanks very much for the book.
It is very interesting.
6. Excuse me, teacher.
7. Did you see the exhibition, Minnie?
No. Did you see it, teacher?
8. How are you, father? And how are you, Mr. Cohen?

— וועלכע, וואס מוסטו?
— איך העלף לייזערן.
— און וואס טוט לייזער?
— ער זיצט ליידק.

פארגאנגענע צייט

www.libtool.com.cn

איצטיקע צייט

איך זייץ ביים טיש און שרייב
א בריוו.

היינט:

פארגאנגענע צייט

איך בין געזעסן ביים טיש און
האב געשריבן א בריוו.

נעכטן:

פון וויפל ווערטער באשטייט דער ווערב אין איצטיקער צייט?
פון וויפל ווערטער באשטייט דער ווערב אין פארגאנגענער צייט?

די פארגאנגענע צייט שאפט מען מיט די הילפווערבן
האב און בין. די הילפווערבן ווייזן די פערזאן און צאל.

מערצאל

מיר האבן געשריבן
איר האט געשריבן
זיי האבן געשריבן

מערצאל

מיר זיינען געזעסן
איר זייט געזעסן
זיי זיינען געזעסן

איינצאל

איך האב געשריבן
דו האסט געשריבן
ער האט געשריבן

איינצאל

איך בין געזעסן
דו ביסט געזעסן
ער איז געזעסן

ארבעט 22.

שרייב צו:

איך האב
____ דו
____ ער
____ מען
____ מיר
____ איר
____ זיי

איך בין
____ דו
____ ער
____ עס
____ מיר
____ איר
____ זיי

ארבעט 23.

בייג אין פארגאנגענער צייט:
לאכן, רעדן, שטיין.

בייג אין איצטיקער און פארגאנגענער צייט:
זינגען, לויפן, שרייבן, שפרינגען, מאכן.

ארבעט 24.

www.libtool.com.cn

שרייב איבער די ווערבן מיטן הילפווערב „בין“ אין איין קאלום,
די ווערבן מיטן הילפווערב „האב“ אין א צווייטן קאלום:

דערנאך איז פארגעקומען די באגעגעניש. די מיר האט זיך גע-
עפנט און מאמע-מאמע מיט די פיר קלענערע ברידער זיינען אריינגע-
קומען. די פינף עלטערע ברידער האבן אין א מינוט פארגעסן, אז
ס'איז דא אן ערד אונטער זייערע פיס. הענט האבן זיך געפלאכטן
ארום העלדזער, און די מאמע האט געוויינט פון פרייד. די קלענערע
ברידערלעך זיינען געשפרונגען אין דער לופטן און זיך געהאנגען אויף
די עלטערע ברידער מיט זייערע דינע, אויסגעמאגערטע הענט. אין
עטלעכע מינוט ארום איז שוין די גאנצע פאמיליע אפגעפארן מיט דער
הויכבאן. זיי זיינען אלע געזעסן אויף א לאנגער באנק פון דעם וואגאן
און הויך און פריילעך געפלאפלט. מען האט זיך געפרייט מיט איין
גרויסער פרייד פון א צוריק-אויפגעזוכטער היים. די מאמע האט זיך
זיכער געפילט אזוי ווי א קעניגין פון ערגעץ א מייסע-ביכל, וואס האט
צוריק געפונען איר לאנד.

(א. ראבא.)

לערן זיך אויס רעדן ריכטיק!

באנוץ בין אין פארגאנגענער צייט ביי די ווערבן:

1. געבליבן.	6. געווען.	11. געשלאפן.	16. געשוואומען.
2. געגאנגען.	7. געזעסן.	12. געפארן.	17. געשטארבן.
3. געהאנגען.	8. געלאפן.	13. געפלוין.	18. געשטאנען.
4. געוואקסן.	9. געלעגן.	14. געקומען.	19. פארשוואונדן.
5. געווארן.	10. געפאלן.	15. געקראכן.	20. געשפרונגען.

לערן אויס און געדענק די ווערבן אין דער טאבעלע אויף
אויסנווייניק.

די ווערבן: געלונגען, געשען ווערן געברויכט נאר אין
דער 3טער פערזאן מיטן הילפווערב: איז.

ארבעט 25.

שטעל אריין דעם ריכטיקן הילפווערב : www.libtool.com.cn

איך — געלאפן ביז איך — מיד געוואָרן.
דאָס קינד — געשטאַנען און — געוויינט, — געקומען
די מאַמע און — עס באַרואיקט.
דער טאַטע — געזעסן ביים טיש און — געלייענט אַ צייטונג.
ווער — גערעדט ביים מיטינג? ווער — געווען פאַרזיצער?
זי — זיך אויפגעהויבן און — אוועקגעפאַרן.
ער — נישט געגאַנגען, ער — געפלוין.
איך — געוואַרט ביז ער — פאַרשוואַנדן.
דער לערער — דערציילט, ווי עס — אַנגעקומען די ערשטע
יידן קיין אמעריקע, ווי עס — אויסגעוואַקסן אַ יידישער יישעוו אין
אמעריקע.

צען ברידער — מיר געוועזן,
— מיר געהאַנדלט מיט ליין;
איינער — געשטאַרבן,
— מיר געבליבן ניין. (פאַלקליד).

ארבעט 26.

בייג אין דער פאַרגאַנגענער צייט, אין אלע פערזאָנען:
געוויינט; געבליבן; געוואַקסן; געפונען;
פאַרשוואַנדן; געפאַרן; געקוקט.

אַ ווייז

אַ יינגל דערציילט:
האַב איך געגאַנגען אַהיים. איז מיך געטראָפן אַ הונט. האָט ער
געווען אַ גרויסער הונט, אַ בוי. בין איך זיך דערשראָקן און איך בין
גענומען לויפן:
פרעגט אָן אַנדער יינגל: „נו, וואָס האָט געווען ווייטער?“
(דערצייל דעם ווייז אָן גרייזן).

ארבעט 27.

www.libtool.com.cn

שרייב איבער אין פארנאנגענער צייט :

איך גיי דען, נארעלע ? איך פלי דאך. איך פלי פון אויבן אזוי ווי אן אדלער. אין עמלעכע מינוט בין איך שוין ווידער אויף דער יאכאשע. דארט הויבן זיך אן די צוועלף הויכע בערג, וואס שפריצן מיט פייער, און אויפן צוועלפטן בארג, סאמע ביים שפיץ, שמעל איך זיך אפ און גיי צו-פוס זיבן מייל, ביז איך קום צו א געדיכטן וואלד. נאך דעם גיי איך וואלד-אין, וואלד-אויס, ביז איך קום צו א קליין וואסערל. דאס וואסערל שוויס איך אריבער און צייל אפ זיבן מאל זיבן, וואקסט אויס פאר מיר אן אלטיטשקער מיט א לאנגער בארד און פרעגט מיך : „וואס איז דיין באגער ?“ (שאַנעס-אַלייכעס.)

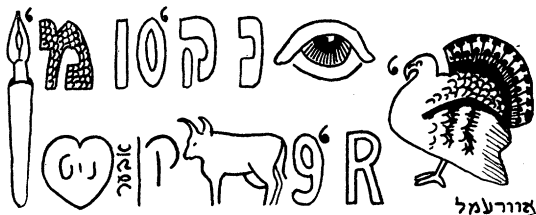
ארבעט 28.

שרייב אן א פארנאנגענער צייט מיט די ווערבן :

געלעגן, געשלאפן, אויפגעשטאנען, ארויסגעלאפן,

געשפרונגען, געפאלן, געקראכן, געפלווגן, פארשוואונדן.

ר ע ב ו ס

קומענדיקע צייט

www.libtool.com.cn

1. היינט: איך זיץ ביים טיש און לייען איצטיקע צייט. א בוך.
2. נעכטן: איך בין געזעסן ביים טיש און האב געלייענט א בוך. פארגאנגענע צייט.
3. מארגן: איך וועל זיצן ביים טיש און וועל לייענען א בוך. קומענדיקע צייט.

קומענדיקע צייט

מערצאל

איינצאל

מיר וועלן לייענען	איך וועל לייענען
איר וועט לייענען	דו וועסט לייענען
זיי וועלן לייענען.	ער וועט לייענען

פון וויפיל ווערטער באשטייט א ווערב אין דער קומענדיקער צייט?

וועל איז דער הילפֿווערב פאר דער קומענדיקער צייט.

ארבעט 29

בייג אין דער קומענדיקער צייט:

זיצן, רעדן, לאכן, זינגען, שפילן.

ארבעט 30.

שרייב ארויס די ווערבן אין קומענדיגן צייטן www.libraryofjudaica.org

וואָס וועט ער זיין, מיין זונעלע פֿיין?
 אַ קאָוואַלטיקל וועט מיין זונעלע זיין.
 וואו וועט זיין קליינטיק קוזשניעלע שטיין?
 אויף דעם בערגעלע וואו די זון קומט צוגיין.
 וועט מיין זונעלע שמעלצן דאָס גאָלד פון דער וועלט
 און וועט דאָס שענקען די זאָנגעלעך אין פעלד.
 וועלן די זאָנגעלעך לויכטן — אַ פראַכט,
 וועלן די פויערימלעך קוקן פארטראַכט.
 וועלן פויערימלעך אלע ליכטיקע זיין
 אין די הייזעלעך מיט זונענשיין.
 (לויט ח. ל. האַלפּער.)

בייגונג פון ווערבן

איצטיקע	פארנאָנגענע	קומענדיקע
אײַך לערן	אײַך האָב געלערנט	אײַך וועל לערנען
דו לערנסט	דו האָסט געלערנט	דו וועסט לערנען
ער לערנט	ער האָט געלערנט	ער וועט לערנען
מיר לערנען	מיר האָבן געלערנט	מיר וועלן לערנען
איר לערנט	איר האָט געלערנט	איר וועט לערנען
זיי לערנען	זיי האָבן געלערנט	זיי וועלן לערנען.

אַ ווערב בייגט זיך אין דריי צייטן, דריי פערזאָנען, דריי צאָלן.

אַרבעט 31

בייג אין דריי צייטן, אין אלע פערזאָנען, איינצאל און מערצאל :
www.libtool.com.cn פרעגן, ענטפערן, קומען, בלייבן, זאָגן.

אַרבעט 32

בייט איבער אין פאַרגאַנגענער און אין קומענדיקער צייט :
 אַז וואוּ דו גייסט און וואוּ דו שפּרייזסט,
 אַז וואוּ דו קומסט צו גאָסט נאָך,
 מען שאַבט, מען ראָמט, מען בויט, מען ווייסט,
 מען רייניקט און מען פלאַסמערט.
 און פון דער נאָענט, פון דער ווייט
 ביז ענד פון האַריזאָנטן —
 עס גייט אַ וואונדערלעכער בייט
 און ס'שמעקט מיט ערעוויאַנמעוו. (ח. כאַטשעוואַצקי.)

אַרבעט 33

פיל אויס :

איצטיקע צייט	פאַרגאַנגענע צייט	קומענדיקע צייט
איך קום		זיי וועלן לאַכן
	ער האָט צעשניטן	מיר וועלן גיין
דו דעקלאַמירסט	דו האָסט געוויזן	
	איר האָט געליטן	זי וועט זינגען
מיר יאָגן זיך	עס האָט גערעגנט	
ער ענטפערט		דו וועסט זיצן

געבראַטענע טייבעלעך פליען ניט
 אין מויל אַריין.

פארקירצונג

www.libtool.com.cn

עם גייט
ס'גייט

מען גייט
מ'גייט

איך גיי
כ'גיי

די ווערטער: **איך, מען, עם** ווערן אפט פארקירצט אויב זיי שטייען פאר א ווערב.

קוק זיך צו, ווי מ'שרייבט די ווערטער איך, מען, עם — פארקירצט.

ארבעט 34

שרייב איבער אלע פארקירצונגען און גיב צו די ווערטער פון וועלכע זיי זיינען פארקירצט:

שמולעק הערט נים אויף צו דערציילן מייסעם, וואָס ס'וועט זיין אמאל, אמאל, אז ביידע כאַוויירס וועלן אויסוואַקסן און ווערן גרויסע. און ס'גיסט זיך ביי אים ווי ריינער בוימל, און ס'ציט זיך ביי אים ווי א גוטער האַניק. און ס'וויילט זיך גארניט אוועקגיין אין דער וואַרעמער, זומערדיקער, פארקישעפטער נאכט. נאָר מ'מוז גיין אַהיים שלאָפן און מ'געזעגנט זיך אָפּ: „ביז מאַרגן!“ (לויט שאַלעס־אַלייכעס.)

ארבעט 35

שרייב איבער דעם פאַראַנראַת און פאַרקירצ די ווערטער — איך, עם, מען: איך בין געגאַנגען אין שול. עם איז געווען א קאלטער טאָג. עם האָט געשנייט. איך האָב געטראָפן מיין כאַווער וועלוול. ער האָט געהאַט א פאַר גליטשערס. „קום“, האָט וועלוול געזאָגט, „לאַמיר גיין אין פאַרק זיך גליטשן. עם וועט זיין פריילעך. מען וועט מאַכן א שניי-מענטש און עם וועט זיך טאָן א ביסל.“ „איך מוז גיין אין שול אַריין“, האָב איך געענטפערט, „איך וויל נים פאַרשפּעטיקן. קום אויך פריער אין שול. מען וועט זיך גליטשן און מען וועט מאַכן שניי-מענטשן שפּעטער.“ דענקט איר, אז וועלוול האָט מיך געהערט?

ארבעט 36

פון וועלכע ווערטער זיינען געמאַכט די פארקירצונגען?

דער רעבע ט'מיך געלערנט. דאָס ביימעלע ז'שוין לאַנג איינ-געבויגן. יאנקעלע ז'אוועקגעפאַרן. אז דו'סט עלטער ווערן, וועסטו קליגער ווערן. ר'איז אוועק, ר'איז פאַרפאלן געוואָרן. איכ'ל זיך א נעם טאָן צו דער אַרבעט, איר'ט זען. דו'סט זיך א ריר טאָן? מיר'ן פאַרשפּעטיקן איבער דיר.

סינאנימען

www.libtool.com.cn

עם טרילערט דער קאנאריק

אין פרייען פעלד אליין —

ווער קען זיין סימכע פילן?

ווער קען זיין פרייד פארשטיין?

עם טרילערט דער קאנאריק

אין רייכסטן פאלאץ שוין —

ווער קען זיין ווייטיק פילן?

ווער קען זיין שמערץ פארשטיין?

(מ. ראזנפעלד.)

ווערטער וואס האבן דעמזעלכן אדער אן ענלעכן באדייט
(סימכע—פרייד ; ווייטיק—שמערץ) — רופט מען סינאנימען.

ארבעט 37.

שרייב ארויס די סינאנימען פון פאלגנדיקן פאראגראף :

האט איר באדארפט אנקוקן ווי אט דער פיניע האט זיך אנגעצונדן
און צעפלאקערט זיך און גענומען רעדן און קייען און שפייען און
שימן מיט פייערדיקע הויכע ווערטער: אז אמעריקע איז דאס איינציקע
לאנד, זאגט ער, פון עמעסער פרייהייט און פון עמעסער גלייכהייט.
אין אמעריקע, זאגט ער, קאנסטו זיצן אט-א-דא-א און לעבן דיר זאל
זיצן דער פרעזידענט און ווייטער א ביסל זאל זיצן א בעטלער, א
שלעפער, א ניקס שעבעניקס.

(שאַלעס־אלייכעס.)

אַרבעט 38.

שטעל צו איינעם אָדער מער סינאָנימען צו די פאָלגנדע ווערטער :

וויסן	טראַכטן	אייביק
דערציאונג	האַפֿן	בראָוו
לערער	טרייבן	בלאָס
שילער	שמועסן	עלנט
אַרעמאָן	דריקן	ליבלעך
פאַרמעגן	האַדעווען	פרעכטיק
אַנפאַנג	שפּאַנען	דערשטוינט
מי	זיפּצן	רואַיק
טומל	צעגלידערן	מעכטיק
קאָמף	פאַרשטיין	לוסטיק

אַרבעט 39.

לערן אויס לייענען די ווערטער אין העברעאישן אויסלייג ;
שרייב איבער און גיב צו סינאָנימען :

אָוודאי (אָוואָדע)	לץ (לעץ)
אַרץ ישׂראל (ערעץ ייסראָעל)	מורא (מורע)
בושה (בושע)	מלחמה (מילכאַמע)
בחינם (בעכינעם)	מלך (מיללעך)
גבור (גיבער)	מלכה (מאַלקע)
גבורה (גוואָרע)	מצרים (מיצרייעם)
דאגה (דייגע)	משל (מאַשל)
דירה (דירע)	משפחה (מישפּאַכע)
דלות (דאַלעם)	מתנה (מאַטאַנע)
דרך ארץ (דערעך-ערעץ)	ספר (סייפער)
הנאה (האַנאַע)	עולה (אָוולע)
זקן (זאַקן)	עקשן (אַקשן)
זקנה (זקיינע)	עשירות (אַשירעם)
חודש (כּוידעש)	צער (צאַר)
חורבן (כּורבן)	רוצה (רויצייעך)
חידוש (כידעש)	רעש (ראַש)
חרפה (כאַרפּע)	שונא (סוינע)
חשק (כיישעק)	שלום (שאַלעם)
יושר (יוישער)	שמחה (סימכע)
כבוד (קאָוועד)	שרפה (סרייפּע)
כוח (קויעך)	תלמיד (טאַלמיד)
כעס (קאַעם)	תמיד (טאַמיד)

אינפֿיניטיוון

www.libtool.com.cn

לאַכן איז געזונט.

ער האט ליב צו לייענען ביכער.

קינדער ווילן שפילן.

די אונטערגעשטראכענע ווערבן באטייטן מואונגען, וואס ווייזן ניט די פערזאן, וואס מוט, און ניט די צייט, ווען די מואונג קומט פאר.

לאַכן, שפילן, צו לייענען — זיינען אינפֿיניטיוון.

אָפט (ניט שטענדיק) קומט פארן אינפֿיניטיוו דאס וואָרט צו. מען שרייבט „צו“ באַזונדער.

ארבעט 40

שרייב איבער די שפריכווערטער און שטריך אונטער די אינפֿיניטיוון.

שפריכווערטער

ווערטער דארף מען וועגן און ניט ציילן.

לייען און באַרגן מאַכט גרויסע זאַרגן.

ווער מ'האַט ליב צו נעמען, האָט פיינט צו געבן.

מיט אַ לעפל קען מען דעם יאָס ניט אויסשעפן.

די שווערסטע אַרבעט איז ליידיק צו גיין.

אַ פאַמיש איז לייכטער צו באַקומען, איידער צו געבן.

איבערגעקומענע צאָרעס איז גוט צו דערציילן.

אן עמעס מעג מען זאָגן אפילע אויף אַן אייגענעם מאַטן.

איך וועל קומען. דו וועסט גיין.

זיי וועלן לויפן. מיר וועלן זינגען.

קומענדיקע צייט באַשטייט פון צוויי ווערטער :

1) הילפֿווערב — וועל, וועסט, וועט, וועלן — און

2) אינפֿיניטיוו — קומען, לויפן, גיין, זינגען.

אינפֿיניטיוו ענדיקט זיך אויף ן אדער װ.

אינפנימיון

איצטיקע צייט

www.libtool.com.cn

איך וועל לייענען.

קינדער לייענען ביכלעך.

מיר וועלן זען דאס בילד.

מיר זעען א בילד.

מיר וועלן שטיין און היטן.

מיר שטייען און היטן.

די ערשטע און דריטע פערזאן, מערצאל אין איצטיקער צייט
און דער אינפנימיון זיינען גלייך און האבן די זעלביקע ענדונג :
ן אדער ען. אן אויסנאם זיינען עטלעכע ווערבן, ביי וועלכע
דער אינפנימיון איז אנדערש פון דער ערשטער און דריטער
פערזאן, מערצאל, איצטיקע צייט.
זען, שטיין, גיין, טאן — אינפנימיון ; מיר—זיי זעען,
שטייען, גייען, טוען.

ארבעט 41.

מאך זאצן מיט די ווערבן :

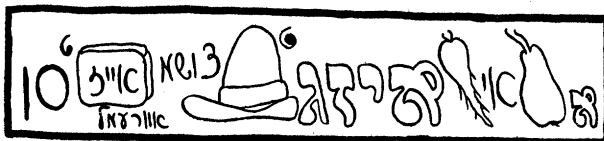
זען—זעען. שטיין—שטייען. גיין—גייען. טאן—טוען.

ארבעט 42.

שרייב זאצן מיט די ווערבן :

מיר שטייען.	ער האפט.	איך ענטפער.
ער רעדט.	דו וואשסט זיך.	זיי טוען.
איך האב געזען.	זי לייענט.	מיר גייען.
ער לויפט	איר האט געשריבן.	מיר נייען.
זיי זיינען געקומען.	זיי האבן זיך באוויזן.	זיי בויען.

רעבוס

פארטיציפ

www.libtool.com.cn

איך שרייב א בריוו. איך האב געשריבן א בריוו.
איך שלאף. איך בין געשלאפן די גאנצע נאכט.
ער לייענט א בוך. ער האט געלייענט א סאך ביכער.

די פארגאנגענע צייט כאשטייט פון צוויי ווערטער:
(1) בין אדער האב — הילפווערבן.
(2) געשריבן, געשלאפן, געלייענט — פארטיציפ.

ארבעט 43

שרייב ארויס דעם פארטיציפ:

ווער?

טוט א קוק אויפן שטיבל, וואס שטייט דא ניט ווייט.
ווער האט עס געבויט דארט, ווער האט עס?
ווער האט עס מיט ליים און מיט ציגל באנייט?
— א נאקעמער יונג פון די בלאטעס.

טוט א קוק אויפן פערדל, וואס טאנצט דארט אליין.
ווער האט עס געמאכט אזוי יונג, אזוי שיין?
ווער האט עס געפאשעט, ווער האט עס?
— א נאקעמער יונג פון די בלאטעס.

טוט א קוק אויפן בריוו, ווי ס'איז היימיש און פריש.
ווער האט עס געבאקן, ווער האט עס?
ווער האט עס פון פעלדער געבראכט אויפן טיש?
— א נאקעמער יונג פון די בלאטעס.

(א. פעפער.)

ארבעט 44

בייט די אינפניטיוון אויף פארטיציפן און די פארטיציפן אויף
אינפניטיוון:

לאכן און וויינען.	געוואוינן און געמאסטן.	גיין און קומען.
דונערן און בליצן.	געזאגט און געטאן.	לויפן און פאלן.
זען, הערן און שווייגן.	געקאכט און געזידט.	עסן און טרינקען.
הערן און געדענקען.	געיאגט און געפלאגט.	געקויפט און פארקויפט.
שפיגען און וועבן.	געוויינט און געבעטן.	געבראכן און געשטאכן.

ארבעט 45.

שטעל צו דעם פארטיץ: www.libtool.com.cn

אינפֿיניטיוו	פארטיץ	אינפֿיניטיוו	פארטיץ
1. לייענען	געלייענט	2. מוזן	
שנייען		ווארען	
מאכן		שמערן	
לאכן		לאזן	
בליען ✓		זאגן ✓	
האנדלען		רעדן	
שמעלן		זוכן	
רעדן		מעגן	
היטן		קעמפן	
דארפן		כאפן	

די פארטיצן האבן פרעפֿיקס גע און ענדונג ט.

ארבעט 46.

אינפֿיניטיוו	פארטיץ	אינפֿיניטיוו	פארטיץ
3. וואשן	געוואשן	4. קריכן	געבראכן
וואקסן		ווארפן	
שאפן		לויפן	
פאלן		שמארבן ✓	
באדן ✓		שרעקן	
בלאזן		געגאסן	
שלאגן		שליסן	
שלאפן		ניסן	
הייסן		געווארן	
עסן	געגעסן		

שטעל צו דעם פארטיץ. שטעל צו אינפֿיניטיוו אָדער פארטיץ.
וואָסער פרעפֿיקס און וואָסער מיט וואָס זיינען די פארטיצן
ענדונג קומט דאָ? אַנדערש ווי אין 3?

א ש פ א ס

א טויבער האָט געהערט, ווי אַ שטומער האָט דערציילט, אַז אַ
בלינדער האָט געזען, ווי אַ לאַמער איז געלאָפֿן.

ארבעט 47.

אינפֿיניטיוו	פארטיציפ	אינפֿיניטיוו	פארטיציפ
5. בינדן	געבונדן	6. בייסן	געביסן
צווינגען	_____	רייסן	_____
שפּרינגען	_____	שווייגן	_____
געפינען	_____	רייבן	_____
זינגען	_____	קלייבן	_____
זינקען	_____	שניידן	געשניטן
ווינקען	_____	שרייען	_____

שטעל צו דעם פארטיציפ צו 5 און 6. ווי ביטן זיך די וואָקאלן ?

פארטיציפן, וואָס האָבן די ענדונג ן, בייטן אָפּמאַל זייערע וואָקאלן.

ארבעט 48.

שטעל צו דעם פארטיציפ אָדער דעם אינפֿיניטיוו :

אינפֿיניטיוו	פארטיציפ	אינפֿיניטיוו	פארטיציפ
7. וועגן	געוואויגן	8. זיין	געוועזן (געווען)
שווערן	_____	ברענגען	געבראַכט
בייגן	_____	_____	געגאַנגען
פארלירן	_____	_____	געזעסן
שערן	_____	_____	געלעגן
לייכטן	_____	_____	געשמאַנען
_____	געפלוויגן	_____	געליטן
ציען	_____	_____	געוואָלט

ווען אָדעם האָט געאַקערט און כאַווע האָט געשפּונען, וואו האָט זיך דאָן דער האַר געפּונען ?

א באַלעם

www.libtool.com.cn

הונגערדיק בין איך געווען, דאָס האַרץ האָט אין מיר געכאַלעשט. זע
איך אַ גאַרמאַן—אַ גאַץ-איידן : עפּל—גאַלדענע, באַרנעס—געשפּרענקל-
טע, גרויסע. דער זאַפּט, דאָכט זיך, טריפט פון זיי אַראָפּ. איך שטרעק
אויס אַ האַנט — דער עפּל רוקט זיך אָפּ, די באַרנע בויגט זיך אַוועק
אין אַ זייט, קיין איינציקע פּרוכט לאָזט זיך ניט כאַפּן. זיי האָבן
אַנגעהויבן צו זינגען :

ניט דו האָסט אונדז געזעצט,

ניט דו האָסט אונדז געפּלאַנצט.

הערסט אַ מייסע ? און ניט איבערצושפּאַרן. דאָס גאַנצע בלוט
האָט אין מיר אויפגעקאַכט. און איך האָב מיך אַזוי לאַנג געוואָרפן און
געוואָרפן, ביז איך בין אַנידערגעפאַלן אויף דער ערד.
וואָס טוט מען ? מיט אַ האַרץ, וואָס קלאַפט ווי ביי אַ גאַזלען,
שפּרינג איך אויף און לויף מיט די לעצטע קויכעס פון גאַרמאַן אַרויס.
אַט בין איך אויפן פעלד.

איי, זאָנגען — ווי גאַלד ! זיי שאַקלען זיך, זיי פאַרבעטן מיך :
קום, ייד, בויג צו די קאַשערע ליפּן.
איך לויף צו מיט אַן אָפּן מויל. נאָר דאָס פעלד לאָזט אַרויס אַ
געלעכטער. און לאַכנדיק זינגט עס, דאָס פויערישע פעלד זינגט :

וואו ביסטו געווען,

ווען דער פויער האָט געאַקערט ?

וואו ביסטו געווען,

ווען דער פויער האָט געזייט ?

איך בין אַנידערגעפאַלן. אַ גליק, אַז איך בין ניט געבליבן אויפן
אַרט.

און אַז איך האָב מיך אויפגעכאַפּט, בין איך געלעגן אין בעט און
אויפן קאַפּ האָט מיר געדריקט אַ זעקל איין.
(י. ל. פערעץ.)

אַרבעט 49

שרייב אַרויס אין צוויי קאָלומס די פאַרטיציפן מיט ן און ׀ ; גיב צו צו
יעדן פאַרטיציפ זיין אינפּיניטיוו.

יידיש איז אנדערש ווי ענגליש

ער האט געקוקט פאר זיינע ביבער
 זי האט געפרעגט פאר א ניקל.
www.libtool.org

וואס טויג נישט אין די זאצן?

מ'קאן נישט באנוצן דעמזעלביקן אויסדרוק

1. Ask—	פרעגן	Ask for—	בעטן
2. Look—	קוקן	Look for—	זוכן
3. Call—	רופן	Call on—	באזוכן
4. Wait—	ווארטן	Wait for—	ווארטן אויף
5. Tell—	זאגן, דערציילן	Tell to—	הייסן

מ'זאגט אין יידיש:

Pay attention—	שענקען אויפמערקזאמקייט
Take the floor—	נעמען א ווארט
Make a speech—	האלטן א רעדע
Catch a cold—	זיך פארקילן
Have a good time—	גוט פארברענגען
	אדער זיך צומוירן
	גיין (צופוס)
Go—	פארן (מיט דער באן, מיט אן אויטאמאביל)

ארבעט 50

זעט איבער:

1. Tell him to do it.
2. He goes to Boston by boat.
3. I won't stand for your nonsense, my friend.
4. She became ill, and the doctor called on her.
5. I know him well, but I can't tell you about him.
6. Frieda took the floor and made an awful speech.
7. Come on, make up your mind.
8. Jack has a cold and has to stay in bed.
9. Did you find your book? No, I'm still looking for it.
10. Wait for me, Dicky, I'll be out soon.
11. I close my letter.
12. Why don't you pay attention to your teacher?
13. Tell him to tell you the story.
14. Ask your mother for a nickel.
15. Here you are, sonny.

זאג אויף יידיש :

Come on—www.libtool.com.cn

Nonsense—

Know—

Here you are—

נו, נו שוין, ריר זיך !

נארישקייטן

וויסן, קענען

אט האסטו, נאדיר

אט אזוי-זשע רעדט

מען קען עניטיים געפינען א יידיש ווארט, ווען מען דארף.
כאטש דעם עמעס וועלן מיר אייך זאגן, אז אנטשטאט „עניטיים“,
דארף מען זאגן : **צו יעדער צייט**, אדער **ווען עס איז**, אדער **ווען**
ניט איז, אדער אפילע **איצט**. ווייסט איר וואס ? נעמט טאקע שוין
א פענסל און פייפער און פארצייכנט זיי אלע ווערטער, און פאר איין
וועג פארצייכנט אויך אז מען דארף זאגן **פאפיר** און **בלייפערדער**,
אדער **בליישיטיפט**, און סטאפט פרעגן קאשעס.

מיר מיינען ניט, אז איר זאלט טאקע „סטאפן“ אין מיטן דריינען.
מיר מיינען פאשעט, אז איר זאלט **אויפהערן**, אדער **בלייבן שטיין**,
אדער **מאכן א סאך** און אויב איר ווילט **ענדיקן**, זיינען מיר נישט
אגענסט.

פארוואס זאלן מיר זיין „אגענסט“ ? מיר זיינען **קעגן**, דאצאל.
מיינט איר דאך, אז מיטן „דאצאל“ זייט איר שוין פארטיק.
זייט זשע וויסן, אז דערווייל איז דאס **דאס אלץ**, און **גענוג**. און
טאמער איז דאס פאר אייך צו ווייניק, איז דאס ניט אונדזער „פאלט“.
ס'איז אייער אייגענע **שולד**, ווייל איר זאגט „פאלט“. נאר וואס
„קערן“ מיר ?

מירן אייך זאגן דעם עמעס, אז מיר „קערן“ גאר ניט. זעט איר,
און ארט עס אונדז דאפקע יא. וועט איר דאך פרעגן : וואס איז
דער דיפערענס ? וועלן מיר אייך ענטפערן : ס'איז שוין גארניט קיין
„דיפערענס“ — ס'איז אן **אונטערשייד**, מיט איין ווארט : ס'איז
א **נאפקע-מינע** ווי פאר-אינסטענס צווישן **כילעק** און בעד-רום.
א סאך מענטשן פירן זיך, אז ווען זיי זיינען שלעפערדיק און הויבן
אן גענעצן, ווילן זיי קיין מאל ניט אריינגיין אין „בעד-רום“. איר זאלט
זיי כ'ווייס ניט וואס, וועלן זיי אוועקלייגן אלע ארבעטן און אריינגיין
אין **שלאפצימער**, זיך אויסציען אויפן בעט און כאפן א פיינעם געפ.
נאר ווען זיי שטייען אויף, געפינען זיי גאר אויס, אז געראטעוועט
האט זיי דער **דרימל**, מ'קען זאגן : דער **שלאף**, אכער ניט דער
„געפ“.

(מאוד און פענצטער.)

פילמאָליקע פארגאנגענע צייט

www.libtool.com.cn

1. איך האב געשריבן א בריוו.
2. איך פלעג יעדע וואך שרייבן א קאמפאזיציע.
3. טייל איז געגאנגען אין גאס.
4. טייל פלעגט יעדן טאג שפאצירן אין פארק.

פארגאנגענע צייט פילמאָליקע פארגאנגענע צייט

1. איך האב געשריבן
2. איך פלעג שרייבן.
3. זי איז געגאנגען
4. זי פלעגט גיין.

ווען דער ווערב באצייכנט א מאדאג, וואס האט זיך איבער-
געכאזערט, איז דאס די פילמאָליקע פארגאנגענע צייט.

1. איך פלעג שלאפן
2. דו פלעגסט שלאפן
3. ער פלעגט שלאפן
- מיר פלעגן שלאפן
- איר פלעגט שלאפן
- זיי פלעגן שלאפן

אין דער פילמאָליקער פארגאנגענער צייט קומט דער
הילפווערב פלעג + אינפֿיניטיוו.

ארבעט 51

שרייב ארויס די ווערבן פון פאלגנדיקן פאראגראף אין פילמאָליקער
פארגאנגענער צייט:

אוי, איז סטעמפעניו געווען א בעריע. ער פלעגט א כאפ טאן דאס
פידעלע און א פיר טאן מיטן סמיק, איין פיר טאן, ניט מער, פלעגט
דאס שוין אנהויבן ביי אים צו רעדן. אבער ווי אזוי, מיינט איר, רעדן?

מאקע מיט ווערמער, מיט א צינג, ווי א לעבעדיקער מענטש. דעם קאפ
פלעגט סטעמפעניו פארווארפן אויף א ווייט, דו לאנגע שווארצע
פאטליע האר צעווארפן אויף זיינע ברייטע אקסלען. די אויגן, די
שווארצע ברענענדיקע אויגן פארריסן ארויף, און דאס שיינע ליכטיקע
פאנעם פלעגט ביי אים ווערן מיט א מאל בלייך. (שאַלעס־אַלייכעס.)

ארבעט 52.

בייט איבער די זאצן אין דער פילמאָליקער פארגאנגענער צייט :

יעדן זומער פאר איך אין „קינדערלאַנד“
סאַרע גייט יעדן שאַבעס אין די מואוויס.
יאַנקל האָט ליב שטענדיק אַרייַנצופאַלן יענעם אין די רייד.
פאַר יעדער קלייניקייט האָט ער זיך געכאַפּט שלאָגן.
ווען מיר גרייטן זיך צו אַן אַרויספאַר, הייבט אַן רעגענען.
ער לייענט יעדן טאָג אַ בוך. ער לייענט ניט, ער שלענגט
די ביכער.
מיין טאַטע שטייט יעדן טאָג אויף זיבן אין דער פרי.

ארבעט 53.

גיב די פילמאָליקע פארגאנגענע צייט פון :

זינגען, רעדן, מאַכן, שטיין, אויסלערנען.

ארבעט 54.

פארענדיק דעם פאראנראף אין דער פילמאָליקער פארגאנגענער צייט :
פאַר אַ יאָרן פלעג איך זיין אַ ניוטענס. איך פלעג דעם לערער
דערגיין די יאָרן. איך פלעג . . .

רעמענישן

אַ לעבעדיקער שלאָגט אַ טויטן, דער טויטער שרייט, און ס'הערט
זיך ווייט.

האַט אַ קאס און קאָן מיט אים ניט קעמען.

אַלעמען באַנייט עס, אַלעמען באַקליידט עס, און אַליין — גייט
עס נאַקעט.

באדינג-פארם

www.libtool.com.cn

יאנקל וואָלט געזונגען,
ווען ער וואָלט געקענט.

וועלוול זינגט.

היינט וואָלטן מיר זיך אויך
שליטלען, נאָר ס'איז נימאָ קיין שניי.

נעכטן האָבן מיר זיך
געשליטלט.

וואָלט געזונגען, וואָלטן זיך שליטלען — איז
באדינג-פארם. די באדינג-פארם ווייזט, אז די טואונג קען
פארקומען נאָר ביי געוויסע באדינגונגען.
אין דער באדינג-פארם קומט: דער הילפווערב וואָלט +
פארטיציפ (וואָלט געזונגען), אדער וואָלט + אינפֿיניטיוו
(וואָלט זינגען).
אויב דער זאץ באשטייט פון צוויי טיילן, טיילט מען זיי אָפּ
מיט אַ קאָמע.

ארבעט 55.

שרייב איבער אלע ווערבן, וואָס זיינען אין דער באדינג-פארם
אין דער פאָעמע.

זיצן, זיצן זיבן ווייבער

וואָלט איך זיך פארשטעלט	זיצן, זיצן זיבן ווייבער
פאר אַ קאָפּ,	ביי אַ קוואַל און ברונען,
וואָלט איך געשפרונגען	ביי אַ קוואַל און ברונען.
איבערן פלאץ —	זאָגט איינע צו דער אנדערער:
וואָלט מיר וואויל באַקומען.	— וואָלט מיין מאַן געקומען,
	וואָלט איך זיך פארשטעלט
זיצן, זיצן זיבן ווייבער	פאר אַ האַז,
ביי אַ קוואַל און ברונען,	וואָלט איך געשפרונגען
ביי אַ קוואַל און ברונען.	איבערן גראַז —
זאָגט איינע צו דער אנדערער:	וואָלט מיר וואויל באַקומען.
— וואָלט מיין מאַן געקומען,	
וואָלט איך זיך פארשטעלט	זיצן, זיצן זיבן ווייבער
פאר אַ ביין,	ביי אַ קוואַל און ברונען,
וואָלט איך געפלוזגן	ביי אַ קוואַל און ברונען.
אהער און אהין —	זאָגט איינע צו דער אנדערער:
וואָלט מיר וואויל באַקומען.	— וואָלט מיין מאַן געקומען.

(פאָלקליד.)

בייגונג פון באדינג-פארם

www.libtool.com.cn

איך וואלט געלייענט	איך וואלט שרייבן
דו וואלט געלייענט	דו וואלט שרייבן
ער וואלט געלייענט	ער וואלט שרייבן
מיר וואלטן געלייענט	מיר וואלטן שרייבן
איר וואלט געלייענט	איר וואלט שרייבן
זיי וואלטן געלייענט	זיי וואלטן שרייבן

ארבעט 56.

בייג די ווערבן אין באדינג-פארם:

לאכן, ארבעטן, בעטן, וועלן, זיך שעמען, זיין, זינגען.

ארבעט 57.

פארענדיק די זאצן ; שטעל א קאמע, וואו מ'דארף:

וואלטסטו נאר געוואלט, וואלטסטו שוין געהאט פול פעסער מיט גאלד.

ווען איך וואלט געהאט א סאך געלט —————

ווען זי וואלט ניט קראנק געווען —————

ווען ניט די קעלט —————

וואלטן זיי בעסער פארשטיין —————

מיר וואלטן לערנען —————

וואלט מען זיך ניט בייזערן. —————

אויב דו וואלט געקענט די פאעמע. —————

וואלטן מיר געגאנגען. —————

וואלטסטו ניט פארשפעטיקט. —————

וואלט ער געוואוסט. —————

ארבעט 58.

שרייב אן א קאמפאזיציע: „וואס איך וואלט געטאן, ווען איך וואלט געווען דער „אומגעזענער מענטש“.

ארבעט 59.

זעץ איבער :

www.libtool.com.cn

I would do it if I could.

If we had the money we would go to California.

If her friends were here she would also remain.

If I were the "Invisible Man" I would abolish poverty.

Don't you think you would have remembered your lesson
had you taken notes?

באפעל-פאָרם

קינדער, קומט! לאַמיר גיין!

זיי גרייט!

לאַמיר אלע זינגען!

ווערבן, וואָס דריקן אויס אַ באַפעל, אַ וואונדער, אַ געבעט
זיינען אין דער באַפעל-פאָרם.

מערצאָל

איינצאָל

לאַמיר גיין	1. לאַמיר גיין
גייט	2. גיי
זאלן זיי גיין.	3. זאל ער גיין

די צווייטע פערזאָן אין דער באַפעל-פאָרם באַשטייט פון
איינ וואָרט.

באַמערק וועלכע הילפווערבן עס קומען אין דער ערשטער פערזאָן;
וועלכע אין דער דריטער פערזאָן?

ארבעט 60.

שרייב איבער די ווערכן אין דער באפעל־פארם:

www.libbook.com

ווארט, קינדער, לאַמיר אלע זינגען!

שלאָף, מיין קינד, שלאָף!

זאל טאָגן דאָרט, וואו ס'האָט נאָך ניט געטאָגט!

(א. פפער.)

זאלן זיי אויפהערן דרייען אַ קאָפּ!

צעבלאָזט דאָס פייער, לאַמיר שמידן,

קאלומאָן דאָס איין איז נאָך היים!

אַ טרייסט מיין פאָלק, עס דאָרף די טרייסט,

מאכט פעסט דאָס האַרץ און שטארקט דעם גייסט!

(י. ל. פערעץ.)

לאַמיר זיך איבערבעטן,

לאַמיר גיין טאָנצן.

לאַמיר זיך איבערבעטן

און עסן פאָמעראָנצן.

(פאָלקליד.)

לאַמיר אלע אין איינעם די קינדער מעקאַבל־פאָנעם זיין.

ארבעט 61.

גיב די באפעל־פארם אין אלע פערזאָנען פון די פאָלגנדיקע ווערכן:

זינגען, טאָנצן, אַרגאַניזירן, לערנען, לעבן, אויפשטיין, אויפּעפענען.

וואַכט אויף

ווי לאַנג, אַ ווי לאַנג וועט איר בלייבן נאָך שקלאָפּן

און טראָגן די שענדלעכע קייט?

ווי לאַנג וועט איר גלענצנדע רייכטימער שאָפּן

פאַר דעם, וואָס באַרויכט אייער ברויט?

ווי לאַנג וועט איר שטיין אייער רוקן געבויגן,

דערנידעריקט, היימלאָז, פאַרשמאַכט?

עס טאָגט שוין! וואַכט אויף! עפנט די אויגן!

דערקענט אייער אייזערנע מאַכט!

(ד. עדלשטאַט.)

בייגונג פון ווערב

www.libtool.com.cn

(קאניגאציע)

פארטיציפ: געלייענע

אינפֿיניטיוו: לייענען

אינפֿיניטיוו		פארגאנגענע צייט		קומענדיקע צייט	
לייענען	1מע פערזאן	איך לייען	איך האב	איך וועל	לייענען
	2מע פערזאן	דו לייענסט	דו האסט	דו וועסט	לייענען
	3מע פערזאן	ער לייענט	ער האט	ער וועט	לייענען
מערגען	1מע פערזאן	מיר לייענען	מיר האבן	מיר וועלן	לייענען
	2מע פערזאן	איר לייענט	איר האט	איר וועט	לייענען
	3מע פערזאן	זיי לייענען	זיי האבן	זיי וועלן	לייענען

פילמאליקע פארגאנגענע צייט		באפעל־פארט		באדינג־פארט	
לייענען	1מע פערזאן	איך פלעג	לאמיר לייענען	איך וואלט	לייענען
	2מע פערזאן	דו פלעגסט	לייען	דו וואלטסט	לייענען
	3מע פערזאן	ער פלעגט	זאל ער לייענען	ער וואלט	לייענען
מערגען	1מע פערזאן	מיר פלעגן	לאמיר לייענען	מיר וואלטן	לייענען
	2מע פערזאן	איר פלעגט	לייענט	איר וואלט	לייענען
	3מע פערזאן	זיי פלעגן	זאלן זיי לייענען	זיי וואלטן	לייענען

און וואָס נײַ איז נײַט אַלײט, און וואָס אַרעם איז נײַט רײך,
און וואָס וואַרעם איז נײַט קאַלט, און וואָס קרום איז נײַט גלײך,
און וואָס קאַלט איז נײַט וואַרעם און וואָס גלײך איז נײַט קרום,
און וואָס רײך איז נײַט אַרעם. דער וואָס רעדט איז נײַט שטום.
(פאַלקליד.)

נײַ—אַלײט, וואַרעם—קאַלט, אַרעם—רײך — זײנען קעגנזאַצן.

ווערטער, וואָס האָבן אַ קעגנזעצלעכע באַדייטונג, זײנען
אנטאנימען.

אַרבעט 62.

שרײַב איבער און גיב צו אנטאנימען :

יונג	_____	חויך	_____	פריילעך	_____
פריש	_____	גרויס	_____	ווייך	_____
שטאַרק	_____	ברייט	_____	קליין	_____
געזונט	_____	טיף	_____	לינקס	_____
שיין	_____	לאנג	_____	אינעווייניק	_____
מוטיק	_____	פיל	_____	פאמעלעך	_____
געטריי	_____	זויער	_____	ביליק	_____
ליכטיק	_____	פריער	_____	שמוציק	_____
איידל	_____	פריש	_____	ניין	_____
גוט	_____	פייכט	_____	פויל	_____

ארבעט 63.

שאף אנטאָנימען מיטן פרעפיקס **אומ**— www.libtool.com.cn

גליק —	אומגליק	גערעכט	_____
צוטרוי	_____	באשטימט	_____
רו	_____	געזונט	_____
צופרידן	_____	דירעקט	_____
געוויינלעך	_____	פארמייאיש	_____
רעכט	_____	לעגאל	_____

רעוואָלוציע — קאָנטער-רעוואָלוציע	פרעפיקסן : קאָנטער,
אַרגאַניזירן — דעאָרגאַניזירן	דעז דע, אַנט — שאַפן
באַוואָפּענען — אַנטוואָפּענען	אַנטאַנימען.
מאַביליזירן — דעמאַביליזירן.	

פראוו צוטראַכטן נאָך אַנטאַנימען מיט די פרעפיקסן :
קאָנטער, דעז, דע, אַנט.

ארבעט 64.

שרייב אַ פאַראַגראַף : „מילכאַמע און שאַלעם.“
באַנוץ די אַנטאַנימען :

בויען—צעשמערן,	געלעכטער—געוויין,
שאַפן—פאַרניכטן,	לעבן—טויט,
פריינטשאַפּט—סינע,	פרייד—טרויער,
האַפּענונג—פאַרצווייפלונג,	פרייהייט—אונטערדריקונג.

**אַז אַ נאַר וואַרפט אַ שטיין אין גאַרטן אַריין,
קענען אים צען קלוגע ניט אַרויסנעמען.**

קעגנזאצן

טויזנטער בלישמשען היינט אונט די שמערן,
צירנדיק אויבן דעם הימל מיט פראכט;
דא אויף דער ערד בלישמשען אויגן מיט טרערן,
טרערן פון פענעמער — שווארץ ווי די נאכט.

טויזנטער ווייז צוויטשערן צווישן די בלעמער
פייגעלעך לוסטיק אויף ביימער אין וואלד;
דא קרעכצן קראנקע אויף שטיינער און ברעמער,
זיפצן געשפענסמער אין מענטשן-געשטאלט.

טויזנטער ווייז בליען אין גארטן די בלומען,
געבנדיק פון זיך א ליבלעכן דופט;
דא וועלען קינדערלעך דארבן, פארקומען,
קינדער פארשפארמע אין פעסטיקער לופט.

פייגעלעך זינגען, עס שמייכלען די שמערן,
און מיט ווינטעלע שפילט זיך די בלוט;
אך, זיי, די גליקלעכע, קענען ניט הערן
זיפצנדיק מענטשן ארום און ארום. (ח. ווינטשעווסקי.)

ווערבן מיט פרעפיקסן

www.libtool.com.cn

איך האָב אויפגעהויבן ביידע הענט אַרויף, אויפגעפנט דאָס מויל און אַריינגעצויגן אין זיך די פרישע, וואַרעמע לופט אַזויפיל, וויפיל איך האָב געקענט — און עס האָט זיך מיר אויסגעדאַכט, אַז איך וואָקס אין דער הויך, און עס ציט מיך אַרויף-אַרויף, אין דער טיפער-טיפער בלויזער יאַרמעלקע אַריין, דאָרט, וואו די שימערע וואַלקנס שוועבן, דאָרט, וואו די ווייסע פויגלען טוקען זיך, באַווייזן זיך און ווערן פאַרשוואַנדן מיט אַ קוויטש און מיט אַ צוויטשער. (שאַלעס-אַלייכעס.)

געהויבן — אויפֿגעהויבן געדאַכט — אויסגעדאַכט
געזויגן — אַריינגעזויגן ווייזן — באַווייזן

אויפֿ, אַרייַ, אויס, באַ, אַוועק, אַריין — זיינען פרעפיקסן.
די פרעפיקסן גיבן דעם ווערב אַ צוגאַב-באַדייטונג, אָדער גאָר אַן אַנדערע באַדייטונג.

דערקלער וואָס מיינט : פרעפיקס, סופיקס, וואָרצל.

אַרבעט 65.

פאַרטייטש :

מאַכן	לאָזן	אַרבעטן
צומאַכן	אַפּלאָזן	אַפּאַרבעטן
אויפּמאַכן	פאַרלאָזן	באַאַרבעטן
נאַכמאַכן	אַוועקלאָזן	איבעראַרבעטן
איבערמאַכן	נאַכלאָזן	אַרייַנאַרבעטן
פאַרמאַכן	צולאָזן	אַרויפּאַרבעטן

אַרבעט 66.

גיב צו די פרעפיקסן צו די ווערבן אונטן : אַרייַ, אַרויס, אַרויפּ, אַראָפּ, פאַר, נאַכ.

טראָגן, וואַרפֿן, לאָזן, נעמען, יאָגן.

ווערבן מיט פרעפיקסן אין פארגאנגענער צייט

אַראָפּגיין — הערי אין אַראָפּגעגאנגען אין גאָס.
אַנשרייבן — איך האָב אָנגעשריבן צוויי בלעטלעך.
אָוועקשיקן — וועלוול האָט אָוועקגעשיקט אַ בריוול
צו זיין טאטן.

דער פרעפיקס קומט אין דער פארגאנגענער צייט פארן
פארטיציפ, אין איין וואָרט:
אַראָפּגעגאנגען, אָנגעשריבן, אָוועקגעשיקט. (נאָר ווען דער
פרעפיקס ווערט אַקצענטירט.)

אַרבעט 67.

שטרייך אונטער די פרעפיקסן אין דער פארגאנגענער צייט:

ווי גרויס, ווי וואונדערבאר ביסטו, נאָמור!
די פערלען דיינע האָט דער מענטש געזוכט;
די אויצרעם דיינע האָט דער מענטש באַנוצט;
די קרעפטן דיינע האָט דער מענטש באַהערשט;
די סוידעס דיינע האָט ער אויסגעפאַרשט —
דו אַבער שטייט נאָך אין דיין אַלמער פראַכט,
באָדעקט מיט גלאַנץ אומענדלעך, ווי די צייט —
אן אייביק-שטראַלנדע געהיימעניש!

(י. באַוואָונער.)

אַרבעט 68.

שטעל צו דעם פארטיציפ:

_____ אָפּגעבן	_____ אַראָפּלויפן
_____ אַריינפאלן	_____ אַריינקומען
_____ אַרויסקריכן	_____ אַנטרעפן
_____ אַרויפזעצן	_____ אָוועקשאַרן
_____ אָוועקפליען	_____ צומראַכטן
_____ אָפּציילן	_____ אויפּוואַקסן
_____ אַפרעדן	_____ איינשלאָפן
_____ אַנשמעלן	_____ נאָכלויפן
_____ פאַרלייענען	_____ אויפּקומען
_____ אַריינלייגן	_____ אַריינברענגען

ארבעט 69.

שרייב איבער און פיל אויס די זאצן. באנוץ **די ווערב** **סאטן**: www.ynet.co.il

אויפקשארן	איך האב — דעם שניי פון הויז.
ארויסקוקן	דאס יינגל האט — אויף די פארבייגייער.
אויפקפליען	די פייגל זיינען — אין די ווארעמע לענדער.
אויפקפארן	מיין אַנקל איז — אויף צוויי וואָכן.
אויפקטרייבן	פארוואס האט איר — די קינדער ?
אויפּעפּענען	ער האט — דאס פענצמער.
אריינשלעפּן	די מיידלעך האבן — די שטולן אין עסצמער.
אראפּרייסן	מיר האבן — גרינע עפל פון די ביימער.
אראפּנעמען	זי האט — די נאסע שייך פון די פיס.
ארוםקוקן	מיר האבן זיך — אין דער פינצמער.

ארבעט 70.

טראכט צו זאצן אין דער פארגאנגענער צייט:

אויפשטיין	אָנזאַמלען	אריינקלאפן	אָנשרייבן
אָנשרעקן	אויסמראכטן	צונעמען	אָפּמעקן

פרעפיקס אין איצטיקער צייט

ער האט אויפגעהאנגען א בילד.	ער הענגט אויף א בילד.
איך בין איינגעשלאפן	איך שלאף איין.
זי האט איבערגעשריבן די קאמפאזיציע	זי שרייבט איבער די קאמפאזיציע.

אין דער איצטיקער צייט קומט דער פרעפיקס נאָכן ווערב, ווי אַ בזאָנדער וואָרט. (אויב דער אָקצענט איז אויפן פרעפיקס.)

פארגאנגענע צייט

אין אונזערע

דו ביסט אונזערע

ער איז אונזערע

מיר זיינען אונזערע

איר זייט אונזערע

זיי זיינען אונזערע

באפעל-פארם

לאמיר אונזערע

קום אן

זאל ער אונזערע

לאמיר אונזערע

קומט אן

זאלן זיי אונזערע.

איצטיקע צייט

איר קום אן

דו קומסט אן

ער קומט אן

מיר קומען אן

איר קומט אן

זיי קומען אן

קומענדיקע צייט

איר וועל אונזערע

דו וועסט אונזערע

ער וועט אונזערע

מיר וועלן אונזערע

איר וועט אונזערע

זיי וועלן אונזערע

אין דער צווייטער פערזאן באפעל-פארם, איינצאל און
זעכצאל, קומט דער פרעפיקס באזונדער, נאכן ווערב.

ארבעט 71.

גיב צו אן אקצענטירטן פרעפיקס צו יעדן ווערב און בייג זיי אין 3 צייטן
און אין באפעל-פארם:
נעמען, האלטן, רייניקן.

רעבוס

ארבעט 72.

שרייב איבער אין איצטיקער צייט:

ער האט זיך אומגעשלעפט איבער די גאסן, מיר אין מאט.
מען האט איינגעלאדן אלע פריינט.
זיי האבן זיך אויסגעשמעלט אין רייען, צו פיר אין א ריי.
די מיידלעך האבן זיך אנגענומען ביי די הענט און געטאנצט.
די מאמע האט צוגעגרייט וועטשערע.
מען האט נאך ארויסגערעדט אט דאס איינציקע ווארט.

ארבעט 73.

פיל אויס, אין צווייטער פערזאן, איינצאל:

איצטיקער צייט	פארגאנגענער צייט	קומענדיקער צייט	באפעל- פארם
			ארויפקומען
			אפרוען
			צוגרייטן
			אויסלערנען
			אויפהענגען
			אנצינדן
			אויפהויבן
			אויפשמעלן
			אועקלייגן

ארבעט 74.

שרייב איבער די זאצן אין איצטיקער און פארגאנגענער צייט:

יאנקל וועט איבערבלייבן אליין אין הויז.
איך וועל צושליסן די טיר.
דו וועסט אפואשן דאס פאנעם.
מיר וועלן אויפשטיין זייער פרי.
ער וועט אויסלערנען די פאעמע אויף אויסנווייניק.
מיני וועט אויפנייען א ניי קליידל.
איך וועל איבערלייענען דאס גאנצע בוך.

ניט-אקצענטירטע פרעפיקסן

www.libtool.com.cn

אקצענטירטע פרעפיקסן ניט-אקצענטירטע פרעפיקסן

אוי'פמאכן	פארמא'כן
אזוע'קלויפן	אנמלוי'פן
צו'כאפן	פארכא'פן
אוי'סטרעכטן	כאטרא'כטן
אוי'פשטיין	פארשטיי'ן.

לייען הויך די ווערטער.

באמערק:

אין אלע ווערבן אויף דער רעכטער זייט ווערט אקצענטירט דער פרעפיקס,

אין אלע ווערבן לינקס ווערט אקצענטירט דער וואָרצל, ניט דער פרעפיקס.

אינפֿיניטיוו	פֿארטיציפ	אינפֿיניטיוו	פֿארטיציפ
אויפֿמאכן —	אויפֿגעמאכט	פֿארמאכן —	פֿארמאכט
אזועקלויפֿן —	אזועקגעלאָפֿן	אנמלויפֿן —	אנמלאָפֿן
צוכאָפֿן —	צוגעכאָפֿט	פֿארכאָפֿן —	פֿארכאָפֿט
אויסטרעכטן —	אויסגעטראַכט	כאטראַכטן —	כאטראַכט
אויפֿשטיין —	אויפֿגעשטאַנען	פֿארשטיין —	פֿארשטאַנען

ווען דער ווערב האט א ניט-אקצענטירטן פרעפיקס, איז

אין פֿארטיציפ ניטאָ דער פרעפיקס גע.

ארבעט 75.

שמעל צונויף זאצן אין דער פֿארגאנגענער צייט מיט די ווערבן :

באגרייפֿן, פֿארפֿאלן, באהאַלטן, פֿארהערן, פֿאריאָגן,

פֿארטראַכטן, באַגריסן, פֿאראייניקן.

ארבעט 76.

גיב דעם פארטיציפ, צעשטעל אין 2 רייען — מיט גע און אן גע :

ארויסנעמען	פארדרייען	פארבלייבן	באשרייבן
אנטאן	אויפדרייען	איבערבלייבן	איבערשרייבן
דערקלערן	אויסשמיין	פארשליסן	אפציילן
אויפקלערן	באשמיין	אויסשליסן	דערציילן
פארטאן	אפשמיין	באזיגן	פארלאזן

איצטיקע צייט פון ווערבן מיט ניט-אקצענטירטע פרעפיקסן

אויפהאלטן	באהאלטן
איך האלט אויף די קינדער,	איך באהאלט די ביכער אין שאפע.
אויפשטעלן	פארשטעלן
זיי שטעלן אויף הייזער.	זיי פארשטעלן די זון.

אין ווערבן מיט ניט-אקצענטירטע פרעפיקסן, בלייבט דער פרעפיקס אין איצטיקער צייט פארן ווערב; עס קומט איין ווארט.

ארבעט 77.

בייג אין אלע פערזאנען, אין דריי צייטן און אין באפעל-פארם די ווערבן :

אנקומען, באקומען, פארטרייבן, ארויסטרייבן.

ארבעט 78.

שרייב אן אין איצטיקער צייט, ערשטע פערזאן, איינצאל :

איבערבלייבן	ארויפצווינגען	אויסשריייען	אפארבעטן
פארשליסן	צעטיילן	צערייסן	פארלאזן
באזיגן	פארוויגן	באארבעטן	ארויסשטעלן

ארבעט 79.

שרייב אן דיזעלביקע ווערבן אין דער צווייטער פערזאן, באפעל-פארם.

בייגונג פון ווערבן מיט פרעפיקסן

www.libtool.com.cn

אינפֿיניטיוו : אויפשטיין אינפֿיניטיוו : פֿאַרשטיין

פֿאַרטיציפ : אויפגעשטאַנען פֿאַרטיציפ : פֿאַרשטאַנען

אינפֿיניטיוו

אויף שטיי	אויף שטייט
אויף שטייט	אויף שטייט
אויף שטייט	אויף שטייט
אויף שטייט	אויף שטייט
אויף שטייט	אויף שטייט
אויף שטייט	אויף שטייט

פֿאַרטיציפ

אויפגעשטאַנען	אויפגעשטאַנען
אויפגעשטאַנען	אויפגעשטאַנען
אויפגעשטאַנען	אויפגעשטאַנען
אויפגעשטאַנען	אויפגעשטאַנען
אויפגעשטאַנען	אויפגעשטאַנען
אויפגעשטאַנען	אויפגעשטאַנען

אויפשטיין

אויפשטיין	אויפשטיין
אויפשטיין	אויפשטיין
אויפשטיין	אויפשטיין
אויפשטיין	אויפשטיין
אויפשטיין	אויפשטיין
אויפשטיין	אויפשטיין

פֿאַרשטיין

פֿאַרשטיין	פֿאַרשטיין
פֿאַרשטיין	פֿאַרשטיין
פֿאַרשטיין	פֿאַרשטיין
פֿאַרשטיין	פֿאַרשטיין
פֿאַרשטיין	פֿאַרשטיין
פֿאַרשטיין	פֿאַרשטיין

צו — צע

www.libtool.com.cn

צעטראָגן

צו'טראָגן

מיר וועלן דיר צוטראָגן אַ מאַטאָנע. מיר וועלן צעטראָגן די צייטונגען.

מיר האָבן צוגעטראָגן. מיר האָבן צעטראָגן.

מיר טראָגן צו. מיר צעטראָגן.

מיר וועלן צוטראָגן. מיר וועלן צעטראָגן.

ווען דער פרעפיקס איז אַקצענטירט, שרייבט מען צו.
ווען דער פרעפיקס איז ניט-אַקצענטירט, שרייבט מען צע.

אַרבעט 80.

שטרייך אונטער די ווערבן מיט פרעפיקס צע.

די זון האָט פאַרשלאָפן

ס'האָט די זון, די ליבע זון,	ס'האָבן כוואַליעס זיך צעהוליעט,
אַ ביסעלע פאַרשלאָפן היינט.	זיך צעשפּריצט מיט ווייסן שוים.
וויי, וואָס דאָרט האָט זיך געטאָן!	ס'האָבן פייגל זיך געטוליעט
ס'האָט דער הימל זיך צעוויינט.	אין די נעסטן, אויפן בוים.
ס'האָבן ווינטן זיך צעיאַמערט,	ס'האָט זיך אַליץ אַ ריר געטאָן.
רעגנס האָבן זיך צעשפּריצט.	אַ קלייניקייט, וואָס ס'האָט
ס'האָבן דונערס זיך צעדונערט,	געטראָפן!
ס'האָבן בליצן זיך צעבליצט.	ס'האָט די זון, די ליבע זון,
	אַ ביסעלע זיך היינט פאַרשלאָפן...
	(ש. וואַסערמאַן.)

אַרבעט 81.

בייג די ווערבן : צונעמען און צענעמען אין דער איצטיקער צייט.

אין דער פאַרגאַנגענער צייט.	"	"	"	"	"	"
אין דער באַפעל-פאַרם.	"	"	"	"	"	"

ארבעט 82.

שמעל אריין צו אדער צע : www.libtool.com.cn

איך וועל — שמעלן א בענקל צום מיש.
 קינדער, — שמעלט זיך אין א ריי.
 מוישע וויל — קלאפן דעם הענגער.
 איך האב זיך — קלאפט דעם פינגער.
 לאמיר זען ווער ס'וועט שנעלער — לויפן צום בערגל.
 פארוואס — לויפט איר זיך ?
 איך וועל פון אים — נעמען דעם פאק.
 זיי וועלן נאך — נעמען די ווענט.
 ער האט ביי מיר — געכאפט דעם באל.
 זיי — כאפן די קיכלעך פון אונטער די הענט.

ארבעט 83.

נעם ארויס די ווערבן פון די ווייטערדיקע פערזן, גיב צו הילפווערב,
 אינפֿיניטיוו און פארטיציפ. שמעל זיי אויס לויט דעם מוסטער :

סימכע האט געארבעט ביי שלעסער פארשיידענע.
 איז געווען א סאך ארבעט, האט אים געהאלפן זיין יידענע.
 (י. קאטלער.)

ווערב	הילפווערב	אינפֿיניטיוו	פארטיציפ
האט געארבעט	האט	ארבעטן	געארבעט
איז געווען	איז	זיין	געווען
האט געהאלפן	האט	העלפן	געהאלפן

דער זיידע האט קינדווייז זיך קיין מאל געשפילט,
 דער זיידע האט קינדווייז קימאט נים געלאכט,
 און פרי האט דער זיידע זיין יוגנט פארשפילט,
 פארשפילט ווי א שווערע, א בלוטיקע שלאכט !
 זיין קעגנער געווען איז די פינצטערע נויט,
 זי האט נים דערלאזן צו פרייד און צו ברויט.

(ה. בלאשטיין.)

אוי, מאמע, מיין מאמע, דו האסט דאך געהערט
 פון באנען, וואס יאגן זיך אונטער דער ערד.
 פארטאג שלעפט די באן פון געלעגער ארויס
 און שפעט אויף דער נאכט ברענגט זי ווידער אין הויז.
 (מ. ל. האלפער.)

סינאנימען

www.libtool.com.cn

ארבעט 84.

פארגלייך די צוויי פארזאגראפן :

ב.

מיר האבן א לאנגע צייט גע-
שמועסט און ארומגערעדט
א סאך זאכן, וואס אינטערעסירן
אונדז. איך האב ליב צו דיס-
קוסירן מיט כייעמען. ער ווייס
וואס ער רעדט און פלאפלט
ניט גלאט אין דער וועלט אריין.

אז מיר צעקריגן זיך אמאל,
און איך פאנג אן דעבאטירן
מיט אים זייער הייס, שרייען
אויף א קאל, נעמט מיך כייעס
אן פאר דער האנט, זעצט מיך
אזעק און טיינעט מיט מיר
איין זייער קלאר און זייער קורץ.

כייעס ווייס אלע מאל וואס ער
ווייל זאגן, און איך צעטומל זיך
טיילמאל און פלוידער גלאט
אזוי זיך, וואס ס'פאלט מיר איין.

א.

מיר האבן א לאנגע צייט גע-
רעדט און ארומגערעדט
א סאך זאכן, וואס אינטערעסירן
אונדז. איך האב ליב צו רעדן
מיט כייעמען. ער ווייס וואס ער
רעדט און רעדט ניט גלאט
אין דער וועלט אריין.

אז מיר צעקריגן זיך אמאל,
און איך פאנג אן רעדן מיט אים
זייער הייס, רעדן אויף א קאל,
נעמט מיך כייעס אן פאר דער
האנט, זעצט מיך אזעק און
רעדט מיט מיר זייער קלאר און
זייער קורץ.

כייעס ווייס אלע מאל, וואס
ער ווייל רעדן, און איך צעטומל
זיך און רעד גלאט אזוי זיך,
וואס ס'פאלט מיר איין.

סינאנימען מאכן די שפראך רייכער און בילדלעכער (פאר-
גראף ב). סינאנימען דריקן אויס פארשיידענע גראדאציעס פון
א ווארט (לערנען, שמודיקן, פארשן).

ארבעט 85.

גראדיר די פאלגנדיקע סינאנים-גרופעס :

א) פארלאנגען	ב) באפעלן	ג) געדאנק	ד) אויסלערנען
באגערן	בעמן	איבערצייגונג	באגרייפן
וועלן	פאדערן	מיינונג	פארשטיין

ארבעט 86.

www.libtool.com.cn

שטעל אריין די פאלגנדיקע סינאנימען:

שפאנען, טרעטן, ניין, מארשירן, לויפן, באוועגן זיך, שלעפן זיך.
מיר זיינען סאלדאטן און מיר מוזן ———. טאג-איין טאג-אויס
——— מיר און ———. וואהיין ——— מיר? די ערד איז בלאטיק.
מיר זיינען מיר. קוים וואס מיר ———, קוים וואס עס ——— אונז-
דזערע מידע פיס, זיי ——— אין דער ווייכער בלאטע און גליטשן זיך.

ארבעט 87.

שרייב אן א קאמפאזיציע מיט איינער פון די סינאנימ-גרופעס:

- (א) קלוגער, כאכעם, וויסער, קענער, געלערנטער, געבילדעטער.
(ב) נאר, גוילעם, לעקיש, אידיאט, שויטע.
(ג) דענקען, טראכטן, קלערן, מיינען, גלויבן.

רעטענישן

העכער ווי א הויז, זיס ווי צוקער,
קלענער ווי א מויז, ביטער ווי גאל.

ניט קיין העמד — און דאך גענייט.
ניט קיין בוים — און פול מיט בלעטער.
ניט קיין מענטש — און רעדט צו דער זאך.

אליין בין איך ארעם און דעם צווייטן מאך איך רייך.

ווייס ווי שניי, גלאטיק ווי אן איי,
קוקסט זיך צו, זעסטו צוויי.

נאדיר עפעס און גיב מיר עס צוריק,
צו וואס עס בלייבט לייג צו א לאמעד
און עס געזונטערהייט.

ווערבן מיט „זיד“

www.libtool.com.cn

מיר טרעפן זיך יעדן טאג.

יאנקל כאפט זיך אויף פון שלאף.

ווערבן מיטן ווארט זיך באטייטן א טאונג, וואס קערט זיך
אום אויפן טוער (רעפֿלעקסיווע ווערבן). זיך שרייבט מען
שטענדיק ווי א באזונדער ווארט. (טרעפט זיך, באגייט זיך).

ארבעט 88.

שרייב אונטער די ווערבן מיט „זיד“:

די קונדייסים האבן געכאפט א צימער און זיך צעלאָפּן. הערשעלע
איז אויך אנמלאָפּן און זיך געשמעלט קוקן פון דאָרט אויף זיין כוילע.
א היפשע צייט האָט ער, נעכעך, זיך געוואָלגערט אויף דער ערד,
שרייענדיק אלץ אין איין קאל: עס ברענט! עס ברענט! דערנאָך
איז ער ווי סע איז אויפגעשטאנען און האָט מיט א יאָמער, א קלאַג
זיך געלאָזט גיין זיין וועג, הינקענדיק שטארק אויף דעם רעכטן פוס.
(מענדעלע מויכער ספּאָרטיס.)

ארבעט 89.

שרייב צו:

_____	מיר	_____	איך וואָש זיך
_____	איר	_____	דו
_____	זיי	_____	ער

ארבעט 90.

שרייב „וואָשן זיך“ אין פאַרגאַנגענער און אין קומענדיקער צייט.

ארבעט 19.

שרייב זאצן מיט די פּאָלגנדיקע ווערבן. קענסט באַנוצן וועלכע פּערזאָן
און צייט דו ווילסט:

טרעפן	—	זיך טרעפן	באליידיקן	—	זיך באליידיקן
באחאלטן	—	זיך באחאלטן	באגריסן	—	זיך באגריסן
ארויסדרייען	—	זיך ארויסדרייען	אפנארן	—	זיך אפנארן
באטראכטן	—	זיך באטראכטן	כאפן	—	זיך כאפן
פארשרייבן	—	זיך פארשרייבן	נעמען	—	זיך נעמען

ענגליש

יידיש

Hurry.

Sit down.

I wash my hands.

www.libtool.com.cn

זיך איילן

זעצן זיך

איך וואש זיך די הענט

ארבעט 92.

זעץ איבער :

I suddenly awoke from my sleep.

She combed her hair.

Why don't you sit down and get ready to work?

Wash your face, Bill, it'll do you good.

I want to warm my hands.

She wiped the tears from her eyes.

No, we didn't hit each other, we didn't even quarrel.

He cut his finger.

Stand up and look around.

Lie down and rest a while.

באשרייבנדיקע ווערבן

ער איז מיך מעקאנע.

ער האט מוירע.

ער גיט א שפרונג.

ער טוט א לויף.

וואס איז דער אינפֿיניטיוו פון די ווערבן ?

א באשרייבנדיקער ווערב איז א ווערב וואס זיין אינפֿיניטיוו באשטייט פון א הילפווערב + א וואָרט אָדער ווערטער, גיט קיין ווערבן. (מעקאנע זיין, מוירע האָבן, געבן א שפרונג.)

ארבעט 93.

שרייב ארויס די באשרייבנדיקע ווערבן :

אוי, ווי שפעט.

איך גיב זיך א כאַפּ אויף, איך טו א קוק אויפֿן זייגער : עס איז שוין האַלב נאָך ניין. „אוי, ווי שפעט“, רופֿט איך אויס. איך טו א כאַפּ אויף זיך די קליידער, גיב זיך א וואַש און לויף אין מיטלשול. „נעם כאַטש א ביסן, איידער דו גייסט“, רופֿט מיר נאָך די מאמע. איך האָב

ניט קיין צייט אפילע א קוק צו טאן אויפן פרישטיק. אין גאס נעם
 איך שפרייזן, שמעלן פים. „איך זאל נאר ניט דארפן ווארען אויף
 דער באן“, טראכט איך. געקומען צו דער סטאנציע, וויל איך א פלי
 טאן כאפן די באן. האב איך ניט קיין ניקל אין קעשענע. וואס טוט
 מען?

איך טו א לאך	איך האב כאראטע
דו טומט א לאך	דו האסט כאראטע
ער טוט א לאך	ער האט כאראטע
מיר טוען א לאך	מיר האבן כאראטע
איר טוט א לאך	איר האט כאראטע
זיי טוען א לאך	זיי האבן כאראטע.

ביי באשרייבנדיקע ווערבן בייגט מען נאר דעם הילפווערב.

ארבעט 94.

בייג די ווערבן: „כאראטע האבן“ „א לאך טאן“ אין אלע צייטן, אין
 באפעל-פארם און אין באדינג-פארם.

ארבעט 95.

מאך פון די פאָלגנדיקע ווערבן באשרייבנדיקע; באנוץ די הילפווערבן:
 טאן, געבן, כאפן.

זאגן — א זאג טאן	שמייכלען	שרייען
שפילן	ווארפן	צימערן
לויפן	קוקן	פאטשן
קלאפן	פארן	רירן זיך
שרייבן	גלעטן	נעמען

ארבעט 96.

גיב צו הילפווערבן און שאף באשרייבנדיקע ווערבן:

מאסקים	וויצע	כיישעק	כאסענע
כוישעד	מוידע	פאראיבל	אכמונג
גויקעם	מויכל	ליב	ראכמאנעם.

פאסיווע ווערבן

www.libtool.com.cn

(א) מען האט געשריבן א בריוו. | (ב) א בריוו איז געשריבן געווארן.
מען באהאנדלט די פראגע. | די פראגע ווערט באהאנדלט.

וואו איז „בריוו“ און „פראגע“ סוביעקט, וואו — אביעקט פון זאץ?

א פאסיווער ווערב באצייכנט א טואונג, וואס גייט
אריבער אויפן אביעקט פון זאץ.
א פאסיווער ווערב באשטייט פון הילפווערב ווערן +
פארטיציפ.

ארבעט 97.

שטרייך אונטער די פאסיווע ווערבן:

מיר ווערן געהאסט און געטריבן,
מיר ווערן געיאגט און פארפאלגט —
און אלץ דערפאר, ווייל מיר ליבן
דאס ארעמע, שמאכטנדע פאלק.
מיר ווערן דערשאסן, געהאנגען,
מען רויבט אונדז דאס לעבן און רעכט,
דערפאר ווייל מיר עמעס פארלאנגען
און פרייהייט פאר ארעמע קנעכט.
(דאוויד ערלשטאט.)

ארבעט 98.

שרייב איבער די זאצן אין פאסיוו:

מען האט באהאנדלט די פראגע וועגן כאר.
מען דארף איינשמעלן א בעסערע דיסציפלין.
מען האט אנגענומען אן איינשטימיקן באשלוס.
מען האט אויפמערקזאם אויסגעהערט דעם באריכט.

מען דארף אויסלערנען די פאעמע אויף אויסנווייניק.
 מען גרייט צו א שול-קאנצערט.
www.libtool.com.cn
 ביכער דארף מען האלטן ריין.

ארבעט 99.

דערשרייב :

איצטיקע צייט איך ווער גערופן	פארגאנגענע צייט איך בין גערופן געווארן	קומענדיקע צייט איך וועל גערופן ווערן
דו		
ער		
מיר		
איר		
זיי		

באר-קאכווע האט אנגע- פירט דעם אויפשטאנד קעגן
 אונגעפירט געווארן דורך
 באר-קאכווען.
 רויס.

דער סוביעקט ווערט אן אביעקט ווען מען מאכט פון אן
 אקטיוון ווערב א פאסיוון.

זעט איבער די זאצן פון ביישפיל אין ענגליש. וואסער פרעפאזיציע קומט
 אין ענגליש פארן אביעקט ביי א פאסיוון ווערב ?

געדענק !

אין יידיש קומט ביי א פאסיוו די פרעפאזיציע „פון“ אדער „דורך“
 (ניט „ביי“).

ארבעט 100.

זעט איבער :

Tom Sawyer was written by Mark Twain.
 The coat was torn by the boy.
 The decorations are made by the children.
 The strike was won by the workers.
 An invitation to the party was sent to me by my friend.
 A meeting is called by the student council of our school.
 A school journal is being published by the students.

דער סובסטאנטיוו

www.libtool.com.cn

אויף יענער זייט יאָם איז געשטאנען אַמאָל
אויף הינערשע פיסלעך אַ הייזל אין טאָל,
געשטאנען זיך פראַסט, אַן אַזעס, אַן שטאַלץ,
אַן פּוצעכץ, אַן צירונג — פון לייט און פון האַלץ.
אַ פּענצטער אַ קליינשיקס, נאָר קיינעוודיק האַלט,
די זון — זי באַשיט עס טאָג-טעגלעך מיט גאָלד.
לעוואָנע און שמערן
פאַרהאַלטן זיך גערן
און מאַלן מיט זילבער די שוויבן.

(י. ג. פערעץ.)

ווערטער, וואָס באַצייכענען זאַכן (מיש, ליכט, האַנט),
מענטשן (כייס, מאָלי, ציפּע, בעני), טואַונגען (אַרבעט,
שרייבעריי), צושטאַנדן (קראַנקהייט, בראַווקייט) — זיינען
סובסטאַנטיוון.
[סובסטאַנטיוו איז אין ענגליש noun.]

אַרבעט 101.

שרייב אַרויס אַלע סובסטאַנטיוון :

נ א ר ט - ד א ק א ט ע

אייזיק האָט אַרויסגעקוקט אין דרויסן. די ערד — פלאַך און
באַדעקט מיט שניי. קיין איין בוים ניט. מילן און מילן איידער מען
דערזעט אַ שטוב פאַרגראַכן טיף אין שניי. רויט-געפאַרבטע שטיבער,
נידעריקע ביי דער ערד. הויכע וואַסער-מילן און גרויסע שטאַלן. און
דאָס אַלץ אַזוי ווייט פון די באַן-רעלסן. פון צייט צו צייט אַ סטאַנציע,
מיט אַ קליין געסל מיט שטיבלעך דערביי. די באַן בלייבט שטיין אויף
אַ מינוט צוויי. אַלץ וואָס אייזיק קאָן פאַרכאַפן מיט זיין אויג איז
אַ קוואַנע מיט דעם צעבלאָזענעם פלאַם און דאָס קלינגען פונעם
האַמער. פון ביידע זייטן פון דער באַן-ליניע, צוויי טיפּע שניטן אין
שניי און צייטנווייז באַגעגענען זיך צוויי הויכע בערג מיט שניי פון
ביידע זייטן, וועלכע פאַרשטעלן פאַר דער באַן די גאַנצע וועלט.
וואָס וועט ער איצט טאָן אין אַזאַ שניי אויפן ראַנדזש, האָט אייזיק
ניט געקאַנט וויסן.

(א. ראַבאָץ.)

דער ארטיקל

www.libtool.com.cn

1. אן עפל איז רויט. 3. די מאמע איז אויפן מיטינג
2. דער ארבעטער ארבעט. 4. דאס טישל איז צעבראכן.
5. די פאבריקן זיינען אלע פארשלאסן.

א, אן, דער, די, דאס — זיינען ארטיקלען.
דער, די, דאס — זיינען באשטימיקע ארטיקלען.
א, אן — זיינען אומבאשטימיקע ארטיקלען.

ארבעט 102.

שרייב ארויס אלע סובסטאנטיוון מיט באשטימיקע ארטיקלען באזונדער
און מיט אומבאשטימיקע באזונדער :

דער שניידער

די שטוב איז קליין, די שטוב איז אלט,
אין יעדן ווינקל מיסט און קויט.
ס'איז פינצטער, אומעטיק און קאלט,
א קראנקער שניידער זיצט און נייט.
דער שניידער נייט,
די נאָדל גייט,
דער מויעך דרייט —
ס'איז גרויס די נויט,
ניטאָ קיין ברויט, ניטאָ קיין ברויט.
דאס פאָנעם געל, פארצאָגט, פארטראַכט;
די נאָדל רודערט טאָג און נאכט.
פון צייט צו צייט א פוסטער הוסט
האלט אויף די האַנט, רייסט אויף די ברוסט.
דער שניידער נייט, א. א. וו.
אין שטוב איז אומעטיק און פוסט;
פון וויג א זיפּץ, פון בעט א הוסט.
א קליינמשיק לעמפל ברענט זיך שוואַך,
א דראַכנער רעגן קלאַפט אין דאָך.
דער שניידער נייט, א. א. וו. (ש. אַנסקי.)

א, א

www.libtool.com.cn

1. א קאמשיקע, א גאנצן און א טויב זיינען צוועק אויף א שפאציר.
2. אן אלטער האט געטראגן אן אינדיק אין אים געדרייט ביי אן אויער.
3. א יינגל מארשירט און פויקט, לויפט אים נאך א הינטל.

שרייב אן (ניט א) ווען דאס ווארט וואס קומט נאך
דעם הייבט זיך אן מיט א וואקאל.
געדענק: היי און יוד זיינען קאנסאנאנטן. פאר זיי
שרייבט מען א (ניט אן).

ארבעט 103.

שטעל אריין דעם ריכטיקן אומבאשטימיקן ארטיקל צו די פאלגנדיקע
סובסטאנטיוון:

העלפאנט	1. ארמיי
יינגל	יאם
אקס	ארטיקל
ארעם	איוון
אמעריקאנער	איוון
יאנטעוו	האמער
ארט	ארעם
עמער	אומגליק
העזל	האן
הויז	אויג
איי	יאט

2. קאלטער טאפ
- אלטער מאן
- יונגער בויס
- עמעסע מייסע
- הייסער איוון
- אייזערנער לעפל
- אונטערדריקט פאלק.

א לינגער, אז ער זאגט אן עמעס,
גלויבט מען אים אויך נישט.

אומבאשטימיקער ארטיקל קיין

www.libtool.com.cn

1. כייעם, האסט אנגעשריבן א קאמפאזיציע? ניין, איך האב נישט אנגעשריבן קיין קאמפאזיציע.
2. דער באלעבאס האט א שיינע היים — דער ארבעטלאזער האט נישט קיין היים.
3. עס גייען מענטשן אין גאס — עס גייען נישט קיין מענטשן אין גאס.
4. ביסט שוין דרייצן יאר? ניין, איך בין נאך נישט קיין צוועלף.

איין א נעגאטיוון זאץ (ווען דער ווערב קומט מיט „נישט“) נוצן קיין:

1. אנשטאט דעם אומבאשטימיקן ארטיקל א אדער אן.
2. פאר א מערצאל סובסטאנטיוו אן די.
3. פאר א צאלווארט.

ארבעט 104.

גיב די פאלגנדיקע זאצן אין דער נעגאטיווער פארם און שטעל אריין קיין, דארט וואו מען דארף:

1. געוועזן א פראש אין א גרין סאמעט קלייד, מיט א ווייס שירצל פון פארנט פארשפרייט. (יעהויאָש.)
2. דער פראש האט געגעבן א זונג און א שפרונג.
3. איך וואוין אין דעם הויז.
4. ער איז א גוטער שילער.
5. האסטו פארלוירן דיין בוך?
6. דערצייל מיר א מייסע.
7. איך האב דריי דאלער.
8. מיר האבן געקויפט העפטן און ביכער.
9. ער האט איבערגעלייענט צוואנציק זייטן פון בוך.
10. איר זייט שלעכטע קינדער.

נאד וועגן קיין

www.libtool.com.cn

He has NO work. ער האט נישט קיין ארבעט.

He is NOT A good student. ער איז נישט קיין גוטער שילער.

I haven't ANY ink. איך האב נישט קיין מינק.

געדענק: ווען דו זעסט איבער אן ענגלישן נעגאטיוון
זאץ, זאלסטו no, not a, not any מיט א סובסטאנטיוו איבער-
זעצן אויף קיין.
[אין ענגליש קען מען נישט נוצן קיין טאפלטן נעגאטיוון, אין
יידיש דארף מען נוצן צוויי נעגאטיוון: איך האב נישט קיין
געלט.]

ארבעט 105.

זעט איבער פון ענגליש:

1. You are no fool, Moishe.
2. I did not give him a book.
3. She has no coat.
4. Elephants do not eat ice-cream.
5. There are no spots on my book.
6. The mother had no milk for her child.
7. I had no difficulty.
8. The man had no work.
9. She has not any buttons on her coat.
10. What, no stories today?

זיי מיר נישט קיין פעטער,
און קויף מיר נישט קיין שיד.

סינאנימען

www.libtool.com.cn

ארבעט 106.

שטעל אריין די פאלגנדיקע סינאנימען, וואו זיי פאסן זיך צום בעסטן :
שוואך, ניט מיט אלעמען, קראנק, פארביי, געפערלעך.

כיינס האט געזאגט, אז ער פילט זיך עפעס —, ער איז ניט —
נאך ער פילט זיך —. דער דאקטער איז געקומען, אים באטראכט
און געזאגט, אז ער איז —, ער איז — האט ער געזאגט.

ארבעט 107.

גראדיר די פאלגנדיקע גרופעס סינאנימען לויט זייער שטארקייט :

1. כונט, סטרייק, אויפשטאנד, קאמף, שמרייט.
2. מיד, מאט, פארמוטשעט, פארמאטערט, אויסגעשעפט,
פארהאָרעוועט.
3. ליידן, ווייטיק, טרויער, יעסורים, פיין.

ארבעט 108.

קלייב צו דעם פאסיקן סינאנים צו יעדן זאץ :

1. (א) דער מיינע האט געליטן א גרויסע — דורכפאל
(ב) זיין עקספערימענט איז געווען א — צוריקטריט
(ג) זיי זיינען געווען געצוואונגען צו מאכן א — מאפאלע
2. (א) ער האט זיך קיין שום — ניט אויסגעלערנט. ארבעט
(ב) קיין — איז פאר אים ניט שווער געווען. מעלאכע
(ג) אומזיסט דיין —, יאנקל. פראצע
(ד) ווי האלט איר אויס אזא שווערע — מי ?

ארבעט 109.

זעץ איבער די פאלגנדיקע סינאנימען :

1. Master	2. Exploit
Ruler	Oppress
Lord	Rob
King	Usurp
Despot	Enslave

דער באשטימיקער ארטיקל

דער מאמע

א מאמע

די מאמע

א מאמע

דאס קינד.

א קינד

1. דער אומבאשטימיקער ארטיקל בלייבט אלע מאל דער זעלבער — א. דער באשטימיקער ארטיקל האט 3 פארמעס: דער, די, דאס.
2. אלע סובסטאנטיוון אין יידיש טיילן זיך אויף 3 מינים (מין איז אין ענגליש gender): דער — 1 מער מין; די — 2 מער מין, דאס — 3 מער מין.

ביכער

א בוך

די ביכער.

דאס בוך

געדענק: דער אומבאשטימיקער ארטיקל א האט נישט קיין מערצאל.
די מערצאל פון די באשטימיקע ארטיקלען — דער, די, דאס — איז די.

ארבעט 110.

גיב אין מערצאל:

דער זיגער שטייט.	ברודער, וואו ביסטו?
א מענטש גייט.	דאס קינד לערנט.
דער ארבעטער ארבעט.	אן עפל איז רויט.
א הונט בילט.	קינד, וואוהין גייסטו?
די פרוי לאכט.	כאווער, העלף מיר.

**א שלימאזל אז ער פאלט אין שניי,
צעקלאפט ער זיך אויך די נאז.**

דער מין

www.libtool.com.cn

1. דער מאמע ארבעט. די מאמע וואשט.
2. דער ברודער לערנט. די שוועסטער מאלט.
3. דער אקס אקערט. די קו גיט מילך.
4. דער האָן קרייט. די חון לייגט אן איי.

נעמען פון לעבעדיקע זאכן פון מענלעכן געשלעכט געהערן צום ערשטן מין (דער), פון ווייבלעכן געשלעכט — צום צווייטן מין (די).

ארבעט 111.

שמעל אריין דעם ריכטיקן ארטיקל :

1. — פעטער	8. — קוזין	15. — פרוי
2. — קוזינע	9. — מומע	16. — גאנדז
3. — כאווערמע	10. — קאטער	17. — שווער
4. — ארבעטער	11. — זיידע	18. — שוועגערין
5. — לייב	12. — קאץ	19. — קאפיטאן
6. — ציג	13. — מאן	20. — ראוו
7. — באַכע	14. — לייביכע	21. — איידעם.

א פערד בלייבט א פערד

- ווי זאגט מען : דער פערד, די פערד אדער דאָס פערד ?
- וואָס איז דער אונטערשייד ? א פערד בלייבט א פערד.

ווי אזוי מען פארמירט דעם צווייטן מין

www.libtool.com.cn

1. מיין לערערין איז מיין כאווערטע.
2. עמא לאזארוס איז געווען א בארימטע דיכטערין.

קעדיי צו פארמירן דעם צווייטן מין (ביי מענטשן), גיב צו צום ערשטן מין — טע, —'ן, אדער — קע.

ארבעט 112.

פארמיר דעם צווייטן מין :

1. דער לערער — די לערערין	2. דער כאווער — די כאווערטע
דער ארבעטער	דער פויער
דער שניידער	דער שאַכן
דער מאַלער	דער גאַנעוו
דער סקולפּטאָר	דער באַלעכאַס

3. דער שוסטער — די שוסטערקע

- דער אינטעליגענט
 דער קאמוניסט
 דער סאציאליסט
 דער ציאניסט

צווישן אלע שוסטער איז דער בעסטער
 שניידער יאָסל דער סטאַליער, ער מאַכט
 אַ היטל, ליגט עס אויפן פוס ווי אַ הענטשקע.

די מינוטיוון

(פארקלענער-סובסטאנטיוון) www.libtool.com

גרונים	קלענער	קלענסטער
דער מיש	דאס מישל	דאס מישעלע
דאס הויז	דאס הייזל	דאס הייזעלע
די קאץ	דאס קעצל	דאס קעצעלע
דער שוך	דאס שיכל	דאס שיכעלע
דער קאפ	דאס קעפל	דאס קעפעלע

די מינוטיוון מיינט פארקלענער-פארם פון סובסטאנטיוון.
אלע די מינוטיוון געהערן צום דריטן מין (דאס). מען
 פארמירט די די מינוטיוון דורך צוגעבן **ל** אדער **עלע** צום
 נאמען.

ארבעט 113

גיב צו די די מינוטיוון :

גרונים	קלענער	קלענסטער
די שמאט	דאס שמעטל	דאס שמעטעלע
די בארד		
דער ברודער		
דער קנאפ		
די האנט		
דער וואלד		
די באק		
דאס בוך		
דער הונט		
די מויז		
די הויט		
דאס אויג		
דער בויס		
די וואנט		
די נאז		
דער הונט		
דער בויך		
דער בארג		

דימינוטיוון מיט — דל און — כל

www.libtool.com.cn

דאס מיילכל

דאס טיילכל

דאס רעגנרל

דאס פעגנרל

דאס מויל

דער טייל

דער רעגן

די פאן

געדענק: מען פארמירט די דימינוטיוון פון נעמען וואס ענדיקן זיך אויף —ל (ווען די —ל קומט נאך א וואקאל) דורך צוגעבן —כל (אנשטאט —ל), פון טייל נעמען וואס ענדיקן זיך אויף —ן דורך צוגעבן —ל.

ארבעט 114.

שרייב די דימינוטיוון:

דער קנויל	די באן	דער ניגן
די מיל	די פעל	די פייל
דער בויגן	די שטאל	דער קוימען
די פאן	דאס קאל	דער צאן

ארבעט 115.

שרייב איבער די זאצן. נוצ דימינוטיוון פאר אלע סובסטאנטיוון.

- דער פויגל זינגט מיט א שיין קאל. 2. אויף דער גאס שטייען א סאך ביימער. 3. לעבן דאָרף פליסט א טייל. 4. קינדער, ליבע קינדער, עפנט די מיילער און זינגט מיר א ליד. 5. גייען זיך צוויי קליינע יידן, שאַקלען מיט די קעפ און רעדן וועגן די אמאליקע יארן. 6. „יאנקל וויל א יעגער זיין, יאנקל וויל אין וואלד אריין, שיסן וויל ער נאָר א בער.“ „אונטער די גרינינקע ביימער שפילן זיך מוישעס, שלוימעס.“

א „בויטשיקל“ מיט א „וואטשל“

בראָכע איז ניט צופרידן. מיין מאמע אויך ניט. טייל אויך ניט. איר האָט אמאל געזען אז ווייבער זאלן זיין צופרידן? זיי באווייזען אונדז מאנצבילן, וואס מיר דארפן אזוי האַרעווען אין אמעריקע צו מאַכן א לעבן. א קלייניקייט — אַרבעטן אין שאַפ! אין אמעריקע האָט יעדער שאַפ אזא מין זייגער. אז איר קומט אין שאַפ, גייט איר

צו צום אלעם ערשטן און טוט א קוועטש דעם זייגער. ווערט דאס אנגערופן אויף זייער לאשן: „פאנטשן די קלאק“ www.libtool.com „קלאק“ איז א זייגער און נעמט זיך, זאגט מיין ברודער עליע, פון גלאק. א גלאק קלינגט און א זייגער, זאגט ער, קלינגט אויך. אבער נאר א וואנט-זייגער. א סימען האט איר: א קעשענע-זייגערל קלינגט ניט, הייסט עס „וואטש“. פרעג איך ביי עליען: וואס עפעס „וואטש“? זאגט ער: „ווי דען זאל עס הייסן?“ זאג איך: „וואטשל“. פרעגט מיר עליע: „פאר וואס עפעס וואטשל?“ זאג איך: אז א זייגער איז א זייגערל, דארף זיין וואטש א וואטשל. עלעהיי, זאג איך, א „בוי“ איז א יונג, איז א יינגל — „בויטשיק“, און א קליין יינגעלע — „בויטשיקל“. ווערט עליע אין קאעס און זאגט מיר, אז איך האב זיך אויסגעלערנט פון אונדזער כאווער פיניע זאגן אלצדינג פארקערט. א גליק, וואס פיניע איז נימא דערבוי.

(שאַלעס־אַלייכעס.)

דאס עפעלע פאלט ניט ווייט פון ביימערלע.

צווייטער — די י	1. לעבעדיקע זאכן פון ווייבלעכן געשלעכט 2. נעמען וואס ענדיקן זיך אויף: ע— ונג— דייט— קייט— יק— יי— אפט— ור— 21	די מאמע, די קו, די הון די סבוירע, די טעלעגראמע די פארזאמלונג, די צעטיילונג די פרייהייט די שווינקייט די קריטיק, די פיזיק די בעקעריי, די קוויטשעריי די קלוגשאפט, די לאנדשאפט די קולטור, די ליטעראטור
דריטער — ד א ס	1. נעמען פון שטאפן 2. פארקלענער נעמען מיט —ע, —עלע 4. נעמען וואס ענדיקן זיך אויף: מוב— מל— עכץ— 5. אן אינפייניטיוו גע-נוצט אלס א נאמען	דאס ברויט, דאס גאלד דאס קעצל, דאס טישעלע דאס איינגוט, דאס פויערטום דאס פערטל, דאס צענטל דאס שרייבעכץ, דאס טועכץ דאס מאנצן, דאס שפרינגען.

אֶתְחַבֵּר לְרֵפְאָה

Г
А
Г
Д
С

ביישפילן	דער מאמע, דער אָם, דער האָן דער יאנואר, דער סעפטעמבער, דער פּרילינג דער זונטיק, דער שאַבעס, דער מיטוואך דער מאַניאַליזם, דער פאטריאַטיזם דער וואָס, דער לאָס דער ברייאַנט, דער טאַקאָנט דער קאַלעקטיוו, דער מאַטיוו דער בוידעם, דער בעזעם דער פויגל, דער מאַנטל דער טאַג, דער קלאָפּ.	וועלכע ווערטער	מין
ערשיטער	1. לעבעדיקע זאכן פון מענלעכן געשלעכט 2. נעמען פון כאדאשיש מעזאנען 3. נעמען פון מענ פון דער וואָך 4. נעמען, וואָס ענדיקן זיך אויף: — ים — אל — אַנט — וו — עם 5. (אכונ פאר- קלענער נעמען) נעמען פארמירט פון ווערב אָ אַ פּרעפיקס אָדער סופיקס.	דער	ערשיטער

ארבעט 116.

קלאסיפֿיציר די פאָלגנדיקע סובסטאַנטיען לויט זייער מין און שטעל צו דעם ריכטיקן אַרטיקל צו יעדן :

פאַבריק	ליבעראַל	שאַכעס
אַקס	דייטשלאַנד	פאַציפֿיזם
קינד	זומער	געשיכטע
פאַטש	קוויטשעריי	אַכטל
גלייכהייט	צעטיילונג	קאַטשקע
געשעעניש	לעמפל	גוילעס
האַרבסט	בירגערטום	איין

ארבעט 117.

שטעל אַריין דעם ריכטיקן אַרטיקל :

1. — אַרבעטער אַרבעט זייער שווער.
2. — מאַטיוו איז זייער אַ שיינער.
3. — ברויט און — זאָלן זיינען שוין געווען אויפן מיט.
4. — ווינטער איז ניט גוט פאַר די אַרעמע.
5. — טאַנצן געפֿעלט מיר ניט.
6. — אַסמראָנאַמיע און — פיזיק זיינען וויסנשאַפטן.
7. — קעצל האָט אויסגעלעקט — מילך.
8. — פאַרזאַמלונג האָט זיך אָנגעפאַנגען שפּעט, אַפּילע — פאַרזיצער איז ניט געקומען אין צייט.
9. — ציימונג שרייבט, אַז — פּאַליציי ווייסט ניט ווען — גנייווע איז פאַרגעקומען.
10. — שמורעס האָט צעשטערט — הויז : — מיר צעבראַכן, — פענצמער אויסגעזעצט, — וואָנט צעוואָלגערט.

ארבעט 118.

טראַכט צו נאָך איין וואָרט צו יעדן ביישפּיל אויף זייטן 76 און 77.

וועללול, ווארפט אן אויג

היינטיקע וואך האבן מיר פאר-
צייכנט אין אונדזער „קלאס-ביכל
פאר אידיאמען און שפריכווערטער“
אידיאמען מיטן ווארט „אויג“. אונ-
דזער וועללול מאלט שוין ווייטער
„מענטשעלעך“. אט זעט ווי ער
„ווארפט אן אויג“.

ארבעט 119.

שרייב אריין די פאסיקע אידיאמען
פון לינקס צו יעדן פון די
פאלגנדיקע זאצן :

<p>ס'איז מיר געווארן ליכטיק אין
די אויגן.
ער האט גרויסע אויגן.
אילשלינגען מיט די אויגן.
היטן ווי אן אויג אין קאפ.
ס'איז מיר געווארן פינצטער אין
די אויגן.</p> | <p>1. ניט קענען ווארטן ביז מען גיט,
אריינכאפן אין גאנצן.
2. זייער שמארק אפהיטן.
3. ס'איז מיר געווארן זייער גוט.
4. ס'איז מיר געווארן זייער שלעכט.
5. ער פארגינט ניט.</p> |
|---|--|

ארבעט 120.

שרייב ארויס אלע אידיאמען מיט „קאפ“ און פארטייטש זיי.

א קאפ - מענטש

יאסל האט א קאפ אויף די פלייצעס, אן אייזערנעם קאפ. איך בין
מיר א מענטש מיט א גראבן קאפ, אן קונצן. ווייס איך ניט וואס זיי
דרייען מיר א קאפ וועגן אים. לעצטנס האט יאסל פארריסן די נאז,
ער וויל מיט מיר ניט רעדן. איך האב, זאגט ער, א פערדס קאפ. ער
וועט, זאגט ער, מאכן פון מיר א לייט, מיר ארויסשלאגן די נארישקייט
פון קאפ. האב איך אים געזאגט א שיינעם דאנק, אויסגעלאזט אלע
מינע צארעס צו זיין קאפ, אוועק פון אים און — ס'איז מיר אראפ
אן אל פון קאפ.

ארבעט 112.

www.libtool.com.cn

פארטייטש די פאלגנדיקע אידיאמען:

אייזערנע האנט, אפענע האנט, גאלדענע הענט,
לאנגע הענט, ליימענע הענט, ברייטע האנט.

ארבעט 122.

שרייב זאצן מיט די פאלגנדיקע אידיאמען:

לאנגע צונג, גלאטע צונג, געשליפענע צונג,
צונג אויף שרויפן.

ווערלול איז „אוועק מיט א נאז“

ארבעט 123

שרייב איבער און דערקלער די פאלגנדיקע אידיאמען:

1. האבן פליגן אין נאז.
2. דרייען מיט דער נאז.
3. מיט אן אראפגעלאזטער נאז.
4. עס ברענט אונטער די הענט.
5. דרייען מיטן גראבן פינגער.
6. זיך צעלייגן ווי ביים טאטן אין וויינגארטן.
7. זיך מאכן פאר א מענטשן.
8. האקן א משייניק.
9. דרייען א ספאדיק.
10. זיך שלאגן קאפ אן וואנט.

געדענק: קעדיי צו קענען א שפראך, דארף מען קענען אירע אידיאמאטישע אויסדרוקן. פארשרייב אלע אידיאמען וואס דו הערסט און לייענסט, און באנוץ זיך מיט זיי ביים רעדן און ביים שרייבן.

א לעקציע אין געאגראפיע

www.libtool.com.cn

ארבעט 124

שרייב אראפ און לערן אויס די נעמען פון די קאנטינענטן :

אייראפע	נארט (אדער צפון) אמעריקע
אזיע	זיד (אדער דארעם) אמעריקע
אפריקע	אויסטרעליע

ארבעט 125.

- אן איינוואוינער פון אייראפע רופט מען אן אייראפעער.
 אן איינוואוינער פון אמעריקע רופט מען _____.
 אן איינוואוינער פון אזיע רופט מען _____.
 אן איינוואוינער פון אויסטרעליע רופט מען _____.

ארבעט 126.

שרייב ארויס די נעמען פון די לענדער און זעז זיי איבער אויף ענגליש :

1. אונגארן	12. טשעכאסלאוואקיע	23. פארבאנד פון
2. איטאליע	13. יוגאסלאוויע	סאציאליסטישע
3. אירלאנד	14. לאטוויע	סאָוועטן-רעפובליקן
4. אלבאניע	15. לוקסעמבורג	(פ. ס. ס. ר.)
5. בולגאריע	16. ליטע	24. פינלאנד
6. בעלגיע	17. נאָרוועגיע	25. פראַנקרייך
7. גריכנלאנד	18. ענגלאנד	26. רומעניע
8. דייטשלאנד	19. עסטאניע	27. שאַטלאנד
9. דענמארק	20. עסטרייך	28. שווייץ
10. האַלאַנד	21. פאָרטוגאַל	29. שוועדן
11. מערקיי	22. פוילן	30. שפּאַניע

ארבעט 127.

מאך א טאבעלע פון אלע אייראָפּעאישע פעלקער:

אן איינוואוינער פון אונגארן רופט מען אונגאר.

אן איינוואוינער פון איטאליע רופט מען איטאליענער.

פיל אויס אלע איבעריקע פעלקער לויט דעם ליסט אין ארבעט 126.

ארבעט 128.

שרייב אריין די ריכטיקע טערמינען אין יעדן זאץ:

[מיטלענדישער, וואסערפאל, האלב-אינדזל, יאם, אָקעאן, אינדזל, טאל, נאָרט-פאל, פארט.]

1. ניד-יארק ליגט לעבן דעם אטלאנטישן —.
2. מאלטא איז אן — אין מיטלענדישן —.
3. אָדעס איז א — אויפן שווארצן —.
4. אראביע איז א —.
5. דער מיסיסיפּי טייך שניידט דורך דעם מיסיסיפּי —.
6. פּערי האָט אנטדעקט דעם —.
7. פאלעסטינע ליגט אויפן — יאם.
8. ניאגארא איז איינער פון די העכסטע — אין דער וועלט.

ארבעט 129.

זעץ איבער פון ענגליש:

I am a real Parisian.

I am an inhabitant of Vienna, Berlin, Constantinople.

I am of Adelaide, Sidney, Melbourne.

I am of London, Manchester, Bristol, Edinburgh.

I am of Madrid, Barcelona, Brussels, Frankfort, Stuttgart, Florence.

I belong in Moscow, Cracow, Warsaw. (פון וואָלט ווהיטמאַן.)

ארבעט 130.

שטעל אריין די ריכטיקע נעמען פון די לענדער : www.libtool.com.cn

[ארגענטינע, עגיפטן, כינע, יאפאן, פאלעסטינע.]

1. בוענאס-איירעס איז די הויפט-שטאט פון _____.
2. יערושאלאים געפינט זיך אין _____.
3. שאנגיי איז אין _____.
4. טאקיא איז די הויפט-שטאט פון _____.
5. קאירא איז אין _____.

[געדענק: דער העברייאישער נאמען פאר פאלעסטינע איז ערעץ-ישראל (ארץ-ישראל), פאר עגיפטן — מצרים (מצרים).]

ארבעט 131.

נעפין אויס די יידישע נעמען פאר די פאלגנדיקע טייכן :

Danube. Vistula. Jordan. Nile. Thames.

געדענק: קימאט אלע אנדערע געאגראפישע נעמען זיינען אין יידיש די זעלבע ווי אין ענגליש (לעמאשל: משילי, פערד, מאדא-גאסקאר, נייזעלאנד, טיבעט און אז. וו.).

ווי צו

נאכן דריטן

עסטער: איז פאראן א „פערטער יולי“ אין ענגלאנד?
דאוויד: פארשטייט זיך, אז ניין.
עסטער: אויב אזוי, וואס-זשע פאר א טאג קומט נאך דעם 3טן יולי?

אין ציריך

באזוכער: דאס איז ניט קיין ליליפוט. ער איז דאך פינף-און-אזיגאלב פוס די הויך.
ציריך-באלעבאם: דאס איז טאקע דער וואונדער: ער איז דער העכסטער ליליפוט אויף דער וועלט.

מערצאל

www.libtool.com.cn

די פראגעס	די פראגע
די טישן	דער טיש
די בלומען	די בלום
די ביכלעך.	דאס ביכל

קעדיי צו פארמירן די מערצאל, גיב צו צו דער איינצאל —ס, —ו, —ען, —ער. (נאך —ל, —נג, —נק קומט אלעמאל —ען).

ארבעט 132.

גיב די מערצאל פון :

1. טאטע	2. שטול	3. טיכל
ליבע	מענטש	קעצל
לאגע	לאמפ	פערדל
באכע	באלדאט	מישל
מאמע	אויג	יינגל
כאסענע	שטאם	מידל
קאמע	זאנג	היטל
נאציע	יונג	נעזל
רעוואלוציע	היים	העזעלע
קאמפאזיציע	קלאנג	קעצעלע.

מערצאל מיט —ער און —ים

די פעסער	דאס פאס
די כאוויירים	דער כאווער

ווען מען פארמירט די מערצאל דורך צוגעבן —ער אדער —ים ענדערט זיך דער וואקאל אין סובסטאנטיבן.

ארבעט 133.

www.libtool.com.cn

גיב די מערצאל פון :

1. פלאץ	2. האן	3. בוך
לאנד	גארטן	שטוב
שאפ	קלאץ	גרוב
מאן	האלץ	טוך
באנד	שלאס	הון
4. בויך	מויל	
בוים	הויז	

ארבעט 134.

שרייב אריין די פאסטיקע מערצאל פאר די איינצאל אין קלאמערן :

(א) און זע די (מאשין), די בלאנקע, די ריזיקע אייזערנע (שקלאף),
וואס היטן די מענטשלעכע (קויעך) און העלפן די (רייכטום) שאפן,
און זע ווי די ווילדע, די מעכטיקע קראפט פון נאטור איז
באצוואונגען,
ווייל טיף איז דער מענטשלעכער סייכל אין (סאך) אין אירע
געדונגען.

(ב) און ווייט אויף בליענדע, לוסטיקע (פעלד) הויב אויף דינע (אויג)
און זע ווי עס שטייען די גאלדענע (זאנג) פון שווערקייט געבויגן,
און זע אין די פרעכטיקע (גארטן) די (בוים) מיט (פרוכט)
באהאנגען,
און (פויגל) פארפולן די (צווייג), פארפולן די לופט מיט (געזאנג).
(י. באוואונגען).

(ג) האב איך א פאר (האן), וואס זיי קלייבן (שפאן),
האב איך א פאר (פייגעלע), וואס זיי באקן (בייגעלע),
האב איך א פאר (קעצל), וואס זיי מאכן (פלעצל).
(קידערלידל).

ארבעט 135.

www.libtool.com.cn

גיב די מערצאל פון :

יאַנסעו	גאַנעו	יאַנסעו
שאַכן	כאַווער	שאַכן
מעס	דאַקטער	מעס
כאַכעס	סוינע	כאַכעס
כיידער	גאַלעך	כיידער
מיילעך	כוידעש	מיילעך
ראָוו		ראָוו

—'ים אָדער —עם :

שרייב —'ים בלויז ווען מ'איז אַ נאָמען אין מערצאל :
כאַוויירס, פויערס. אַלע אַנדערע ווערטער שרייב מיט —עם :
כוידעס, פאַנעס, אַרעס און אַנד.

ארבעט 136.

געפין די איינצאל :

אַרעמעלייט	סוידעס	נאַבללייט
מויכעס	באַלכיוועס	אויפעס
באַלעכאָטיס	טאַליסיס	רייכעס

א מ א ר ק

אַ מאַרק אָדער אַ מין יאָריד אַזעלכער, וואו אַלין איז אויסגעמישט
אין איינעם : גויאס און פערד, און בעהיימעס, און כאַזיריס, און
ציגיינער, און וועגן, און רעדער, און יידן פון אַלע מינים : יידן מיט
פעלכלעך, יידן מיט הימלען, יידן מיט סכּוירעס, יידן מיט בולקעס,
מיט אייערבייגל, מיט קיכלעך, מיט עפּלקוואַס און מיט וואַס איר ווילט.
היינט ווייבער ! ווייבער מיט קאַשיקעס, ווייבער מיט עפעלעך, און
ווייבער מיט אויפעס, און ווייבער מיט געפרעגלטע פיש, און גלאַט
ווייבער. און דאָס אַלין רעדט און קוויטשעט און גראַגערט. און די
פערד מיט די בעהיימעס מיט די כאַזיריס העלפן אונזער. און די
בעטלערס זינגען און שפילן — מ'קען טויב ווערן. און אַ שטויב שטייט
אַזעלכער, וואָס מ'זעט קוים איינס דאָס אַנדערע. און רייכעס אַזעלכע,
אַז מ'קען דערשטיקט ווערן.

(שאַלעס־אַלייכעס.)

מערצאל

www.libtool.com.cn

די עפל	(א) דער עפל
די פיש	דער פיש
די טעגן	(ב) דער טאגן
די קעפּ	דער קאפּ

ביי טייל סובסטאַנטיוון איז די מערצאל די זעלביקע ווי די איינצאל.
ביי טייל סובסטאַנטיוון בייט זיך בלויז דער וואָקאל.

אַרבעט 137.

גיב די מערצאל פון :

שוועסטער	שמריק	1. אַרבל
לעפל	שמערן	האַר
פענצטער	פערד	הערינג
בייגל	ליכט	בריוו
ציגל	ציפער	פיינט
מרים	קנעכט	פריינט
רעכט.	פיש	פינגער
הונט	וואַרעם	2. האַנט
ברודער	מאַג	באַנק
שוך	נאַגל	פאַמיש
מויז	נאַז	באַרג
פויגל	פּום	נאַסט
צאָן	קו	קנאַפּ
לויז.	באַרד	נאַכט

פיל הענט ברעכן מויערן און ווענט.

צאלווערמער

www.libtool.com.cn

לייען איבער שנעל און הויך :

דריי און דרייסיק רוימע ריימער זיינען גערימן אויף דריי און
דרייסיק רוימע פערד און האָבן געשריען דריי מאל : הורא !
הורא ! הורא !

ארבעט 138.

מאָך טאָבעלעס (שרייב אַרויס די צאָלן מיט ווערטער, ניט מיט ציפערן) :

I 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.

II 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30.

III 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

One Hundred זאָגט מען אין יידיש הונדערט (ניט איין
הונדערט).
One Thousand — טויזנט, A Million זאָגט מען אַ מיליאָן.
O אזוי אין יידיש זעראַ אָדער נול.
163 = הונדערט דריי און זעכציק.
1,300,423 = אַ מיליאָן דריי הונדערט טויזנט פיר הונדערט
דריי און צוואַנציק.

ארבעט 139.

שרייב איבער מיט ווערטער די צאָלן :

1933 ; 135; 72; 1,044; 1,329,945; 98; 396; 261; 1812; 77; 617.

רעטעניש

אַ פאַרמער האָט 7 שטאַלן און 10 פערד. ווי קען ער איינשטעלן
זיינע 10 פערד אין די 7 שטאַלן אז ער זאל האָבן פלאץ פאַר אלע
פערד, און יעדעס פערד זאל זיין אליין אין אַ שטאַל ?

ארבעט 140.

ענטפער מיט ווערטער די פראגעס: www.libtool.com.cn

1. אין וועלכן יאר האָט קאַלאַמבוס אַנטדעקט אַמעריקע? (1492)
2. ווען איז דזשאָרדזש וואַשינגטאָן געשטאָרבן? (1799)
3. ווען איז פאָרגעקומען דער בירגער-קריג אין אַמעריקע? (1861)

4. אין וועלכן יאר ביסטו געבוירן געוואָרן?
5. אין וועלכן יאר איז דיין טאטע געבוירן געוואָרן?
6. ווען איז מענדעלע געבוירן געוואָרן? (1836)

ער וויל נאך ...

א קינד שטייט לעבן א שול און וויינט. גייט פאַרביי אַ מאַן און פרעגט:

- וואָס וויינטסטו, יינגלעך?
- דער לערער האָט מיך געפרעגט, וויפל ס'איז זעקס מאָל זיבן.
- גיי אַריין און זאָג אים: צוויי און פערציק.
- כ'האָב אים שוין געזאָגט דריי און פופציק, און ער איז נאָך אַלץ נישט צופרידן.

זי קען נישט ציילן אויף צוריק

א שטייגער, וואָס וועט איר זאָגן אויף אַזאָ מייסע: טאטע-מאמע און פיר קינדער זיינען פאַרהאַלטן געוואָרן אין עלים איילאנד, נישט אַהער, נישט אַהין. וואָס איז? ביים פאַרהער האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז זייערס אַ קינד, אַ מיידל פון אַ יאָר צוועלף, קען נישט ציילן אויף צוריק. מען פרעגט זי:

— וויפיל ביסטו אַלט?

זאָגט זי:

— צוועלף יאָר.

פרעגט מען זי ווידער:

— וויפיל ביסטו אַלט געווען פאַראַיאָרן אין דער צייט?

ווייסט זי נישט. זאָגט מען איר:

— צייל פון איינס ביז צוועלף.

ציילט זי. זאָגט מען איר:

— צייל פון צוועלף צוריק ביז איינס.

קאָן זי נישט. ווען מען פרעגט ביי מיר אַזאָ זאָך: צייל — צייל

איך דאָך ווי אַ וואַסער:

— צוועלף, עלף, צען, ניין, אכט, זיבן, זעקס, פינף, פיר, דריי, צוויי, איינס. א טייערע מעציע! www.libtool.com.cn

איז געבליבן, אז מען קען דאס מיידל קיין אמעריקע ניט אריינלאזן.
(שאַלעס־אַלייכעס.)

א קונץ מיט ציפערן

נעם די ציפערן 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 — צעשטעל זיי אין די ניין קעסטעלעך אזוי, אז עס זאל זיך פון יעדער זייט באקומען די צאל 18.

וואג און מאס

1. (א) וויפל פיס האט א קאץ? א קאץ האט 4 פיס.
(ב) ווי לאנג איז דער טיש? דער טיש איז 3 פוס לאנג.
2. (א) וואס האסטו געקויפט? 4 טעלער און 3 גלעזער.
(ב) וויפל וואסער האסטו איך האב אויסגעטרונקען געטרונקען? 2 גלאז וואסער.

ווערטער וואס באצייכענען מאס און וואג קומען געוויינלעך

נאך א צאלווארט אין איינצאל.

ארבעט 141.

שטעל אריין איינצאל אדער מערצאל:

1. דער וועג ציט זיך (מייל) און (מייל). 2. לאנגע (שא) האב איך אויף אים געווארט. 3. ער איז געגאנגען 7 (מייל) צופוס. 4. גיב מיר 8 (גאלדן) וואסער. 5. 2 (שא) און 20 (מינוט) זיין איך און ארבעט. 6. פאמעלעך האבן זיך געשלעפט די (מינוט), די 15 (מינוט) האבן ביי מיר אויסגעזען ווי 15 (שא). 7. קויף 3 (קווארט) מילך. 8. א סאך (טאן) קאווע האט מען אריינגעווארפן אין יאס אריין. 9. דער טאטע האט געקויפט 4 (טאן) קוילן אויפן ווינטער. 10. כ'האב געקויפט 10 (פונט) קארטאפל — איכ'ל פון דעם צונעמען (פונט) וואג.

א ג ל א ז מ י לך

www.libtool.com.cn

A glass of milk—

א גלאז מילך (אן א פרעפאזיציע)

A pound of sugar—

א פונט צוקער (אן א פרעפאזיציע)

ארבעט 142.

זען איבער :

1. He bought 15 lbs. of potatoes. 2. Give me 1 quart of vinegar. 3. He drinks 3 glasses of milk a day. 4. Buy me a pair of shoes. 5. I waited for 45 minutes. 6. He walked for 16 miles. 7. How many pounds in a ton? 2,000 pounds. 8. How tall are you? Five feet. 9. What time is it? Seventeen minutes past 7. 10. I bought a dozen eggs, half a pound of butter and half a quart of cream.

א ר ע ט ע נ י ש

א מאן האט געהאט 3 קאנען : איינע האט געהאלטן 7 גאלאן, די צווייטע — 5 גאלאן און די דריטע — 3 גאלאן. די 7-גאלאנדיקע קאן איז געווען פול מיט גאזאלין. די אנדערע צוויי — ליידיק. ער האט באדארפט אפמעסטן 4 גאלאן גאזאלין — ווי קען ער עס טאן ?

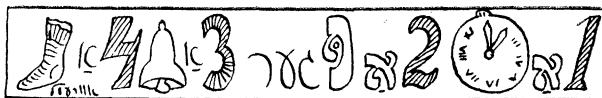
קונצן מיט שוועבעלעך

ווי קען מען מאכן פון צוויי שוועבעלעך צען ?

ווי קען מען מאכן פון דריי שוועבעלעך זעקס ?

ווי קען מען מאכן פון פיר שוועבעלעך זיבן ?

ר ע ב ו ם

דער אלטער טיש איז צעבראכן.

די גרויע קאמשיקע שווימט.

דאס פערטע ביכל איז אינטערעסאנט.

די נייע כאוויירים קומען אן.

אדיעקטיוו איז א וואָרט, וואָס באַצייכנט אַ סימען פֿון אַ זאָך.
אדיעקטיוו ענטפערט אויף דער פראגע: וועלכער? וואסער?
דער אדיעקטיוו קומט אלע מאל מיט אַ סובסטאַנטיוו, שטימט
מיט מיטן סובסטאַנטיוו, און בייט זיין ענדונג לויטן מין.

אויב דער סובסטאַנטיוו איז אין ערשטן מין, ענדיקט זיך דער
אדיעקטיוו מיט — ער — דער אלטער זיידע.

אויב דער סובסטאַנטיוו איז אין צווייטן מין, ענדיקט זיך דער
אדיעקטיוו מיט — ע — די יונגע פרוי.

אויב דער סובסטאַנטיוו איז אין דריטן מין, ענדיקט זיך דער
אדיעקטיוו מיט — ע — דאס פערטע ביכל.

אין מערצאל ענדיקט זיך דער אדיעקטיוו אלע מאל מיט — ע.

ארבעט 143.

שטעל אריין דעם אדיעקטיוו צו יעדן סובסטאַנטיוו:

שוואַרץ	דער	טיש	די	באנק	דאס	קעצל
הויך	דער	בוים	די	וואנט	דאס	הויז
ליכטיק	דער	טאג	די	זון	דאס	אויג
לאנג	דער	וועג	די	שלאכט	דאס	נעזל
קלוג	דער	כאווער	די	לערערין	דאס	מיידעלע
רויט	דער	פוקס	די	הון	דאס	טיכל
צעריסן	דער	מאנטל	די	בלוזע	דאס	קלייד
מעשענער	דער	גלאק	די	שיסל	דאס	קנעפל
נאם	דער	רעגן	די	שויב	דאס	ביכל
היים	דער	קלימאט	די	פאן	דאס	גלאז.

ווי מען פארמירט אדיעקטיוון

www.libtool.com.cn

1. די לענדער פון אייראָפּע = די אייראָפּיִישע לענדער.

2. אַ בריק געמאַכט פון שטאַל = אַ שטאַלענע בריק.

ווען מען פארמירט אן אדיעקטיוו פון אַ סובסטאַנטיוו אָדער אַ ווערב, גיט מען צו די ענדונגען —יש, —ען, —אל, —יק, —לעך און אנדערע.

אַרבעט 144.

שאַף אדיעקטיוון פון די פּאַלגנדיקע סובסטאַנטיוון:

1. אַ זייגער געמאַכט פון גאַלד — אַ גאַלדענער זייגער.
2. אַ קלייד געמאַכט פון וואָל —
3. אַ העמד געמאַכט פון לייוונט —
4. אַ טאַפּ געמאַכט פון קופער —
5. אַ פויגל געמאַכט פון פאַפיר —
6. אַ טעלער געמאַכט פון צין —
7. אַ וואַנט געמאַכט פון שטיין —
8. אַ האַמער געמאַכט פון אייזן —
9. אַ טויער געמאַכט פון האַליץ —
10. אַ לעפל געמאַכט פון בייץ —

אַרבעט 145.

מאַך אדיעקטיוון פון די פּאַלגנדיקע ווערטער:

(1) וואַלקן — וואַלקנדיק	(2) ביינאַכט — ביינאַכטיק
יאַנמעוו —	זאַמד —
מוירע —	זון —
סייכל —	פלייש —
פויער —	שניי —
נאַכעס —	מילך —
רעגן —	מוי —

(3) גליק — גליקלעך (4) דאָרף — דארפיש

געפאָר — www.fishpool.com.cn

נוץ — היסטאָריע

בירגער — פראָלעטאָריער

נאָט — גראַמאַטיק

ארבעט 146.

שטעל אַרײַן אַדיעקטיוון אָשטאַט די סובכטאַנטיוון אין קלאַמערן :

1. די (קאָנסטיטוציע) געזעצן זײַנען אַלעמען באַקאַנט. 2. דער (נאַציע) הימן איז זײַער שײַן. 3. עס איז געווען זײַער (קאַמעדיע) צו זען, ווי ער האָט דערציילט דעם ווײַז מיט אַ (טראַגעדיע) פאַנעם.
4. אַ (גראַמאַטיק) קלאַל איז גאַרנישט אַזוי (דראַמע) ווי דו מײַנסט.
5. זי איז אַ (סענטימענט) פרוי. 6. ער דערציילט די קינדער וועגן די (רעוואָלוציע) העלדן. 7. דאָס איז אַ (ליטעראַטור) בוך. 8. שאַלעם-אַלייכעס איז אַ (הומאָר) שרייבער. 9. יעדער קריגט אַן (אינדיוויד) פאַרציע. 10. ער איז אַ (קולטור) מענטש.

באַמערק: ווען דו ווייסט נים ווי צו שאַפן דעם אַדיעקטיוו פון

אינטערנאַציאָנאַלע ווערטער אין יידיש, דערמאָן זיך אין די ענגלישע אַדיעקטיוון. זיי זײַנען זײַער ענלעך. לעמאַשל :

Cultural — קולטורעל

Revolutionary — רעוואָלוציאָנער

Individual — אינדיווידועל

Rational — ראַציאָנאַל

און אַ סאך, אַ סאך אַנדערע.

אדיעקטיוו-ענדונגען

www.libtool.com.cn

אן אלט בוך איז צעריסן.

ליב קינד, וואס וויינסטו?

אין דריטן מין — ווען דער סובסטאַנטיוו קומט מיטן אומ-
באַשטימיקן אַרטיקל אָדער אַן אַן אַרטיקל, קומט דער אַדיעקטיוו
אַן אַן ענדונג (אַלט, ליב).

אַרבעט 147.

גיב די דימינוטיוו (מיט אומבאַשטימיקן אַרטיקל און אַדיעקטיוו):

1. אַ קליינער מענטש. 2. אַן אַלמער טיש. 3. אַ גרינע מיר.
4. אַ קרומער שמעקן. 5. אַ מאַדנע בוך. 6. אַ ליכטיקער לאַמפּ.
7. אַ רויטער עפל. 8. אַ שיין ליד. 9. אַ ברוינער הוט. 10. אַ
שטיינערנער מאַפּ.

אַרבעט 148.

שרייב אַריין די אַדיעקטיוו, וואָס שטייען אין קלאַמערן, מיט די
ריכטיקע ענדונגען:

1. דער (אַלט) מאַן שווייגט. 2. דאָס (גריין) טיכל איז זייער שיין.
3. אַ (גוט) שילער האַלט ריין זיינע ביכער. 4. די (קראַנק) באַכע ליגט
אין בעט. 5. דער (הויך), (ברייטביינערדיק) ביל האָט זיך אָנגעבויגן.
6. אַ (שוואַרץ) קעצל ליגט לעבן מיר. 7. דאָס (ערשט) טיכל איז
צעריסן. 8. (בראַוו) יאָסן זיינען מיר. 9. דער (קלוג) כאַווער האָט
געגעבן אַ (גוט) אייצע. 10. אייב לינקאַלן האָט מען גערופן „דער
(ערלעך) אייב“. 11. שמערנדל, (קליין) שמערנדל, פינקלסט נאָכאַנאַנד.
12. דער (העלדיש) פּאַל רעוויז איז פלינק געריטן.

13. (שוואַרץ) פויגל, פלי געשווינגט,
זאָג מיין מאַמענט, איך בין געזונט.
ווער וועט גיין אויף מיין לעווייע —
נאָר דאָס פערד, דאָס (געטריי). (119 אַ פּאַלקליד).
14. די (יידיש) שפּראַך האָט נים קיין סאַך (גראַמאַטיש)
קלאַלים.
15. איך האָב אזוי אָנגעפאַנגען מיין בריוו: „(טייער) פאַטער
און (ליב) מומער...“

פ א ר ב ן

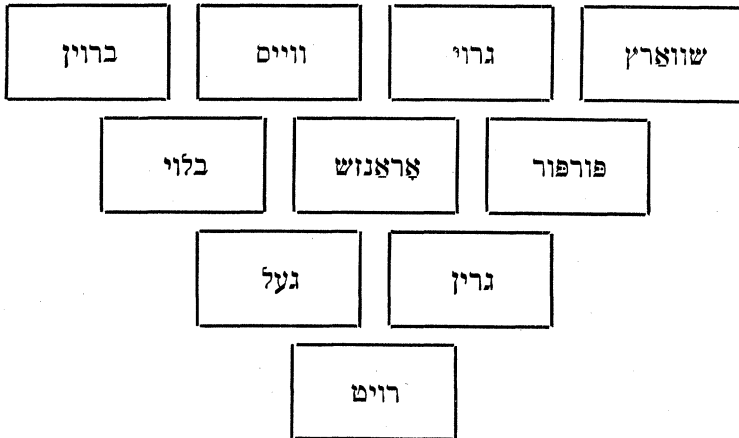
www.libtool.com.cn

שווארצע, געלע, רוימע, ברוינע —
מישט די פארבן אויס צוזאמען,
אלע מענמשן זיינען ברידער
פון איין מאמען, פון איין מאמען.

(י. ל. פערעץ.)

ארבעט 149.

פארב יעדן קוואדראט לויטן אנגעוויזענעם קאליר :

ארבעט 150.

קלייב צו סובטאנטיוון צו די פאלגנדיקע אדיעקטיוון :

1. אן אלט	6. די ווייסע	11. א בלייך
2. די גרויע	7. א רוימע	12. דער געלער
3. דאס בלינדע	8. דער שמומער	13. די שארפע
4. דער יונגער	9. דאס צעריסענע	14. א מויבער
5. מיין טייערער	10. זיין עלטערער	15. דאס הויכע

ר ע ט ע נ י ש

א ווייסער מויער און א געלער מויער. וויל מען קומען צום געלן,
מוז מען צעברעכן דעם ווייסן.

פארגלייך-פארמעס פון אדיעקטיוו

www.libtool.com.cn

1. בעני איז א שטארקער באַכער.
2. פיליפ איז א שטארקערער יונג פון אים.
3. יאנקל איז דער שטארקסטער יונג.

אן אדיעקטיוו קען קומען אין 3 גראדאציעס (שטארקער-שטארקערער-שטארקסטער). די גראדאציעס דריקן אויס די מאס פון שטארקייט פון אדיעקטיוו. מען רופט זיי: פאזיטיוו, קאמפאראטיוו (פארגלייך-פארם), סופערלאטיוו (העכסטע פארם).

ארבעט 151.

שטעל אריין די קאמפאראטיוו און סופערלאטיוו צו די פאלגנדיקע אדיעקטיוו:

פאזיטיוו	קאמפאראטיוו	סופערלאטיוו
ווייך	ווייכער	ווייכסטער
גרוין		
ברוינער		
געלע		
ליכטיקע		
שנעלער		
טרויעריק		
פריילעך		
מייער		
ביליק		
רייכע		
שארפער		
בלויער		
ברוינע		

דער זאמער גלויבט נישט דעם הונגער־יקן.

ווי, פון

ברויט איז ביליקער פון גאלד, www.libtool.com.cn
Bread is cheaper than gold.

אדער
ברויט איז ביליקער ווי גאלד.
מערי איז קליגער פון גאלדען.
אדער
מערי איז קליגער ווי גאלדע.

Mary is cleverer than Goldie.

געדענק:

1. ווען דו פארגלייכסט בלויז 2 זאכן אדער מענטשן, נויג אלע מאל דעם קאמפאראטיוו.
2. זעץ איבער דעם ענגלישן than אויף ווי אדער פון (קיינמאל ניט דען!).

ארבעט 152.

זעץ איבער פון ענגליש:

1. The window is wider than the door.
2. The sea is deeper than the river, but the ocean is the deepest.
3. The patient is more ill today than yesterday.
4. This is the latest style in dresses.
5. I think Charlie Chaplin is the funniest and most talented of all comedians.

ארבעט 152-א.

פארגלייך מיט „אזוי ווי" און „פון", לויט דעם מוסטער:

כייעם, מוישע, קלוג = כייעם איז אזוי קלוג ווי מוישע.
כייעם איז קליגער פון מוישען.

1. מאמע, מאמע, אלט. 2. בערל, יאנקל, געזונט. 3. שאלעם-אלייכעם. פערעץ, בארימט. 4. דאס נייע בוך, דאס אלטע בוך, גוט. 5. הויז, בוים, הויך. 6. מעסער, שערל, שארף. 7. טיר, פענצטער, ברייט. 8. לייב, טיגער, ווילד. 9. ענגליש, פראנצויזיש, שיין. 10. געשיכטע, ליטעראטור, אינטערעסאנט.

וואס איז העכער?

מיידעלע, דו פיינס, מיידעלע, דו שיינס,
כ'וועל דיך עפעס פרעגן א רעמעניש א קליינס:

וואס איז העכער פון א הויז?
וואס איז פלינקער פון א מויז?
www.libtool.com.cn
דו נאָרישער באַכער, דו, נאָרישער טראָפּ,
האַסט דאָך נישט קיין סייכל אין דיין קאַפּ:
דער קוימען איז העכער פון דעם הויז,
די קאָץ איז פלינקער פון דער מויז.
(פאָלקליד.)

שוואַרצסטער, ברייטסטער, בייזסטער.

פאַרמיר סופערלאַטיוו דורך צוגעבן — **סטער** צום פאַזיטיוו.
שרייב **ברייטסטער** (ברייט+סטער, כאַטש עס קלינגט ווי
ברייצטער), שרייב **שוואַרצסטער** (שוואַרץ+סטער, כאַטש
מען הערט נישט דעם **ס**) און אַז. וו.
אדיעקטיוו וואָס ענדיקט זיך אויף אַ — **ס** האָבן אין סופערלאַטיוו
בלויז איין **ס**. לעמאַש! : נאָסטער, מיַעסטער.

אַרבעט 153.

פאַרענדיק די גראַדאַציעס :

פאַזיטיוו	קאַמפאַראַטיוו	סופערלאַטיוו
געזונט	געזינטער	געזינטסטער
דעליקאַט		
האַרט		
פּרעמד		
ווילד		
מילד		
ווייס		
מיעס		
היים		
שטאַלץ		
קורץ		
קאַמיש		
לייטיש		
סימפּאַטיש		
בייז		
גראַציעז		
מיסמעריעז		

אומר על מעסיק גראדאציעס

וואס לענגער דו ווארסט, אלץ ערגער וועט ווערן.
www.libtool.com.cn

מייל אדיקטיוון האבן א וואקאל ענדונג אין די פארגלייך-
פארמעס: לאנג—לענגער—לענגסטער.
מייל פארגלייך-פארמעס זיינען אין גאנצן אנדערש פון זייערע
אדיקטיוון: שלעכט—ערגער—ערגסטער.

ארבעט 154.

פארענדיק די פארגלייך-טאבעלע:

לענגסטער	לענגער	1. לאנג
קעלטסטער		2.
	עלמער	3.
		4. שיין
	קלענער	5. קליין
קירצסטער		6.
		7. יונג
	העכער	8.
גרעסטער		9.
		10. געזונט
ערגסטער		11.
	בעסער	12.

שאלעס-אלייכעמס גראדאציעס

שמאק — שמאקער — אן איין. קארג — קארגער — א כאזער.
נאריש — נארישער — א לעקיש. ווייך — ווייכער — א פומער.
הונגעריק — הונגעריקער — א גאנצן מאג אין מויל ניט געהאט.
בלאס — בלאסער — א שענערן לייגט מען אין דער ערד.
נאקעט — נאקעטער — ווי די מאמע האט אים געהאט.
(שאלעס-אלייכעס)

אַרדענונג-צאָלן

www.libtool.com.cn

1. כײַעם איז דער ערשטער שילער אין זיין קלאַס.
2. נױ-אַרק איז די צווייטע גרעסטע שטאָט אין דער וועלט.

ערשטער, צווייטער זיינען אַרדענונג-צאָלן.

די אַרדענונג-צאָלן זיינען אַדיעקטיוון און האָבן די זעלביקע ענדונגען וואָס אלע אַדיעקטיוון (—ער, —ע).

אַרבעט 155.

שרײַב אַרויס אין ווערטער די פּאָלנדיקע אַרדענונג-צאָלן :

XI (2	I (1
XII	II
XIII	III
XIV	IV
XV	V
XVI	VI
XVII	VII
XVIII	VIII
XIX	IX
XX	X

אַרבעט 156.

שטעל אַרײַן די ריכטיקע אַרדענונג-צאָלן :

1. וואַשינגטאָן איז געשטאַרבן דעם — פּעברואַר.
2. דער — יולי איז דער געבורטסטאָג פון די פאַראײניקטע שטאַטן.
3. מיר פֿייערן דעם — מײ.
4. אַ יאָר ווערט געבוירן דעם — יאַנואַר.
5. ווען איז דער (XXI) מערץ? — וויסנט נײַט? ס'איז געוויינלעך דער טאָג, וואָס קומט נאָכן (XX) און פאַרן (XXII) מערץ.

XXI — איין און צוואנציקסטער.
 XXX — דרייסיקסטער.
 100ער — הונדערטסטער.
 142ער — הונדערט-צוויי-און-פערציקסטער.
 1,000ער — דער טויזנטסטער.

אַרבעט 157.

גיב די אָרדענונג-צאָלן :

- (א) פון 20 ביז 30.
 (ב) 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.
 (ג) 74, 88, 351, 209, 546, 1,372, 123.

רעטניש

ווער קומט צום ערשטן אין שול אריין?

אמאל איז געווען א גרויסער גוויר

אמאל איז געווען א גרויסער גוויר
 האט ער געהאט געלט און א שיר,
 האט ער געהאט צען טעכטער,
 זיינען זיי געווען אויף לייטיש געלעכטער.

דוואס, דוואס, גוידוידוי.

די ערשטע איידע, די צווייטע ביילע,
 די דריטע גאלדע, די פערטע דוואוירע,
 די פינפטע הענע, די זעקסטע וויכנע,
 די זיבעטע זעלדע, די אכטע כאנע,
 די ניינטע טויבע, די צענטע יענטע.

דוואס, דוואס, גוידוידוי.

(פאָלקליד.)

רעבוס

האַמאַנימען

www.libtool.com.cn

באקן

ביי יוניע דעם בעקער אין הויז מוט יעדער עפעס אן ארבעט :
יוניע דער בעקער שטייט א גאנצן מאָג ביים אויוון און האַלט אין
אין באַקן ברויט, און זיין זון פישל דרייט זיך אַרום א גאנצן מאָג
און האַלט אין אין קייען אויף ביידע באַקן.

דיזעלבע ווערטער מיט פאַרשיידענע באַדייטן רופט מען
האַמאַנימען (באַקן, באַקן).
וואָס דאָס וואָרט מיינט, קען מען בלויז וויסן פונעם אינ-
האַלט פון זאָץ.

אַרבעט 158.

שטעל צוזאַמען זאצן מיט די פאָלגנדיקע האַמאַנימען :

- א) שטערן — דער שטערן לייכט אין הימל.
שטערן — איד האָב זיך צעקלאָפּט דעם שטערן.
שטערן — זיי שטערן חיר אין דער אַרבעט.

ב) זון	ג) וועגן	ד) נעמען	ה) אַכט	וו) קעמל	ז) בעטן
זון	וועגן	נעמען	אַכט	קעמל	בעטן
	וועגן				

אַרבעט 159.

דערקלער די פאָלגנדיקע האַמאַנימען :

- א) קלאָט — א צימער אין שול.
קלאָט — א טייל פון דער געזעלשאַפּט.

ב) שמעקן	ג) זאָקן	ד) באַדן	ה) מאַלן	וו) פיר	ז) גיסט
שמעקן	זאָקן	באַדן	מאַלן	פיר	גיסט

אַרבעט 160.

זעץ איבער אויף ענגליש :

א) געריכט	ב) שנור	ג) שווער	ד) שטיין
געריכט	שנור	שווער	שטיין

ארבעט 161.

www.libtool.com.cn

באמערקט, אז די פאלגנדיקע ווערטער זיינען האַמאָנימען אין ענגליש, אין יידיש אָבער נוצט מען באַזונדערע ווערטער צו באַצייכענען די פאַר-שיידענע באַדייטן. זוך אויס נאָך אזעלכע ענגלישע האַמאָנימען און זאָג וואָס זיי מיינען אין יידיש.

Fair—	מאַרק; העל; אַרנטלעך
Story—	מיסע, דערציילונג; שטאָק
Order—	באַשטעלונג; אָרדענונג; אָרדן
Even—	גלייך, אפילע, גלאַט
Bar—	באַר; באַזייטיקן; גראַטע
Pass—	דורכגאַנג; פאַרבייגיין; דערלאַנגען; שיין, דערלויבעניש
Let—	פאַרדינגען; לאָזן
Mean—	געמיינ, שלעכט; מיינען; מיטלסט
Spot—	פלאַץ; פלעק; דערזען, אויסגעפינען
Point—	שפיץ, פונקט, פינאַל; אַנווייזן
Paper—	פאַפיר; צייטונג
Watch—	וויגערל; וואַך; הימל

ארבעט 162.

דערקלער די פאלגנדיקע וואָרטשפילן:

1. גאַנץ גוט — קאַמפּשקע נאָך בעסער.
2. אז דו וועסט דאַרפן אויפשטיין, וועל איך דיר אוועקגעבן.
3. זיין קאַפּ האַלט זיך אויף איינפאלן.

רעטענישן

1. איך האָב אַ וואָרף געמאַן אַ שטעקן אין וואַנט און ער איז געבליבן שטעקן.
2. פאַרוואָס קויפט אַן אַנטיסעמיט אַ גראַבן שטעקן?
3. מיט וואָס איז אַ קייסן ענלעך צו אַ וויד?
4. מיט וואָס זיינען פעטש ענלעך צו עפל?

סוביעקט, אביעקט

www.libtool.com.cn

1. דער גוטער לערער רעדט.

2. איך הער דעם גוטן לערער.

אין 1 איז „דער גוטער לערער“ דער סוביעקט פון זאץ, ער טוט די טואונג. ער ענטפערט אויף דער פראגע — ווער? ווער רעדט? (ביי ניט-לעבעדיקע זאכן — וואס?).

אין 2 איז ער דער אביעקט פון זאץ, אויף אים גייט אריבער די טואונג. דער אביעקט ענטפערט אויף דער פראגע — וועמען? (ביי ניט-לעבעדיקע זאכן — וואס?).

אזא אביעקט הייסט דירעקטער אביעקט.

ארבעט 163.

שרייב ארויס די פאלגנדיקע זאצן און שטריך אונטער דעם סוביעקט מיט 1 שטריך, דעם אביעקט מיט 2 שטריכן:

1. דער לערער לערנט די קינדער. 2. סאָרע טרינקט מילך. 3. דער אלטער האַקט האָלץ. 4. די קליינע ציפּע דעקלאַמירט אַ ליד. 5. איך געדענק דאָס ליד. 6. צינד אָן דעם לאַמפּ. 7. שאַלעם-אַלייכעם האָט אָנגעשריבן „דאָס מעסערל“. 8. בייעס און בעני לייענען די צייטונג. 9. ער לייענט דאָס בוך. 10. אַ שוסטער נייט שיק. 11. גוטע שילער האָט דער לערער ליב. 12. מיר שפּילן פּומבאָל. 13. דאָס בוך האָט מיין מאַמע געקויפט. 14. דאָס ברויט קען מען ניט עסן. 15. איך האָב אויסגעטאָן די שיק אין הויז.

אביעקט פון וטן מין

www.libtool.com.cn

דער גומער — דעם גומן

אין אביעקט פון ערשטן מין כייט זיך דער ארטיקל : דער
ווערט דעם, דער אדיעקטיוו נעמט די ענדונג —ן.

ארבעט 164.

שרייב זאצן מיט די פאלגנדיקע אלס אביעקטן :

1. דער אלטער שניידער. 2. דער גומער מאן. 3. דער שווארצער
- מיש. 4. דער ליבער דאקטער. 5. דער רויטער האן. 6. דער יידישער
- מענטש. 7. דער הויכער בוים. 8. דער שטאלצער אינדיק. 9. דער
- העלישער יונג. 10. דער יונגער ברודער.

שיינער — שיינעם

1. דער שיינער פויגל זינגט — סוביעקט.
2. איך זע דעם שיינעם פויגל — אביעקט.

ווען דער אדיעקטיוו ענדיקט זיך מיט א —ן, קומט אין
אביעקט די ענדונג —עם.

ארבעט 165.

שרייב זאצן מיט די פאלגנדיקע אלס אביעקטן :

1. דער אייזערנער מאס. 2. דער קליינער שילער. 3. דער
- צעבראבענער שפיגל. 4. דער גלעזערנער לאמפ. 5. דער מעשענער
- גלאק. 6. דער פארשוואונדענער מאן. 7. דער גאלדענער זייגער.
8. דער געפאלענער שיני. 9. דער ריינער מעלער. 10. דער פיינער
- שרייבער.

אביעקט פון 2טן און 3טן מין

www.libtool.com.cn

1. די גוטע כאווערטע איז אנדער לערערין — סוביעקט
2. מיר האבן ליב די גוטע כאווערטע — אביעקט
1. דאס קליינע קינד וויינט — סוביעקט
2. איך זע דאס קליינע קינד — אביעקט

אין אביעקט פון צווייטן און דריטן מין בלייבן די ארטיקלען
און די אדיעקטיוון דיזעלבע וואס אין סוביעקט.

ארבעט 166.

שרייב זאצן מיט די פאלגנדיקע אלס אביעקטן:

1. די קלוגע לערערין. 2. דאס אינטערעסאנטע בוך. 3. די צע-בראכענע מיר. 4. דאס קארענע ברויט. 5. די גרויסע שטאט. 6. דאס ווייסע העמד. 7. די שווארצע באנק. 8. דאס שיינע דארף. 9. די גרויע קאץ. 10. דאס גרינע פעלד. 11. די קראנקע שוועסטער. 12. דאס ברייטע פענצטער.

ארבעט 167.

שטעל אריין די ריכטיקע ענדונגען ביי די ארטיקלען און אדיעקטיוון:

1. ד — פריילעכ — קינד ווארפט הויך ד — שווער — באַל.
2. ד — רויסיש — פויערטום האט געקעמפט קעגן ד — בייז — צאר.
3. האסטו עפשער געזען ד — ניי — לערער ?
4. ד — קוילן-גרעכער האבן געוואונען ד — פארצויגענ — סטרייק.
5. ד — ארעם — מאמע טראגט ד — קראנק — קינד אויף די הענט.
6. ד — לעצט — בריוו האט ד — יונג — לערערין אליין אנגעשריבן.
7. ד — פלייסיק — פריידל האט ליב צו לערנען ד — יידיש — גראמאטיק.
8. ד — זאט — גלייכט ניט ד — הונגעריק — (פאלג-ווערטל).
9. ד — לאמפ האט ד — אלט — שימען שוין ניט אנגעצונדן.
10. ד — קליין — הינטל טראגט ד — שטיקל פלייש.
11. ד — אנקל ליענט ד — יידיש — צייטונג.
12. מין קליין — ברודער איז א מאזיק. ער האט צעריסן ד — ניי — העפט, אויסגעגאסן ד — רויט — מינט, צעבראכן ד — גוט — פען, אראפגעריסן ד — איינציק — קנעפל פון זיין רעקל, און שיר ניט צעטראגן ד — גאנצ — הויז.

ארבעט 168.

www.libtool.com.cn

פארענדיק די זאצן :

2.	1.
שטעל אריין דעם סוביעקט אין די א זאצן און דעם סוביעקט און ווערב אין די ב זאצן.	שטעל אריין דעם ווערב אין די א זאצן און דעם אביעקט אין די ב זאצן.
(א) איז זייער שיין	(א) דאס אלטע פענצמער
(ב) דעם נייעם מאנץ	(ב) ער צעברעכט
(א) האט זיך געענדיקט	(א) דער קראנקער טאטע
(ב) די וויכטיקע פארזאמלונג	(ב) דער דאקטער היילט
(א) איז זייער געשמאק	(א) די נייע לערערין
(ב) דאס קארענע ברויט	(ב) מיר קענען
(א) זיינען וואוילע קינדער	(א) די אלטע ביכער
(ב) די יונגע שילער	(ב) זיי באהאלטן

די פרעפאזיציע

כ'האב ליב צו וואנדערן אין פעלד,
ווען פון דעם פרילינג ווייזט זיך קוים א סימען,
און אויפן הימל ווינטער כמארעם שווימען...
ווען שטום נאך איז דער ערשמער פויגל-כאָר,
נאך ניט דערוואכט דער זיסער פרילינג טומל,
ווען טיף אין דער ערד נאך טוליען זיך פון קעלט
די ווארצלען פון דעם ערשטן פרילינג בלימל.
(יעהוואָש.)

די פרעפאזיציע בינדט צונויף א נאמען מיט אן אנדערן טייל
פון זאצן און ווייזט אן אויף דער באציאונג צווישן זיי.

די פרעפאזיציעס וואס מען נוצט אממערסטן :

www.libtool.com.cn

אונטער, אויסער, איבער, אין, זיין מיטן, אן, אַנשטאַט, אויף, אַרום, ביי, ביז, בעשאַס, דורך, הינטער, וועגן, זייט, כּוּן, לויט, לעבן, מיט, נאָך, פאַר, פאַרביי, צו, צווישן, קעגן, קיין.

ארבעט 169.

שרייב אן זאצן מיט די פאלגנדקע פרעפאזיציעס :

אויסער, כּוּן, בעשאַס, לויט, אַנשטאַט, דורך.

ארבעט 170.

שטעל אריין די ריכטיקע פרעפאזיציעס :

מיר וואוינען — דער 12טער גאס. — אונדזער גאס וואקסן
ניט קיין ביימער. די קינדער שפילן זיך — גאס. מיר האבן ניט קיין
אנדער שפילפלאץ — אונדזער געגנט. די קינדער — מין סקול
האבן באשטימט עפעס טאן — א שפילפלאץ. מיר זיינען אוועק
— דעם פרינציפאל — אונדזער סקול. — אונדז זיינען אויך
געגאנגען עטלעכע מאמעס. מיר האבן אים דערציילט — אונדזער
לעבן און דער פרינציפאל האט צוגעזאגט, אז ער וועט — אונדז
קריגן א שפילפלאץ. ער האט אונדז געהייסן ווארטן — 2 וואכן,
— דעם ערשטן יוני. ביז דעמאלט, האט ער געזאגט, וועט ער
אונדז באזארגן מיט א שפילפלאץ און מיר וועלן זיך שוין מער ניט
דארפן שפילן — גאס.

איבער דעם — איבערן

www.libtool.com.cn

איבערן הויז פליט אן ערשטלעך.

אונטערן מיש שלאפט די קאץ.

איבער, אונטער, פאר + דעם פארקירצט מען אויף:
איבערן, אונטערן, פארן (אן אן אפאסטראף!).

ארבעט 171-א.

פארקירצ:

1. בעשאס דעם פייער בין איך ניט געווען אין הויז. 2. הינטער דעם וואלד שפילן זיך קינדער. 3. ביז דעם וועג גייען מיר צוואמען, נאך דעם וועג צעשיידן מיר זיך. 4. אויף דעם דאך שטייט א קוימען. 5. כוץ דעם לערער איז נאך א מאן היינט געווען אין שול.

פון דעם — פונעם

פונעם קוימען גייט א רויך.

אין, אן, פון + דעם פארקירצט מען אויף: אינעם,
אנעם, פונעם. ביי, צו + דעם — אויף ביים, צום.

ארבעט 171-ב.

פארקירצ:

1. ביי דעם הויז וואקסט א בוים. 2. אין דעם בוך זיינען דא זייער שיינע מייסעס. 3. פון דעם פענצטער האט מען ארויסגעהאנגען א פאן. 4. אן דעם ארבעטער וואלט גארנישט געווען. 5. ער גייט צו דעם דאקטער. 6. ביי דעם וועלדל פליסט א מייכל. 7. אין דעם הויז רינט פון דעם דאך און עס קאפעט פון דער סטעליע.

ארבעט 172.

קלייב אויס פון די קלאמערן די פאסיקע פרעפאזיציע:

1. (צווישן, פאר, אין מיטן) שטוב שטייט א מיש. 2. דער ערא-פלאן פליט (נאך, איבער, קיין) דער שטאט. 3. מיר פארן (אין, צו, קיין) מעקסיקא. 4. א סאך אינדיאנער שוואטס לעבן (ביי, אין) מעקסיקא. 5. דער באשלוס איז אנגענומען געווארן (ביי, פון, דורך) דעם סטודענטן-ראט. 6. ער האט זיך באהאלטן (אונטער, הינטער) דעם מיש. 7. זיי מארשירן איינער (אונטער, הינטער) דעם אנדערן. 8. מיר זיינען געגאנגען (צווישן, דורך) דעם וואלד. 9. ער האט זיך ארומגעדרייט (צווישן, דורך, אין מיטן) מענטשן. 10. ער איז געווען (אין, ביי, צו) דעם פעטער אין הויז.

יידיש איז אנדערש ווי ענגליש

www.libtool.com.cn

1. איך האב אויף אים געווארט — I waited FOR him
2. מיר זיינען געפארן קיין שיקאגא — We went TO Chicago
3. זיי זיינען געפארן מיט דער שיף — They went BY boat
4. דאס איז געשיקט געווארן פון לואיס — This was sent BY Louis

געדענק:

נישט אלע מאל נוצט מען אין יידיש די זעלבע פרעפאזיציעס וואס אין ענגליש.

ארבעט 173.

זען איבער:

1. There is a big cellar under our house.
2. This letter was written by him.
3. The boats pass through the channel.
4. We went to Philadelphia by car.
5. Let's ask for a different book.
6. Hamlet was written by Shakespeare.
7. Why did you choose him instead of me?
8. Because of your laziness, we missed the play.
9. Airplanes fly over our city.
10. I looked for you, Ben. Here is a gift for you.
11. We stood at the door.
12. The poor family was without coal for the winter.

רעבוס

צייט און דאטעס

www.libtool.com.cn

1. לינקאלן איז געבוירן געווארן דעם צוועלפטן פעברואר, 1809.
2. פערעץ איז געשטארבן דעם זיבעטן אפריל, 1915.
3. מיר פייערן דעם ערשטן מיי.

דאטעס אויף יידיש קומען אזוי : דער טאג פריער, נאך דעם
דער מאנאט. נון אלע מאל דעם אביעקטיוון בייג-פאל, אכויז ווען
די דאטע איז דער סוביעקט פון זאץ.

ארבעט 174.

זעץ איבער :

1. January 7th.	3. The 1st of June.
2. March 12th.	4. July 4th.
5. November the 16th.	

ארבעט 175.

שרייב אן זאצן מיט די זאצן פון ארבעט 174.

ער האט געארבעט צוויי וואכן.

He worked for 2 weeks.

זי איז געבוירן געווארן דעם אכצנטן אקטאבער.

She was born on October the 18th.

געדענק :

אין יידיש נוצט מען נישט קיין פרעפאזיציעס ווען מ'רעדט
וועגן צייט.

ארבעט 176.

זעץ איבער :

1. I rode for ten hours.
2. I waited for 25 minutes.
3. My mother came on the 4th.
4. He has not worked for six months.
5. The leaves are yellow in autumn.

6. When did you see him? On Friday.
 7. I'll meet you at 2 o'clock.
 8. Exactly at five we stop work.
 9. He spoke for ten minutes.
 10. The celebration will take place on Thursday, at 4 p.m.

כאדאָשים אויף יידיש :

יאנואַר	מיי	סעפטעמבער
פּעברואַר	יוני	אָקטאָבער
מערץ	יולי	נאָוועמבער
אַפּריל	אויגוסט	דעצעמבער

זונטיק בולבעם

זונטיק — בולבעם,
 מאַנטיק — בולבעם,
 דינסטיק און מיטוואָך — בולבעם,
 דאָנערשטיק און פרייטיק — בולבעם,
 שאַבעס אין אַ נאָווינע —
 אַ קוגעלע פון בולבעם.
 זונטיק — ווייטער בולבעם.

(פאָלקליד.)

ס'נעמט אים אַ יאָר מיט אַ מיטוואָך.

אומדירעקטער אביעקט מיט א פרעפאזיציע

www.libtool.com.cn

1. מיר רעדן צו דעם אלטן לערער — צו וועמען רעדן מיר ?

אומדירעקטער אביעקט

סוביעקט

מיר רעדן צו דעם אלטן לערער

דער אלטער לערער לערנט

אין דעם זאץ איז דער נאמען אן אומדירעקטער אביעקט.
אן אומדירעקטער אביעקט נעמט ניט אויף זיך די מואונג פון
זאץ. (מען קען ניט זאגן „דער אלטער לערער ווערט גערעדט“.)
די מואונג ציט זיך צום אומדירעקטן אביעקט און איז פאר-
בונדן מיט אים דורך א פרעפאזיציע.
דער אומדירעקטער אביעקט ענטפערט אויף די פראגעס : צו
וועמען ? צו וואס ? מיט וועמען, וואס ? איבער וועמען, וואס ?
און אזוי ווייטער.

אומדירעקטער אביעקט פון ערשטן מין

באמערק : די ענדערונגען אין דעם ארטיקל און אדיעקטיוו פון
ערשטן מין זיינען די זעלבע אין אומדירעקטן אביעקט ווי אין דעם
דירעקטן.

אומדירעקטער אביעקט

אביעקט

איך זע דעם אלטן לערער מיר רעדן צו דעם אלטן לערער.

ארבעט 177.

גיב צו א פרעפאזיציע און שאף דעם אומדירעקטן אביעקט
פון די פאלגנדיקע :

1. דער בלינדער שפילער — מיט דעם בלינדן שפילער. 2. דער
הויכער קלאץ. 3. דער בליענדיקער גארטן. 4. דער לאנגער לאקש.
5. דער שטרויענער העלד. 6. דער בראווער לייב. 7. דער קלוגער מאן.
8. דער בלויער הימל. 9. דער נאקעמער עמעס. 10. דער גרויער קאפ.

אומדירעקטער אביעקט פון צווייטן מין

www.libtool.com.cn

אומדירעקטער אביעקט

סוביעקט

די ברייטע גאס איז שיין מיר וואוינען אויף דער
ברייטער גאס.

באמערק: אין צווייטן מין ענדערט זיך דער ארטיקל:

פון די ווערט דער און צו דעם אדיעקטיוו קומט צו א — 7.

ארבעט 178.

גיב צו א פרעפאזיציע און שאף דעם אומדירעקטן אביעקט:

1. די גומע פרוי.
2. די גרויסע מילכאמע.
3. די לאנגע באַנק.
4. די פריילעכע שוועסטער.
5. די הויכע וואַנט.
6. די גאלדענע קייט.
7. די קליינע הונ.
8. די מיעסע שקלאַפּעריי.
9. די העלדישע פרוי.
10. די ווייסע שיסל.

אומדירעקטער אביעקט פון דריטן מין

אומדירעקטער אביעקט

סוביעקט

דאָס שוואַרצע קעצל ליגט. זי שפילט זיך מיט דעם
שוואַרצן קעצל.

באמערק: אין דריטן מין ענדערט זיך דער ארטיקל:

דאָס ווערט דעם, און צום אדיעקטיוו קומט צו א — (פונקט ווי
אין ערשטן מין).

ארבעט 179.

גיב צו א פרעפאזיציע און שאף דעם אומדירעקטן אביעקט:

1. דאָס גומע קינד.
2. דאָס רויטע קלייד.
3. דאָס בלויזע אויג.
4. דאָס אָפּענע מויל.
5. דאָס שאַרפע מעסער.
6. דאָס אינטערעסאַנטע
בוך.
7. דאָס קלוגע וואָרט.
8. דאָס לעצטע זייטל.
9. דאָס בלאַנדע
קעפל.
10. דאָס באַפרייטע פויערמום.

ארבעט 180.

גיב דעם אומדירעקטן אָביעקט: www.libtool.com.cir

וועגן	דער קילער אָונט
אויף	די גרויסע פארם
פון	דאָס קליינע לעמפל
אויף	די ברוינע קו
פאר	דער שטארקער לייב
צו	דאָס נייע קלייד
אין	די אלטע הייזער
איבער	די שמאלע גאס
מיט	דער אייזערנער האַמער
אונטער	דאָס קליינע טישל

ארבעט 181.

שרייב אָן 8 זאַצן מיטן אומדירעקטן אָביעקט פון די פּאָלגנדיקע סובסטאַנטיוון:

דאָס פרייע לאַנד	5. דער יונגער שילער
די גרויסע בעקעריי	6. דאָס קלוגע קינד
דער בלויער פויגל	7. די יידישע שול
די אומגליקלעכע הון	8. דער שיינער קעמפ

ארבעט 182.

שטעל אַרײַן די פאַסיקע אַרטיקל־און אַדיעקטיווענדונגען:

1. ד — העלדיש — פרוי האָט נים קיין מירע געהאַט פאַר ד — שרעקלעכ — שמורעם.
 2. מיט ד — טאַטן גייט ד — מאַמע, מיט ד — מאַמען גייט דער קליינ — מוליק, מיט מוליקן גייט די רויט — ריווקע, נאָך ריווקען לויפט ד — בילנדיק — לאַבזיקל.
 3. ד — אלט — אַרבעטער איז אַרויסגעוואָרפן געוואָרן פון ד — גרויס — פאַבריק.
 4. ד — ערשטער מיי איז ד — יאָנמעוו פאַר די אַרבעטער פון ד — גאַנצ — וועלט.
 5. פון ד — ווייט — ביראָ-בידזשאַן איז אָנגעקומען אַ פריילעכ — בריוו.
 6. פון ד — אייגענ — פאַמיליע בין איך געוואָרן פאַרשעמט, פון ד — אייגענ — ברודער בין איך געוואָרן פאַרפרעמדט.
- (119 אָ אַלט פּאָלקליד.)

ארבעט 183.

www.libtool.com.cn

שרייב זאצן מיט די פאלגנדיקע :

(א) דער גוטער ברודער	דער גוטער שוועסטער
(ב) דער אלטער מאן	דער אלטער פרוי
(ג) דער קלוגער פאטער	דער קלוגער מוטער
(ד) דער יונגער זון	דער יונגער מאכטער
(ה) דער רויטער האַן	דער רויטער הונ.

ארבעט 184.

שטעל אריין די פאסיקע ארטיקל־ און אדיעקטיווענדונגען :

אין נאכטיקע פעלדער

ס'ציען זיך שמוס אין ד— ווייטקייט, ד— בלוי —,
פעלדער, באוועבטע מיט קארן און ליין,
זיי אַמעמען שטיל מיט א נאכטיק— טרויער,
טרינקען זיך שטיל אין א מאטאוו— שיין.

און לאנג— און טונקעל— סטענגעס פון וועלדער
שווארצן זיך ווייט ביי ד— הימליש— זויס ;
עס דאכט : ס'האט ארומגעכאפט עמעץ די פעלדער
מיט א פארקישעפט—, אייזערנ— צוים.

אזוי ווי א ריז א געבויענ—, אלט—,
דרימלט אן איינזאם— ציילעס ביים וועג ;
עס דאכט : אין זיין הילצערנ— הארצן באהאלט ער
סידעס פון אלט—, פארשוואומענ— טעג...

ס'איז שטיל. אין נעץ פון כאלוימעס געפאנגען,
שלאפט שוין די ארעם—, צארט— נאטור,
נאָר צייטנווייז הערן זיך איינציק— קלאנגען,
ס'רוישט ערגעץ וואו א פארשפעטיקט— פור...

(לייב וידוס.)

אומדירעקטער אביעקט אן א פרעפאזיציע

www.libtool.com.cn

1. ער גיט דער נייער באווערטע זיין העפט.
2. איך דאנק דעם קינד פאר דער שיינער מאטאנע.
3. זיי ענטפערן דעם לערער.

טייל ווערבן — ווי ווייזן, געבן, דערציילן, זאגן, דאנקען, צאלן, שרייבן, העלפן און אנדערע — נעמען דעם אומדירעקטן אביעקט אן א פרעפאזיציע.

[קימאט ביי די אלע ווערבן פילט זיך אז מ'קען אריינשטעלן די פרעפאזיציע 13.]

ארבעט 185.

שטעל אריין דעם אומדירעקטן אביעקט :

1. מיר ווייזן [[דער יונגער שאכן
דאס יונגע קינד]] אונדזערע נייע ביכער.
2. זיי באצאלן [[דער גומער שאפער
די גומע פרוי]]
3. ער דערציילט [[דער גאנצער קלאס
די גאנצע פארזאמלונג]] וועגן זיינע קינדעריאָרן.
4. אלע מענטשן זיינען קעגן [[די שרעקלעכע נויט
דער שרעקלעכער הונגער]]
5. גיי, זאג [[די מאמע
דער מאמע]] אז איך שרייב [[די שוועסטער
דער ברודער]] א בריוו.
6. אונדזער שול האט געגעבן [[דער נייער קלוב
די צווייטע שול]] א שיינע מאטאנע.
7. ענטפער [[דאס קינד
דער זיידע
די באַכע]] אויף דער פראגע.
8. מען דארף [[די קלוגע שוועסטער
דער קראנקער ברודער
דאס קראנקע קינד]] אויפנייען א נייעס מאגל.

נעמען וואס בייטן זיך ביים בייגן

www.libtool.com.cn

דער לערער האט דערציילט וועגן לינקאלנען.

איך רעד מיט דזשענין.

האסטו געלייענט דזשעק לאנדאנען ?

ער האט געזען דעם טאטן.

מייל נעמען (ווי ייד, מענטש, טאטע, זיידע) און אלע אייגן-
נעמען (נעמען פון מענטשן) נעמען א — י אין אומדירעקטן
אביעקט און אביעקטיוון בייגפאל. — ען, ווען די נעמען ענדיקן
זיך מיט — ס, — אדער א — נאך א קאנסאנאנט (כייעמען,
דזשאנען, מירלען).

אָרבעט 187.

גיב צו די סובסטאנטיוון אין ריכטיקן בייגפאל :

1. וואס ווייסטו וועגן (דזשעפערסאן) ?
2. האסטו געזען (מוישע) ?
3. איך האב געמראכט וועגן (מארקס).
4. האסטו געלייענט (שעקספיר) ? ניין. אָבער איך האב געלייענט
(שאלעם-אלייכעם).
5. איך האב דערציילט (טאָם) וועגן אונדזער פלאן.
6. סעם האט קיינמאל נישט געהערט וועגן (שפינאזע).

אָרבעט 188.

שטעל אַרײַן די ענדונגען :

1. איך רעד מיטן טאט — וועגן מיין זייד.
2. מיר האבן געזען א ייד, איז ער געווען זייער ענלעך צו
מענאכעס-מענדל.
3. דו האסט געלייענט דאָרווייז — וואס זאגט ער : א מענטש
קומט פון א מאלפע, צי א מאלפע קומט פון א מענטש — ?
4. מיט וועמען האסטו גערעדט ? מיט וועמען האב איך נישט
גערעדט ? מיט בעני — און מיט פעני, מיט בערל —
און מיט שמערל, מיט ליפע — און מיט ציפע —
מיט אלעמען.

פאסעסיוו

www.libtool.com.cn

1. דעם אלטן לערערס רעדע האט געמאכט א טיפן איינדרוק.
2. דער גוטער מאמעס קינד איז ניט זייער גוט.
3. דעם נייעם שילערס ביכער זיינען ניט ריין.

אין די זאצן קומען די סובסטאנטיוון אין פאסעסיוו. דער פאסעסיוו באצייכנט אַנגעהערִיקייט (וועמעס ביכער ? דעם גוטן שילערס ביכער = ביכער וואס געהערן צום גוטן שילער).

ווי פארמירט מען דעם פאסעסיוו ? פונקט ווי דעם אומדירעקטן אביעקט, נאר צום נאמען קומט צו א — (אן אן אפאסטראף !):

פאסעסיוו

אומדירעקטער אביעקט

- די בליקן פון דעם ביזן היטער — דעם ביזן היטערס בליקן.
 דער מאן פון דער יונגער — דער יונגער שוועסטערס
 שוועסטער
 דאס פייקל פון דעם קליינעם — דעם קליינעם קינדס
 קינד
 פייקל.

ארבעט 189.

פארמיר דעם פאסעסיוו פון די פאלגנדיקע אומדירעקטע אביעקטן:

1. די ביכער פון שאלעם-אלייכעם = שאלעם-אלייכעמס ביכער.
2. די צארעס פון דעם לערער. 3. די קאמפאזיציע פון דעם קינד. 4. די העלדישע מאטן פון באר-קאכוע. 6. דער טויט פון סאקא און וואנזעמי.
7. די בארשט פון דעם אלטן פארבער. 8. די מאשין פון דער ארעמער ניימערקע. 9. די רייזעס פון בינאמין דעם דריטן. 10. די אוואנטורעס פון מאס סאיער. 11. די רייד פון דער ליכער מאמע. 12. אונטער דער פירערשאפט פון דזשארדזש וואשינגטאן.

ארבעט 190.

www.libtool.com.cn

פארמיר דעם פאסעסיוו פון די פאלגנדיקע :

1. די אלטע מוטער. 2. דאס קליינע הענטל. 3. די יונגע שוועסטער. 4. דער רויטער אינדיק. 5. דאס ברוינע פערד. 6. די שמילע מוזיק. 7. דער קלוגער פירער. 8. דאס מומלדיקע קליינווארג. 9. די פאפירענע שלאנג. 10. דער קראנקער מוזיקאנט.

מען זאגט : דעם מאטנס, דעם יידנס, דעם מענטשנס, דעם זיידנס (בלויז ביי די סוכסמאנטיוון, ווייל זיי האבן די נון אין דער אומדירעקטער אביעקט פארם).

מארקס ביכער — ניט מארקסעס ביכער.

פערעצעס לידער — ניט פערעצעס לידער.

ארבעט 191.

גיב דעם פאסעסיוו (אין זאצן) פון די פאלגנדיקע :

1. די קינדער פון דעם מאטנס. 2. די לופט געשעפטן פון דעם יידן. 3. די בארד פון דעם אלטן זיידן. 4. דאס לעבן פון דעם מענטשן. 5. דער עק פון דער קאץ.

עס ווייס די קאץ וועמעס פלייש

זי האט אויפגעגעסן. (שאַלעס־אלייכעס.)

ערשטער מין

— דער אלטער ארבעטער ארבעט ניט.	סוביעקט
— איך קען דעם אלטן ארבעטער.	אביעקט
— איך רעד מיט דעם אלטן ארבעטער.	אומד. אביעקט
— דעם אלטן ארבעטערס קליידער זיינען גרוי.	פאסעסיוו

צווייטער מין

— די יונגע כאווערמע איז אין מיין קלאס.	סוביעקט
— איך זע די יונגע כאווערמע.	אביעקט
— ער העלפט דער יונגער כאווערמע.	אומד. אביעקט
— דער יונגער כאווערמעס ביכער זיינען ניי.	פאסעסיוו

דריטער מין

— דאס בלייכע קינד איז הונגעריק.	סוביעקט
— ער שפייזט דאס בלייכע קינד.	אביעקט
— די מוטער גייט מיט דעם בלייכן קינד.	אומד. אביעקט
— דעם בלייכן קינדס פאטער איז אוועק.	פאסעסיוו

מערצאל

— די גוטע שילער לערנען.	סוביעקט
— ער לערנט די גוטע שילער.	אביעקט
— מיר רעדן וועגן די גוטע שילער.	אומד. אביעקט
— די גוטע שילערס איבונגען זיינען ריכטיק.	פאסעסיוו

די ענדערונג וואס קומט פאר אינעם ארטיקל און אדיעקטיוו, וועלכע קומען מיטן סובסטאַנטיוו **בייגפאלן**.
 די ענדערונג ווענדט זיך אלע מאל פונעם פלאץ וואס דער סובסטאַנטיוו פארנעמט אין זאץ: **זי ער איז א סוביעקט, אביעקט** אדער **אומדירעקטער אביעקט**, **זי ער איז א פאסעסיוו**.

די בייגפאלן הייסן: סוביעקטיווער בייגפאל, אביעקטיווער בייגפאל, אומדירעקטער בייגפאל, און פאסעסיווער בייגפאל.
 [ס'איז קעדיי צו וויסן: די בייגפאלן האבן אויך אנדערע נעמען: סוביעקטיווער = נאמינאטיוו, אביעקטיווער = אקוזאטיוו, אומדירעקטער אביעקט = דאטיוו, פאסעסיווער = גענעטיוו.]

ארבעט 192.

בייג אין זאצן (ווי די אויבנדיקע):

דער בראווער יונג. דאס געבאקענע ברויט.
 די אמעריקאנישע פאן. די מידע מענטשן.

ארבעט 193.

זען איבער פון ענגליש:

1. The old woman lived in a torn shoe.
2. Eugene Victor Debs was thrown into prison because he opposed the war.
3. My uncle lives in the Jewish Autonomous Region, Biro-Bidjan.
4. My father works in a very big factory.
5. Let us go with the teacher to the exhibition.
6. Thomas Paine was a wise man. He taught the American people how to free themselves from their oppressors.
7. The strong union won for the workers higher wages and shorter hours.
8. I wrote the same composition three times.
9. The people fought for freedom and democracy.
10. The scientist gave his life for his new invention.

פערזאנליכע פראנאמענס

www.libtool.com.cn

די ארבעט טרייבט מיך פרי ארויס
און לאזט מיך שפעט צוריק :
א, פרעמד איז מיר מיין אייגן לייב,
א, פרעמד מיין קינדס א בליק !

(ח. ראזנפעלד.)

די פערזאנליכע פראנאמענס — איך, דו, ער, זי, מיר, איר, זיי — האבן די זעלבע בייגפאלן ווי די סובסטאנטיוון.

א י י נ צ א ל מ ע ר צ א ל

סוביעקט:	איך	דו	ער	זי		מיר	איר	זיי
אביעקט:	מיך	דיך	אים	זי		אונדז	אייד	זיי
אומד. אביעקט:	מיר	דיר	אים	איר		אינדז	אייד	זיי

ארבעט 194.

קלייב אויס דעם ריכטיקן פראנאמען :

1. זי גיט (מיר—מיך) דאס בוך. 2. ער שלאגט (דיר—דיך).
3. האסט (איר—זי) געזען ? 4. איך האב מיט (דיך—דיר) ניט גערעדט. 5. לאך ניט פון (מיר—מיר). 6. גיב (זי—איר) דאס בוך.
7. א דאנק (דיר—דיך), מיין פריינט. 8. ער ברענגט (מיר—מיר) א מאטאָנע. 9. איך לערן (זי—איר) שרייבן יידיש. 10. מאַטל האט געזאגט „(מיר—מיר) איז גוט, איך בין אַ יאָסעם.“ 11. די קינדער זינגען אזא לידל : „איך זע (דיר—דיך), מיין כאָווער.“

ארבעט 195.

שרייב אריין דעם פראנאמען אין זיין ריכטיקן בייגפאל :

- (א) ניט ווך (איך), וואו די פייגל זינגען,
געפינסט (איך) דארטן ניט, מיין שאץ. (ראזנפעלד.)
- (ב) זאג (איך), שניידער, ליכטיקער און גוטער,
גיט (דו) די נאָדל גענוג אויף ברויט מיט פוטער ? (פאָלקליד.)

- (ג) קום צו (איך) אין קעמערל,
וועל איך (דו) עפעס ווייזן. (פאָלקליד.)
www.libtool.com.cn
(ד) איך וועל (איר) בעטן, אז איר זאלט (איך) צורו לאָזן.
(ה) איך גיי מיט (זי) און מיט (ער).

ווער, יענער, עמעצער

עמעצער	יענער	ווער	סוביעקט :
עמעצן	יענעם	וועמען	אביעקט :
עמעצן	יענעם	וועמען	אומד. אביעקט :
עמעצנס	יענעמס	וועמעס	פאָסעסיוו :

באמערק: מערסטן פראָנאָמענס האָבן די זעלבע 3 פאָרמען פארן ערשטן, צווייטן און דריטן מין ווי יעדער אדיעקטיוו (יענער מאַן, יענע פרוי, יענעם קינד), און מען בייגט זיי פונקט ווי אדיעקטיוון. [עמעצער, ווער, וואָס — האָבן בלויז איין פאָרמע פאר אלע 3 מינים.]

ארבעט 196.

שרייב אריין די פאָסוקע בייגפאלן :

1. (ווער) האָסטו געזען ? (עמעצער). 2. וועסט נאָך (עמעצער) צעשלאָגן. 3. גיי מיט (יענער) מאַן. 4. (ווער) שיד זיינען דאָס ?
5. פון (יענער) אַרבעט טאָר מען ניט רייך ווערן. 6. מיט (ווער) רעדסטו ? מיט (עמעצער). 7. (ווער) ביסטו, יינגעלע ? מיין מאַמעס.
8. (ווער) גייט עס ? (עמעצער). 9. איך האָב געזען (יענער) מאַן.
10. (עמעצער) ברילן זיינען געבליבן אויפן טיש.

מיט יענעמס הענט איז גוט פייער צו שאַרן.

אדווערב

www.kibud.com.cn

איך זיין רואיק, שטיל.
איך רעד גיך, האסטיק.

איך זיין.
איך רעד.

רואיק, שטיל, גיך, האסטיק -- זיינען אדווערבן.
דער אדיעקטיוו ציט זיך צום סובסטאנטיוו, דער אדווערב—
צום ווערב, צו אן אדווערב, אדער צו אן אדיעקטיוו. דער אדווערב
האט בלויז איין פארם און ביים זיך ניט.

הערי איז א גוטער שילער. הערי לערנט זיך גוט.
מערי איז א שלעכטע שילערין. מערי לערנט זיך שלעכט.
רוט איז א קלוג קינד. רוט רעדט קלוג.
רעכטס זיינען אדיעקטיוו. לינקס זיינען אדווערבן.

געדענק: ווען דער אדווערב שטייט ביים ווערב, באצייכנט ער דעם אויפן
פון דער טראג. דער אדווערב ענטפערט אויף דער פראגע: ווי אזוי?

ארבעט 197.

שרייב ארויס די אדווערבן מיט די ווערטער צו וועלכע זיי ציען זיך און
די אדיעקטיוו מיט זייערע סובסטאנטיוו:
אויפן ברעג פון טייך זיין איך, אין שאטן פון וואלד.
בלומיק איז אונטערגעגאנגען די זון, זילבערן בלאס איז ארויס-
געשוואמען די לעוואנע.
שטיל רוישן די בלעמער, שטיל צימערן די וואסער-רעדלעך אויפן
טייך.
שטיל גיסן אויס די בלומען זייער אטעם, שטיל... פון ווייטן
טרילערט עפעס א פויגל.
איך זיין ווי פארקישעפט. איך אטעם אויף א נייער וועלט, אין אן
אנדערער, ריינער לופט. פריש איז דא אלץ און ניי...
א שווארצער פלעק באווייזט זיך אויפן טייכל — א קליין פישער-
שיפל.

(י. ל. פערעץ.)

ארבעט 198.

שרייב אן זאצן מיט די פאלגנדיקע אדווערבן:
קלוג, נאריש, הייס, קאלט, פרעמד, נאענט, פויל, ענערגיש,
געטריי, העלדיש, טרויעריק, פריילעך, מעס, שוין, שטאלץ.

שטיל וואסער גראבט טיף

פארגלייך-גראדן פון אדווערבן

www.libtool.com.cn

מערי רעדט הויך. רומ רעדט העכער. הערי רעדט אמהעכסטן. וועלוול גייט שנעל. יאנקל גייט שנעלער. בערל גייט צום שנעלסטן.

אדווערבן, וועלכע זיינען ענלעך צו אדיעקטיוון, האבן די זעלבע 3 פארגלייך-גראדן: פאזיטיוו (הויך, שנעל), קאמפארא-טיוו (העכער, שנעלער) און סופערלאטיוו (אמהעכסטן, צום שנעלסטן). די גראדן ווערן פארמירט ווי ביי אדיעקטיוון, נאר דער סופערלאטיוו קריגט דעם פרעפיקס **אמ** אדער **צום**. צום שרייבט מען באזונדער.

ארבעט 199.

שטעל צו דעם קאמפאראטיוו און סופערלאטיוו צו די פאלגנדיקע אדווערבן:

פאזיטיוו	קאמפאראטיוו	סופערלאטיוו
קלוג		
שיין		
פייכט		
טרויעריק		
פריילעך		
געזונט		
גוט		
שלעכט		
יונג		
אלט		

אמאל איז ער **דא**, אמאל איז ער **דארט**.

קומט ער נים **היינט**, קומט ער **מארגן**.

אויף וועלכע פראגן ענטפערן די אונטערגעשטראכענע ווערטער?

פאראן אדווערבן, וואס באצייכענען די צייט אדער דאס ארט פון דער טואונג. זיי ענטפערן אויף די פראגעס: ווען? וואו? וואהין? די אדווערבן זיינען נים ענלעך צו אדיעקטיוון.

מאך זאצן מיט די אדווערבן :

אהער אמאל דעמאלט דערנאך דערביי צוזאמען
אהין אהיים דעריבער דערמיט דערפאר באזונדער.

געדענק ווי צו שרייבן :

איך גיי אהיים. איך האב א היים.
דאס איז געווען אמאל. איך האב שוין געשריבן א מאל פינף.
רעכטס איז : אהיים, אמאל — אדווערבן, שרייבט מען צוזאמען.
לינקס איז : א היים, א מאל — סובסטאנטיוון, שרייבט מען באזונדער.

ארבעט 201.

געדענק די באדייטונג פון די אדווערבן :

אייבערנעכטן	היי-יאר	צופוסנס	ערגעץ
איבערמארגן	פאראיארגן	צוקאפנס	פלוצלונג
פאראכטמארגן	איבעראיארג	אומעטום	אומזיסט.

ארבעט 202.

שטעל צונויף צוויי קאלומס : אדווערבן ענלעכע צו אדעקטיוון און
אנערע אדווערבן :

מ י י נ ג ע ל ע

איך האב א קליינעם יינגעלע, איך קום צעקלעמטערהייט אהיים,
א זונעלע גאר פיין ! אין פינצטערניש געהילט.
ווען איך דערזע אים, דאכט זיך מיר, מיין בלייבע פרוי דערציילט מיר באלד,
די גאנצע וועלט איז מיין ! ווי פיין דאס קינד זיך שפילט,
גאר זעלטן, זעלטן זע איך אים, ווי זיס עס רעדט, ווי קלוג עס פרעגט :
מיין שיינעם ווען ער וואכט ; „א, מאמע, גוטע מא,
איך טרעה אים טאמיר שלאפנדיק, ווען קומט און ברענגט א פעני מיר
איך זע אים גאר ביינאכט. מיין גוטער, גוטער פא ?“
די ארבעט טרייבט מיך פרי ארויס איך קוש די בלויע אייגעלעך,
און לאזט מיך שפעט צוריק. זיי עפענען זיך : „א, קינד !“
א, פרעמד איז מיר מיין אייגן לייב, זיי זעען מיך, זיי זעען מיך
א, פרעמד מיין קינדס א בליק ! און שליסן זיך געשווינד.
(מ. ראזענפעלד.)

יידיש איז אנדערש ווי ענגליש

אומפערזענלעכע פראזעס

I am very cold.	מיר איז זייער קאלט —
He likes the book.	דאס בוך געפעלט אים —
She is very sorry.	עס פארדריסט זי זייער —

אנשטאט דעם ענגלישן סוביעקט און פרעדיקאט, נוצט מען אין יידיש אין די פאלן אן **אומפערזענלעכע פראזע (עס איז קאלט, עס געפעלט, עס פארדריסט)** + א פערזאניקן פרא-נאמען אין אומדירעקטן פאל (טיילמאל אין דירעקטן).

ארבעט 203.

בייג אין אלע פערזאנען :

עס ארט מיך ניט | עס פארדריסט מיך | עס געלינגט מיר

ארבעט 204.

ועז איבער :

1. How did you like the play? 2. My leg hurts. 3. She is sorry that she disturbed the meeting. 4. He is very well off. 5. The rich go to Florida, so they are warm even during the winter. 6. Little Abie is very cold, because he has no coat. 7. She succeeded in writing a good composition. 8. She was short of money. 9. We are very hot today. 10. We are having a very hot summer. 11. Sammy doesn't care whether he gets a good mark or not. 12. You don't care about your work, do you?

געדענק די פראזעס : עס גייט מיר גוט, שלעכט, נישקאשע ; עס פעלט מיר ; עס טוט מיר וויי ; עס געלינגט מיר ; עס ארט מיך ; עס פארדריסט מיך ; עס געפעלט מיר ; עס איז מיר קאלט, ווארעם, שלעכט, גוט און אז. וו.

דער אלעפבייט

פֿ	ל	ז	א
צִי	מ־ם	ח	ב
ק	נִן	ט	כ
ר	ס	י	כּ
ש־ש	ע	פ	
ת־ת	פּ		

א, א, וי, וי, נ, טש, זש, דזש.

די בוכשטאבן **ח, ב, ת, ת** קומען נאָר אין העברייאישע ווערטער.

ב אין העברייאיש איז אויך וו. לעמאַשל: **חבר** = כּאָווער, **גב** = גאַנעל (בלויז ווייניק העברייאישע ווערטער האָבן אַלס אַ וו: אַלדאי, ווידוי).

ח ווערט אין העברייאישע ווערטער גענוצט ווי אַ **כ**. אלע העברייאישע ווערטער, וואָס **פ א ג ע ז י ד א** מיטן קלאַנג **כ**, שרייבט מען מיט אַ **ח**. לעמאַשל: **חבר**, **חדר**, **חרטה** און אַז. וו. ווען ביים סאַף וואָרט איז דאָ דער קלאַנג **עך**, שרייבט מען **ח**. לעמאַשל: **כוח** = קויעך, **מוח** = מויעך.

כ ווערט אָפּט גענוצט אין העברייאיש אלס **ק**: **כשר**, **כעס**.

ש איז טיילמאַל אין העברייאיש אַ **ס**: **שונא** = סוּנע.

ת = **ט**. לעמאַשל: **תלמיד**, **תמיד**, **מתנה**.

ת = **ס**, בלויז צום סאַף וואָרט: **אמת** = עמעס, מתנות = מאַטאַנעס. (אַלע מערצאַלן פון העברייאישע ווערטער, וואָס ענדיקן זיך אויף **עס**, שרייבט מען **ות**: **בהמות**, **גנבות**, **צרות**.)

אלעף — איינגעמאכטס עסט דער נאָגיד,
בייז — ביינדעלעך גריזשעט דער אַרעמאָן.
גימל — גענדזעלעך עסט דער נאָגיד,
דאלעד — דאלעס האָט דער אַרעמאָן.
היי — הינדעלעך געפרעגלעט עסט דער נאָגיד,
וואָו — ווייטיקן האָט דער אַרעמאָן.
זייען — זעמל מיט פוטער עסט דער נאָגיד,
כעס — כאלאסן האָט דער אַרעמאָן.
מעס — מייכעלעך געבראַמענע עסט דער נאָגיד,
יוד — ייסורים האָט דער אַרעמאָן.
קאָף — קאלאשן טראָגט דער נאָגיד,
לאַמעד — לאַפטשעס טראָגט דער אַרעמאָן.
מעס — מאַשקע טרינקט דער נאָגיד,
נון — ניקטער איז דער אַרעמאָן.
סאַמעך — סאַמעטענע קליידער טראָגט דער נאָגיד,
אייען — אַפגעריסן גייט דער אַרעמאָן.
פיי — פופקעס געבראַמענע עסט דער נאָגיד,
צאָדיק — צאַרעס האָט דער אַרעמאָן.
קוף — קאַטלעטן געפרעגלעט עסט דער נאָגיד,
רייש — רעטעך גריזשעט דער אַרעמאָן.
שין — שמעקעדיקע פאַפיראַסן רויכערט דער נאָגיד,
טאָף — טוטין פופקעט דער אַרעמאָן.

(פאַלקליד.)

פון א ביז ת

א

א — אלעף

אברהם (אבוראם)	א נאמען
אדם (אדם)	א נאמען
אדרבה (אדראבע)	נאך בעסער
אוודאי (אוואדע)	געוויס, זיכער
אופן (אויפן)	ארט, ווי אזוי
אות (אכ)	בוכשטאב, letter
אותיות (אויסיעס)	מערצאל פון אס
אחריות (אכריוועס)	פאראנטווארטלעכקייט
אימה (איימע)	שרעק
אכזר (אכזער)	א הארמער מענטש, אן געפיל
אכזריות (אכזאריעס)	שלעכטקייט, cruelty
אלהיו (עליע)	א נאמען
אלמן (אלמען)	א מאן, וואס זיין פרוי איז געשטארבן
אלמנה (אלמאנע)	א פרוי, וואס איר מאן איז געשטארבן
אלה-בית (אלעפבוים)	אלפאבעט
אמת (עמעס)	וואר, ריכטיק
אסתר (עסטער)	א נאמען
אפיקורס (אפיקורעס)	א נישטגלויביקער, אטעאיסט
אפילו (אפילע)	מעגלעך, even
ארץ ישראל (ערעץ ייסראעל)	פאלעסטינע

ב

ב — ביים

בדלות (בעדאלעס)	ארעם
בהלה (בעהאלע)	צעטומלעניש
בהמה (בעהיימע)	א באשעפעניש, cattle
בושה (בושע)	א שאנד
בחור (באכער)	א דערוואקסן יונגל, lad
בחורים (באכערים)	מערצאל פון באכער
בחינם (בעכינעס)	אומזיסט
ביזיון (ביזאיען)	א שאנד
בית חמדרש (בעסמערדעש)	א פלאץ צו דאוונען און צו לערנען רעליגיע
בית המקדש (בעסמיקדעש)	דער אמאליקער טעמפל אין פאלעסטינע
בית עולם (בעסוילעס)	cemetery
בכיוון (בעקיוון)	purposely
בכלל (ביכלאל)	אין אלגעמיין
בלבול (בילבל)	אן אויסגעטראכטע באשולדיקונג, frame-up
בן יחיד (בעניאכיד)	אן איינציקער זון
בנוגע (בענוגוע)	וואס אנהאלאנגט, concerning
בפרט (ביפראט)	ספעציעל
בקיצור (בעקיצער)	אין קורצן
ברוגז (ברויגעז)	צעקריגט
בריה (בעריע)	געשיקט, cracker-jack
ברירה (ברירע)	אויסוואל

בר-מצווה (בארמיצווה) — — — — — רעליגיעזע צערעמאניע פאר א יינגל, וואס ווערט אלט 13 יאר.

www.libtool.com

בשורה (בסורע) — — — — — און איינציקע טאָכטער
בתי-חידה (באסיכידע) — — — — —

ג

ג — גימל
גאווה (גיוווע) — — — — — גרויסהאלטן זיך
גאון (גאען) — — — — — געניאלער מענטש
גבורה (גוואורע) — — — — — שטארקייט, קראפט
גביר (גוויר) — — — — — א רייכער
גדולה (געדולע) — — — — — א סימכע, א פרייד
גוזמא (גוזמע) — — — — — איבעררייבונג, exaggeration
גולם (גוילעם) — — — — — אן אידיאט
גורל (גוירל) — — — — — fate
גזלן (גאזלען) — — — — — א רויבער
גזרה (גזוירע) — — — — — א דעקרעט צו אונטערדריקן
גט (געט) — — — — — divorce
גיבור (גיבער) — — — — — א שטארקער, א ריז
גיהנום (געהענעם) — — — — — hell
גלות (גאלעס) — — — — — פארטריבן ווערן, exile
גלח (גאלעד) — — — — — א פריסטער
גמרא (געמאָרע) — — — — — רעליגיעזער יידישער בוך
גן-עדן (גאניידן) — — — — — heaven
גנב (גאנעו) — — — — — thief
גנבה (גניווע) — — — — — דאס גאנווענען
גנבות (גניוועס) — — — — — מערצאל פון גניווע
גנבים (גאנאָוים) — — — — — מערצאל פון גאנעו

ד

ד — דאלעד
דאגה (דויגע) — — — — — זאג
דבורה (דוואוירע) — — — — — א נאָמען
דוד (דצוויד) — — — — — א נאָמען
דווקא (דאפקע) — — — — — דורכויס
דוחק (דויכעק) — — — — — scarcity
דור (דאר) — — — — — generation
דירה (דירע) — — — — — א וואוינונג
דלות (דאלעס) — — — — — אַרעמקייט, נויט
דניאל (דאניעל) — — — — — א נאָמען
דעה (דיוע) — — — — — א מיינונג
דרד-ארץ (דערעבערעץ) — — — — — רעספעקט
דרשה (דראשע) — — — — — רעליגיעזע רעדע (אויך: פוסטע רעדע)
דרשנען (דארשענען) — — — — — רעדן אין דער וועלט אַרײַן

ה

ה — היי
היזק (העזעק) — — — — — א שאַדן
הכלל (האקלאָל) — — — — — נו
הלואי (האלעוויי) — — — — — אן אויסדרוק פון א וואונטש
הלוואה (האלוואַע) — — — — — loan
המון (האמיון) — — — — — מאסע

הנאה (האנאע)	פארגעניגן
העזה (האזע)	כוצפע, insolence
הפסד (העפקער)	פארלאזן, אומפאראנטווארטלעך
הצלחה (האצלאכע)	גליק, בואזל
הרגענען (הארגענען)	שלאגן, טויטן
השכלה (האסקאלע)	אויפקלערונג; א באוועגונג ביי יידן אין 19טן יארהונדערט פאר בילדונג.

ו — וואו	ו
ווידוי (ווידע)	confession
ז — זייען	ז
זיכרון (זיכארן)	memory
זכר (זיכער)	אן איבערבלייבעניש
זכר (זאכער)	male
זכרים (זכאים)	מערצאל פון זאכער
זמן (זמאן)	מערמין
זקן (זאקן)	אן אלטער מאן
זקנה (זקיינע)	אן אלטע פרוי
זקנות (זקיינעס)	מערצאל פון זקיינע
זקנים (זקיינים)	מערצאל פון זאקן

ח — כעס	ח
חבר (כאווער)	קאמעראד, פריינט
חברה (כעווערע)	א גרופע
חברטע (כאווערמע)	2טער בין פון כאווער
חבריש (כאוועריש)	פריינטלעך
חברן זיך (כאווערן זיך)	זיין פריינט
חדר (ביידער)	א רעלוגיעזע שול
חודש (בוידעש)	א מאנאט
חזה (כאווע)	א נאמען
חזק (בויעק)	שפאס
חולאים (בוילאאים)	מערצאל פון בוילע
חולה (בוילע)	א קראנקער
חומש (כומעש)	ערשטע פינף ביכער אין דער ביבל
חופה (כופע)	כאסענע-צערעמאניע
חויז (כויז)	אויסער
חוצפה (כוצפע)	האזע, insolence
חורבה (כורווע)	רואינירמע געביידע אדער פלאץ
חורבן (כורבן)	רואינע
חוש (כוש)	sense
חושד זיין (כוישעד זיין)	באשולדיקן, suspect
חושך (כוישער)	פינצערניש
חזיר (זאזער)	pig
חזן (כאזן)	cantor
חידוש (בידעש)	א וואונדער
חיה (כייע)	animal
חיים (כייעס)	א נאמען
חיסרון (כיסארן)	א פעלער, defect

חכם (באכעם)	א קלוגער
חכמה (באכמע)	קלוגשאפט
חלה (באלע)	ווייס ברויט
חלום (באלעם)	טרוים
חלומית (באלוימעס)	מערצאל פון באלעם
חלק (בילעק)	א טייל
חלשות (באלאשעס)	nausea, faint
חלשן (באלעשן)	פאלן אין באלאשעס
חן (ביין)	grace שיינקייט
חנוכה (באנוקע)	א רעליגיעזער יאָנמען
חניפה (באניפע)	flattery
חסיד (באסעד)	א פרומער
חסידות (בסידעם)	א רעליגיעזע באוועגונג ביי יידן
חרטה (באראמע)	regret
חרם (ביירעם)	excommunication, ban
חרפה (בארפע)	א שאנד
חשבון (כעזשבן)	א רעכענונג
חתונה (באסענע)	wedding
חתן (באסן)	bridegroom
מ	
ט — טעם	
טבע (טעווע)	באראקטער, געוואוינהייט
טובה (טויווע)	favor
טועה (טויע) [זיין זיד]	מאכן א טאעס
טלית (טאלעס)	א זאך, וואס מען שטאמט אן ביים דאווענען
טעות (מאעס)	א גרייז
טעם (מאם)	געשמאק
טענה (טוינע)	ארגומענט, claim
טענהן (טוינען)	ארגומענטירן
טריף (טרייף)	נישט קאטער
י	
י — יוד	
יבשה (יאבאשע)	לאנד (קעגנזאץ צו וואסער, יאם)
ידיעה (יעדיע)	נייעס
יהודה (יעהודע)	א נאמען
יהוה (יעהאווע)	נאמען פון גאט ביי יידן
יום־טוב (יאָנמען)	holilday
יום־כפור (יאָמקיפער)	א יידישער רעליגיעזער יאָנמען
יונה (יוינע)	א נאמען
יוסף (יויסעף)	א נאמען
יורש (יורעש)	דער, וואס קריגט א יערושע
יושר (יוישער)	גערעכטיקייט
יחוס (יויכעס)	אפשטאמונג, אריסטאקראטיע
יחסן (יאכסן)	אן אריסטאקראטי
ים (יאם)	sea
יסורים (יעסורים)	ליידן, ווייטיקן
יעקב (יאנקעו)	א נאמען
יצחק (ייצכעק)	א נאמען

138

envy	— — — — —	מקנא (בועקאנע) [זיין]
א נאכטן	— — — — —	מרדכי (מארדכע)
א נאמען	— — — — —	משה (מוישע)
insane	— — — — —	משוגע (מעשוגע)
messiah	— — — — —	משיח (מאשיעד)
פאמיליע	— — — — —	משפחה (מישפאכע)
אורמיוול, sentence	— — — — —	משפט (מישפעט)
דינער	— — — — —	משרת (מעשאַרעט)
פרעזענט	— — — — —	מתנה (מאמאנע)

נ

נ — גון

פראפעט	— — — — —	נביא (נאוי)
מערצאל פון נאוי	— — — — —	נביאים (נעוויאים)
א רייכער	— — — — —	נגיד (נאגיד)
דאס וואָס מען שענקט אָן אַרעמאָן, alms	— — — — —	נדבה (נעדאָווע)
א נאמען	— — — — —	נוח (נויעד)
א פארגעניגן	— — — — —	נחת (נאכעט)
א וואונדער, miracle	— — — — —	נס (נעט)
א פראווי, temptation	— — — — —	נסיון (ניסאָיען)
פארשווינדן	— — — — —	נעלם (נעלעם) [ווערן]
א באשעפעניש, א פארשוין	— — — — —	נפש (ניפעש)
א נאמען	— — — — —	נפתלי (נאפטאלי)
א זיג	— — — — —	נצחון (ניצאָחן)
soul	— — — — —	נשמה (נעשאַמע)
פארוואנדערט ווערן, אַנמיציקט ווערן	— — — — —	נתפעל (ניספאָעל) [ווערן]

ס

ס — סאמעך

אַרומרינגלונג, environment	— — — — —	סביבה (סווינע)
א לעגענדארישע זינדקע שטאָט	— — — — —	סדום (סדאָם)
אַרדענגונג, פויסעכדיקע רעליגיעזע צערעמאָניע	— — — — —	סדר (סידער)
א סעקרעט	— — — — —	סוד (סאָד)
הענדלער, merchant	— — — — —	סוחר (סויכער)
ענדע	— — — — —	סוף (סאָף)
וואַרע, commodity, goods	— — — — —	סחורה (סכוירע)
אורזאך	— — — — —	סיבה (סיבע)
א בוך מיט מפילעם	— — — — —	סידור (סידער)
א צייכן	— — — — —	סימן (סימען)
פיל	— — — — —	סך (סאָך)
sum total	— — — — —	סך הכל (סאכאל)
גיפט	— — — — —	סם (סאָם)
א מאַלצייט, feast	— — — — —	סעודה (סודע)
א צווייפל	— — — — —	ספק (סאָפעק)
א בוך (אַמיונסטן : א רעליגיעז בוך)	— — — — —	ספר (סויפער)
שוירע געשריבן אויף פארמעט	— — — — —	ספר תורה (סויפער טוירע)
גלאַט אַ וי, אומבאַשטימט	— — — — —	סתם (סטאָם)

ע

עברה (אווירע)	א פארברעכן
ענמת נמש (אומעסנעפעש)	ארג, ערגערניש
עדות (איידעם)	witness
עוולה (אוולע)	אן אומגערעכטיקייט
עול (אל)	לאסט, יאך
עולם (אוילעם)	א מאסע, crowd
עזות (אזעס)	האזע, insolence
עיסר (איקער)	הויפזאך
עם הארץ (אמארעץ)	פראטער, אומגעבילדעטער, איגנאראמוס
עמוס (אמעס)	א נאמען
עניו (אנעוו)	א באשיידענער מענטש
עניוות (אניוועס)	באשיידנקייט, modesty
ענין (איניען)	א זאך, א פראגע, א פראבלעם
עסק (אייסקע)	א געשעפט
עצה (אייצע)	א ראט, advice
עקשן (אקשן)	אן איינגעשפארטער
עקשנות (אקשאנעס)	איינגעשפארטקייט
ערב (ערעוו)	א טאג פאר, on the eve of
ערך (אן ערעד)	אומגעפער
עשירות (אשירעס)	רייכקייט

פ

פגר (פייגער)	א קערפער פון א שווער כויע
פחד (פאכעד)	שרעק
פחדן (פאכדן)	איינער וואס האט מוירע, coward
פטור (פאטער)	פארטיק
פטון (פאטערן)	פארניכטן, קאליע מאכן
פנחם (פוינכעס)	א נאמען
פנים (פאנעס)	געזיכט
פסוק (פאסעק)	א זאץ אין דער ביבל
פסח (פויסכעד)	א יידישער יאגמעוו
פסק (פסאק)	אורטייל
פרט (פראט)	אוינצלהייט
פריץ (פארעץ)	לאנד-אייגנטימער
פרנסה (פארנאסע)	פארדינסט
פשוט (פאשעט)	פראסט
פשרה (פשארע)	אויסגלייך, קאמפראמיס

צ

צדיק (צאדיק)	א הייליקער, saint
צדקה (צדאקע)	charity
צוואה (צאוואע)	וויילן פון א פארשטארבענעם, will
ציון (ציען)	פאלעסטינע
ציוניסט (ציעניסט)	איינער, וואס גלויבט אין ציאניזם
צלם (ציילעם)	קרייץ, cross
צער (צאר)	טרויער
צרה (צארע)	אומגליק

אָן אַרעמאַן, אַ בעטלער	קבצן (קאפּצן)
אַ גרוב, וואו מע באַגראַבט אַ טויטן	קבר (קיווער)
פּיבער	קדחת (קאדאכעס)
מעגלעך געבעט נאָך אַ געשטאַרבענעם	קדיש (קאדעש)
רעליגיעזע אַדמיניסטראַציע	קהילה (קהילע)
פריער	קודם (קוידעם)
שטוימע	קול (קאל)
אַ קויפּער	קונה (קוינע)
ביבלישער נאָמען (אַ ברודער-מערדער)	קין (קיינע)
curse	קללה (קלאַלע)
envy	קנאה (קינע)
butcher	קצב (קאצעוו)
victim, sacrifice	קרבן (קארבן)
מערצאַל פון קאַרבן	קרבנות (קארבאנעס)
איינער, וואָס באַלאַנגט צו דער מישפּאַכע,	קרוב (קאָרעוו)
relative	

ר

אַ נאָמען	ראובן (רואוון)
אַ יידישער יאָגטעוו	ראש השנה (ראשאשאנע)
rabbi	רב (ראָוו)
לערער	רבי (רעבע)
דעם רעכנס פרוי	רביצן (רעבעצין)
אַ נאָמען	רבקה (ריפקע)
מערסטע	רוב (ראָוו)
טיוול	רוח (רועד)
מערדער	רוצח (רויצוועד)
איינדרוק	רושם (רוישעם)
אַ נאָמען	רחל (ראַכל)
מיטלייד	רחמנות (ראַכמאָנעס)
פאַרדינסט, פראָפּיט	ריוח (רעוועד)
odor	ריח (רייעד)
gossip	רכילות (רעכילעס)
אַ שלעכטס	רעה (ראַע)
אַ טומל	רעש (ראַש)
מערדעריי	רציחה (רעציכע)
אַ שלעכטער, אַ זינדיקער	רשע (ראַשע)

ש

אַ פראַגע	שאלה (שיילע)
oath	שבועה (שוואוע)
מערצאַל פון שוואוע, אַ יאָגטעוו	שבועות (שוואועס)
Saturday	שבת (שאַבעס)
טייוול	שד (שעד)
איינער וואָס קוילעט כויעס לויט דער יידישער רעליגיע	שוחט (שוויכעט)
אַ נאָמען	שולמית (שולאַמיס)

שונא (בוונע)	פויגט
שופר (שויער)	הארץ וואס ווערט באנוצט ראשאשאנע אין שול צום בלאזן
שותף (שומעף)	פארמנער
שמן (סאמן)	טיוול
שיכור (שיקער)	drunk
שכירות (סכירעס)	לוינ
שכל (סויכל)	פארשטאנד
שכן (עאכן)	neighbor
שכנה (שכינע)	2טער מין פון שאכן
שכר-לימוד (סכאלימערד)	אפצאל פאר לערנען
שלום (שאלעם)	פריידן
שלום-עליכם (שאלעם-אלייכעם)	א באגריסונג
שליח (שאליעד)	messenger
שלמה (שלויע)	א נאמען
שמד (שמאד)	אנגעמען אן אנדערע רעליגיע
שמואל (שמועל)	א נאמען
שמחה (סימכע)	א נאמען ; א פרייד, א פארטיי
שנאה (סינע)	פיינטשאפט
שעה (שא)	א שטונדע
שרפה (סרויפע)	א פייער

ת — טאוו

תבואה (טוואוע)	grain
תהום (מאם)	אפגרוגט
תהילים (טילים)	psalms
תוך (טאך)	מייל פון דער ביכל
תורה (טוירע)	צוועק, ציל
תירוץ (טעריעז)	אן ענטפער, אן אויסרייד
תכלית (טאכלעס)	גרוגט, essence
תל-אביב (טעלאוויוו)	א שטאט אין פאלעסטינע
תליה (טליע)	gallows
תליון (טאליען)	הענקער
תלמוד (טאלמוד)	רעליגיעזער יידישער בוך
תלמוד-תורה (טאלמודטוירע)	א רעליגיעזע שול
תלמיד (טאלמערד)	שילער
תמיד (מאמיד)	שטענדיק
תענוג (טיונעג)	פארגעניגן
תענית (מאנעס)	א פאסט-מאג
תפילה (מפילע)	א רעליגיעז געבעט
תשובה (טשוואווע)	אן ענטפער

- זייט 16 : 1. זי איז זיין טאכטער. 2. דיין נאָמען.
 זייט 22 : רעבוס: „אין די אויגן קען מען אריינקוקן, אָבער נישט אין האַרצן.“
 זייט 30 : רעבוס: „א באַרימער איז גוט צו שמויטן.“
 זייט 38 : 1. אַ מענטש קלינגט אין אַ גלאָס. 2. אַ האָן. 3. אַ נאָרל.
 זייט 50 : רעבוס: „לאַכן איז געזונט, דאָקטוירים הייסן לאַכן.“
 זייט 58 : 1. אַ בוים מיט פרוכט. 2. בוך. 3. אַ זעראָ. 4. שפיגל.
 5. עפעס—עפּל.

זייט 90 :

10	2	6
5	9	4
3	7	8

זייט 88 :

צ	ע	ן	פ	ע	ר	ד
---	---	---	---	---	---	---

- זייט 91 : 1. רעטעניש: ער גיסט אָפּ פון זער 7-גאַלאָנדיקער קאָן אַ פולע 5-גאַלאָנדיקע. בלייבט אים 5 גאַלאָן אין איינער, 2 אין דער צווייטער. גיסט ער אָפּ פון דער 5-גאַלאָנדיקער אַ פולע 3-גאַלאָנדיקע קאָן. בלייבט אים: 3 אין איין קאָן, 2 אין דער צווייטער, 2 אין דער דריטער. גיסט ער צוזאַמען די צוויי גאַלאָנעס און קריגט 4 גאַלאָן.
 2. קונצן מיט שוועבעלעך:
 $X = 10 - 2$ פון
 $VI = 6 - 3$ פון
 $VII = 7 - 4$ פון
 3. רעבוס: איינס אַ זייגער, צוויי אַ פייגער, דריי אַ גלאָס, פיר אַ זאַק.

זייט 96 : אַן איי.

- זייט 102 : רעטעניש: דער צווייטער.
 רעבוס: אַ נעמער איז נישט קיין געבער.
 זייט 104 : 1. וואָס דען זאָל ער בלייבן, אויב נישט קיין שטעקן?
 2. פאַר געלט.
 3. ביידע קאָכן זיך.
 4. ביידע נוצט מען אויף באַסן.
 זייט 111 : רעבוס: אויפן נאָנעוו ברענט זאָס היטל.
 זייט 119 : רעבוס: דער הונט איז ווערט דעם שטעקן.

צו די לערער :

www.libtool.com.cn

דאס ביכל „יודיש“ פרעטענדירט מיט צו זיין קיין פולשטענדיקע גראמאטיק. עס אנטהאלט גראמאטישע ארבעטן, ארבעטן אויף לעקסיק און אנדערע שפראך-עלעמענטן פארן לימער פון יודיש אין לעצטן קלאס עלעמענטאר-שול און אין דעם ערשטן קלאס מומלשול. דאס ביכל דארף העלפן ארגאניזירן דעם שפראך-לימער אין דער שול, העלפן דאס קינד באהערשן די שפראך, זיך אויסלערנען ריכטיק רעדן און שרייבן יודיש. פארמעלע גראמאטיק ווערט געגעבן בלויז אויף אזויפיל, אויף וויפיל עס איז נויטיק פאר אים-דעם פראקטישן צוועק.

דער לימער פון יודיש מיט אמערוקאנער מינדער, וואס רעדן און דענקען אין ענגליש, דארף קענידער האבן אין אויג דעם בארגלייך צווישן ביידע שפראכן. עס איז נויטיק אנצונווייזן די קינדער אין וועלכע פאלן און ווי אזוי מען דריקט זיך אויס אין יודיש אנדערש, ווי אין ענגליש. די לעקציעס: „יודיש איז אנדערש, ווי ענגליש“, „אידיאמען“, און א צאל אנדערע זיינען געבויט אויף די פארשפרייטסטע אנגליצישע ביי די קינדער.

די צונויפשטעלער פון ביכל האבן זיך באמייט וואראירן די ארבעטן און זיי מאכן ווי ווייט מעגליך אינטערעסאנט פארן קינד. יעדע לעקציע הייבט זיך אן מיט אילוסטראציעס פון מיט אן אויספיר, וועלכע דארפן פונאנדערגעארבעט ווערן אין קלאס. די אויפגאבעס דארפן אויסגענוצט ווערן סיי פאר ארבעט אין קלאס, סיי פאר היימארבעט. די לערער קענען די ארבעטן אויסברייטערן, אדער טיילווייז קירצן, צופאסנדיק זיי צו דער הויך פון די קינדערס שפראך-קענטעניש.

א ווארט וועגן העברעאישן עלעמענט, וואס ווערט געגעבן צום סוף ווי א צוגאב. צוליב דער נאטוראליזאציע פון די העברעאישע ווערטער אין אונדזערע שולן מרעפן זיך די קינדער אן מיט שוועריקייטן ביים ליינענען אונדזער פרעסע, ביים ליינענען יודישע ביכער. דאס ווערטער-ביכל פון העברעאישע ווערטער (אן ערעך 400) דארף העלפן אין א מאס בייקומען אים-די שוועריקייטן: די קינדער זאלן זיך אויס-לערנען ליינען די ווערטער.

לערער ווערן געבעטן צושיקן זייערע אנווייזן אויף טאקעס און רעקאמענדאציעס פאר אויסבעסערונגען. מיר וואלטן אויך זייער געוואלט, אויב נאך מעגליך, הערן די מיינונג און די קריטיק פון די שילער. שרייבט אויף דעם נאמען פון די צונויפשטעלער, קער און אינטערנאציאנאלער ארבעטער אדרן, 80—5טע עוועניו, ניו יארק.

צו דער צווייטער אויפלאגע

מיר האבן געמאכט א סאך ענדערונגען אין דער צווייטער אויפלאגע. מיר האבן מער דעמאלטירט און פונאנדערגעארבעט די באזונדערע פונקטן און צוגעגעבן א צאל ארבעטן, אזוי אז די איצטיקע אויפלאגע האט 204 ארבעטן אנשטאט די 150 ארבעטן אין דער ערשטער אויפלאגע. מיר האבן אויך צוגעגעבן עטלעכע אפטיילונגען: אן ארבעט וועגן אדווערב, ווערבן מיט זיך, באשרייבנדיקע ווערבן, און א צאל אנדערע. די צונויפשטעלער.